

NINA PAPI A ESEKIEL

Na Vuresi Makaliana Na Omea Ara Marea Tana Papi Iani

A Esekiel aia e kesa na manetabu, me propete goto, e mauri tana tagu kalina igira na gala ara toroutsania na verabau ni Jerusalem, me totu tsinogo i Babilonia kolugira visana gana verakolu. Nina goko e kalegira sui na Israel, igira ara totu tsinogo kolua i Babilonia migira goto ara totuvisu moa i Jerusalem. Mi laona **Nina Papi A Esekiel** ara totu ono na butona loki:

- 1) God e vilia a Esekiel ke lia na propete.
- 2) Nina goko parovata vanigira na tinoni ni Israel laka God sauba ke pedegira, me ke toroutsani poponoa na vera ni Jerusalem.
- 3) Nina goko God tana rongona nina pede e vangaraua vanigira goto na puku tavosi sui ara bingi sekoligira mara raqa sasiligira nina tinoni.
- 4) Na vereaqira na tinoni ni Israel murina kalina e puka na vera ni Jerusalem, ma na veke vaniaqira laka sauba kara dou visutugua i muri.
- 5) Na katemate e kalea a Gog.
- 6) God e saumakali vania a Esekiel na rereina na Vale Tabu vaolu ma na Israel vaolu.

A Esekiel aia kesa na mane e tutunina kakai sosongo God. Me danga kalina God e goko vania tana moro. Mi muri, maia e bâ gini turupatuna

vanigira na tinoni na omea e reia me rongomia i konina na Taovia. Ma Esekiel e amigokona vanigira rongona kara vaolusiginia na tobaqira, ma kara donadougina laka pipi tinoni e gini loaga i matana God nina sasi segeni, me kilia pipi tinoni ke pilo visutugua i konina God. Me vereginigira na tinoni nina kategoko laka God e vekea laka sauba aia ke arago visutugua na veraqira ma nina Vale Tabu.

Na Omea Ara Totu tana Papi Iani

God e vilia a Esekiel 1:1-3:27

Na kategoko kalea gana matemate na Jerusalem 4:1-24:27

Nina pede God vanigira na tinoni sui 25:1-32:32

Nina veke God vanigira nina tinoni segeni 33:1-37:28

Na katemate e kalea a Gog 38:1-39:29

Na moro e kalea na arago visutuguana na veraqira ma na Vale Tabu 40:1-48:35

NA KESANINA KALINA A ESEKIEL E MOROSIA GOD (1:1-7:27)

Nina Sasana na Totukae God

¹ Tana tsegenina dani i laona na vatinina vula, tana tolu sangavulunina ngalitupa, inau a Esekiel na manetabu, na dalena a Busi, au totu moa kolugira na Tsiu ara totu tsinogo i Babilonia i ligisana na Kô Kebar. Me tavongani ova na masaoka, mau reilakana God. ² Na omea iani e laba tana tsegenina ngalitupa tû kalina ara aditsekavanoa i Babilonia a Jehoiatsin na taovia

tsapaka. ³ Mi tana, i Babilonia, ligisana na Kô Kebar, au rongomia na Taovia e goko vaniau, mau vatsangia na susuligana.

⁴ Au morodato bâ, mau reia kesa na rodona na tulonga e palamai tabana i vava. E kirapi na angaanga i laona na parako loki, me gini marara popono na masaoka polipolia. Mi tana nauna nogo i tana e kirapi na angaanga, e totu kesa na omea e angaanga vaga moa na tapalamila.

⁵ Mi levugana patupatu na parakona na tulonga ia minau au morositugira ara tu vati na omea mamauri. Ma tu koniqira e rerei vaga moa na konina tinoni, ⁶ me pipi kesa tu vidaqira e tamanina vati na ngorana tana lovana, me vati na rapona. ⁷ Me tu goto saikesa tu tuaqira, ma na perana tu tuaqira e vaga na perana tuana na buluka mane. Mara tu angaanga vaga moa na tapalamila ara gitsi maledoua. ⁸ Mi vavana pipi kesa tu rapoqira vati tabana e totu kesa na limana tinoni. Ma tu rapoqira ara totu vaga iani: ⁹ ara vaipelegi na isuisuna tu rapoqira, me rerei vaga moa na bokisi, mi kalina ara tu aligiri, ma tu lovaqira e tau goto pilo bamai, ara tu vavano goto moa.

¹⁰ Me pipi kesa tu vidaqira e tamanina vati na ngorana tana lovana: tabana i nago e rerei vaga na ngorana na tinoni, mi tabana madoa vaga na ngorana na laeone, mi tabana mauli vaga na ngorana na buluka, mi tabana i muri vaga na ngorana na manuloki. ¹¹ Me tamanina goto vati na rapona. Ruka ara ka taporatsa mara ka peleginia na isuisuna na rapona na omea mamauri e totu i ligisana, me ruka ara ka

tsavuginia moa na konina. ¹² Me pipi kesa e aro kalea vati sui moa tabana, me vaga ia, mara tu gini tangomana na vano gotogoto moa tana ara tu padangaoa na vano, me tau kiligotoa kara tu pilo bamai.

¹³ Mi tu levugaqira na omea mamauri tugira e liu bamai kesa na omea e rerei vaga na sulu iruiru. Ma na iruna e lapidato, mi laona ia e kirapi na angaanga. ¹⁴ Mi tugira segeni goto na omea mamauri ara tu vano bamai tsaku sosongo vaga moa na kirapina na angaanga.

¹⁵ Mi kalina inau au momorositugira bâ moa vati na omea mamauri tugira, mau morosigotoa ara tu vati na uili ara tu pelea na kao, me kesa e totu ligisana pipi kesa tu vidaqira. ¹⁶ Mara tu kesa moa atsa tugira sui vati na uili: pipi kesa e maka vaga na vatu angaanga loki matena, me tamanina kesa segeni goto na uili e tsuku bâ i konina, ¹⁷ rongona kara tu gini tangomana na variro bâ vati sui tabana, me ke tau kiligotoa kara tu pilo bamai. ¹⁸ Ma na tapala polipolitugira na uili ara tsavu poponoginia moa na mata. ¹⁹ Me pipi kalina ara tu aligiri tugira na omea mamauri, ma na uili ara tu aligiri kolutugira goto; me ti vaga tugira na omea mamauri kara tu tsobodato tania na kao, ma na uili goto ara tu tsobodato. ²⁰ Tugira na omea mamauri ara tu vano tana iava moa ara tu padangaoa na vano, mi tugira na uili ara tu naua vaga saikesa moa ara tu naua na omea mamauri, rongona tugira na omea mamauri nogo ara tu tagaovitugira. ²¹ Bâ, me pipi kalina ti tugira na omea mamauri kara tu aligiri, se kara tu

totudodo moa, se kara tu tsobodato, mi tugira na uili ara tu nauvaganana saikesa goto ia.

²² Mi tana gana ngongo dato tu lovaqira na omea mamauri e totu kesa na tsatsavu ara aqosiginia na vatu nadi angaanga. ²³ Mi tana i vavana na masaoka ara tu tû na omea mamauri tugira, me pipi kesa e tatakatsinikaira ruka na rapona me pelea bâ na rapona aia e totu i ligisana, me tsavuginia na konina ruka na rapona tavosi. ²⁴ Mau rongomia na tatangina tu rapoqira kalina ara tu lovo; me ale vaga moa na kararana na tasi loki, me vaga moa na leleona kesa na tuqana na alaala loki na mane vaumate, me vaga goto na tatangina na liona na God Susuliga Sosongo. Mi kalina ara tutu lê tugua mara tu bunia moa tu rapoqira. ²⁵ Me tangidato kesa na goko gana ngongo dato na tsatsavu i tu lovaqira.

²⁶ Mi gotuna na tsatsavu ia e totu kesa na omea e rerei vaga moa kesa na sasana na totukae ara aqosiginia na vatu bora angaanga loki matena, me kesa na omea e vaga moa na tinoni na rereina e totukae i kelana. ²⁷ Ma na turina tû tana bunguna me dato e angaanga vaga moa na tapalamila i laona na lake, ma na turina tû tana bunguna me tsuna e rerei vaga moa na lake e mararasi polipolia, ²⁸ me mamarega vaga moa na vulagaro tana parako na usa. Ma na marara loki nogo iani e gini sauvulagia i tana e totu na Taovia.

2

God e Vilia a Esekiel Ke Lia na Propete

¹ Mi kalina au morosia na omea iani mau puka kovoragi tana kao, mau rongomia kesa e goko me tsarivaganana iani, “Dalena tinoni igoe, ko tû. Inau au ngaoa kau goko kolugo.” ² Me tatangi moa na goko ia, ma nina tarunga God e totuviau me tatatuau, mau rongomia e tatangi babâ moa na goko ia me tsaria, ³ “Dalena tinoni igoe, inau au ngaoa kau molovanogo i koniqira na tinoni ni Israel. Igira ara petsakoe sosongo mara piloligi taniau inau, mara petsakoe babâ moa vaga saikesa nogo ara naua igira na mumuaqira i sau. ⁴ Ara tsatsarae sosongo mara tau saikesa kukuni taniau inau, bâ, mau ngaoa kau molovanogo igoe gana ko gini turupatuna vanigira na omea inau na Taovia God au tsarivanigira. ⁵ Atsa moa ti igira na vanga tsatsarae girani kara rongomigo se tagara, me sauba nomoa kara donaginia laka e kesa na propete e liu nogo i laoqira.

⁶ “Migoe na dalena tinoni, ko laka goto na mataguniaqira igira, se sa omea koegua moa kara tsaria. Sauba kara reisavigo, ma kara sove na rongomiamu, me sauba ke vaga saikesa moa ti o totu i levugaqira na kakavena liva. Me atsa moa ti e vaga ia, migoe ko laka goto na mataguniaqira na vanga petsakoe igira, se sa omea koegua moa kara tsaria. ⁷ Igira na puku na tinoni vanga petsakoe manana. Me atsa moa ti kara rongomigo se tagara, migoe nimu aqo nomoa ko ba turupatuna vanigira na omea sui inau kau ketsaliginigo na tsariana.

⁸ “Dalena tinoni igoe, ko rongomi vatavia na omea inau kau tsarivanigo. Mo ko laka na petsakoe vaga ara naua igira. Bâ, ko manganga,

mo ko gania na omea inau kau tusu vanigo.”
⁹ Mi tana minau au morosia kesa na limana tinoni e tavongani laba gaqu ngongo inau, maia e tangolia kesa na viviruna papi. ¹⁰ Ma na lima ia e vuresia na papi, minau au morosia bâ laka na mamare e totu ruka sui tabana tana papi ia, na mamarena moa na padasavi loki, ma na kukungu, ma na ngangai tana vatsangi savi.

3

¹ Ma God e tsarivaniau inau a Ezekiel, “Dalena tinoni igoe, ko gania na viviruna na papi iani; mi muri ko bâ mo ko goko vanigira na toga ni Israel.”

² Mi tana, minau au sangavia na mangaqu, maia e sauvaniau na papi ia kau gania. ³ Me tsarivaniau, “Dalena tinoni igoe, ko gania na viviruna papi iani inau au sauvanigo; mo ko dangaliginia na tobamu.” Minau au gania, me pui dou vaga moa na bulumitsua.

⁴ Mi muri, ma God e tsarigotoa, “Dalena tinoni igoe, ko vano i koniqira na tinoni ni Israel, mo ko tsarivanigira na omea sui moa inau kau ketsaliginigo na tsariana. ⁵ Inau au tau molovanogo igoe i laoqira na puku na tinoni ara gini goko na goko tavosi ke kakai vanigo na rongomigadoviana, tagara, me vanigira moa na tinoni ni Israel. ⁶ Me ti vaga inau kau molovanogo i laoqira na puku loki tangirongo ara gini goko na goko kakai sosongo e utugana vanigo na rongomigadoviana, migira sauba nomoa kara rongomangamu igoe. ⁷ Me sauba ke tagara goto sa vidaqira na tinoni ni Israel ke ngaoa na rongomiamu. Me atsa moa

ti inau, migira e utu goto kara rongomangaqu. Igira sui lakalaka ara tsatsarae sosongo mara sove na rorongong. ⁸ Mi kalina ia, inau kau naua migoe goto sauba ko tsatsarae mo ko tobakakai vaga nogo igira. ⁹ Minau sauba kau naua migoe ko tukakai vaga na vatu, mo ko gini susuliga liusigira bâ igira; mo ko laka goto na matagoniaqira na vanga petsakoe igira.”

¹⁰ Ma God e goko babâ moa vaniau me tsaria, “Dalena tinoni igoe, ko rorongovata dou, mo ko laka goto na padaleana na omea sui inau kau tsarivanigo. ¹¹ Mi muri ti igoe ko bâ i koniqira gamu verakolu igira ara totu tsinogo, mo ko turupatuna vanigira na omea inau na Taovia God au tsarivanigira, atsa moa ti kara rongomangamu se tagara.”

¹² Mi tana, ma nina Tarunga God e tatatuau, mau rongomia e tangi loki i muriqu na liona kesa me tsaria, “!Tsonikaea na mararana na Taovia aia e totu i gotu vasau!” ¹³ Mau tavongani rongomia ara kapokapo na rapoqira na omea mamauri i gotu tana masaoka, ma na leleoqira na uili ara manunu loki vaga moa ti na vuluge. ¹⁴ Ma na susuligana na Taovia e gadovikakai, mi kalina nina Tarunga e tsebaligiau mau vatsangia na momosa ma na kore loki e dato i tobaqu. ¹⁵ Maia e adiau mau ba tsau i Tel Abib i ligisana na Kô Kebar, i tana nogo ara totu igira gaqu verakolu ara tsinogo. Minau au totu kolugira i laona e vitu na dani, me gini ponopala na tobaqu tana rongoqira na omea vaga gira au reia mau rongomia.

*Na Taovia e Mologinia a Esekiel Ke Lia na
Mane Matali
(Esekiel 33:1-9)*

¹⁶ Mi murina e putsu vitu na dani, ma na Taovia e goko vaniau tugua. ¹⁷ Maia e tsaria, “Dalena tinoni igoe, inau au mologinigo ko lia vaga na mane matali vanigira na puku ni Israel. Ma nimu aqo igoe ko sauvanigira na parovata sui inau sauba kau sauvanigo. ¹⁸ Me ti vaga inau kau katea vanigo laka kesa na tinoni vanga nauseko sauba ke mate tana rongona nina sasi, migoe ko tau ba parovatavia gana ke oliginia nina sasaga me ke tau mate seko, mi muri ma na tinoni ia ke ba mate lê kolua nina sasi, mi tana migoe nogo sauba ke ngoligo na sasina popono na mateana na tinoni ia. ¹⁹ Me ti vaga igoe ko molo parovata ida vaninogoa kesa na tinoni seko vaga ia, maia ke tau rongomigo, me ke tau moa kuti na nausasi babâ, maia sauba nomoa ke mate kolua nina sasi, mi tana migoe sauba ko tau gini loaga tana rongona na mateana na mane ia.

²⁰ “Me ti vaga kesa tinoni e goto dou nina sasaga tana idana, mi muri maia e tuturiga na nauseko kalina inau au molo taviti vania gana moa kau tovoleginia, maia sauba nomoa ke mate ti vaga igoe ko tau molo parovata ida vania. Maia sauba ke mate tana rongona nina sasi segeni, minau e utu goto kau padatugua na omea dou aia e naunogoa, migoe nogo sauba ke ngoligo na sasina popono na mateana na tinoni ia. ²¹ Me ti vaga igoe ko molo parovata ida nogo vania kesa na tinoni dou ke laka na nauseko, maia e rongomangamu me tau sasi, maia sauba ke

mauri, migoe goto sauba ko mauri.”

God Sauba Ke Bulutia Na Lapina a Ezekiel

²² Minau au tototu moa i tana, mau vatsangia na susuligana na Taovia e totu varangi, mau rongomia e tsarivaniau, “Ko tû mo ko bâ tana poiatsa. Mi tana nogo ti inau kau ba goko vanigo.”

²³ Mau tû, mau tsuna bâ tana poiatsa, mi tana nogo au ba reia na mararana loki na Taovia, vaga saikesa nogo au morosia tana liligina na Kô Kebar. Mau puka kovoragi tana kao, ²⁴ ma nina Tarunga na Taovia e totuviau tugua me tatatuau. Ma na Taovia e tsarivaniau, “Ko visutugua i veramu, mo ko ba sage i valemu mo ko vongoa na matsapa. ²⁵ Dalena tinoni igoe, sauba kau soriginigo na itai, me ke tau goto tangomana vanigo ko rutsu i tano. ²⁶ Ma kau bulutia na lapimu rongona ko tau goto tangomana na parovataviaqira na tinoni vanga petsakoe girani. ²⁷ Mi muri, mi kalina inau kau goko vanigo tugua, ma kau sauvisu vanigo tugua na susuliga gana na goko, migoe nimu aqo ko ba turupatu vanigira na omea inau na Taovia God au tsarivanigo. Me sauba ke visana moa vidaqira kara rongomangamu, me ke visana kara sove tanigo, rongona igira na puku vanga petsakoe.”

4

A Ezekiel e Katevulagia Laka Sauba Kara Bokia na Jerusalem

¹ Ma God e tsarigotoa vaniau inau a Ezekiel, “Dalena tinoni igoe, ko ba adimaia kesa na briki

mo ko molomaia i matamu ieni, mo ko kiria i konina na nununa na verabau ni Jerusalem. ² Me polipolia na briki ia ko aqosigotoa na nunuqira pipi na omea igira na mane vaumate ara dona na aqosiana ti kara ba bokia kesa na verabau: na nununa na kabi, ma na tsupu na kao i ligisana na barana, ma na nauna i tana kara tototu igira na mane vaumate, ma na kubu katsikatsi gana na tupi ovatiana na baravatu. ³ Mo ko adia kesa na tapala tapetape, mo ko turuvaginia vaga moa ti aia na baravatu i kagamui levuga igoe ma na nununa na verabau. Mi muri, mo ko tû aro ba kalea na verabau ia, mo ko nauvaganana moa ti igoe ko baginia na Jerusalem. Maia ke lia na papadana vanigira na tinoni ni Israel laka sauba kara mai na gala na bokiana na Jerusalem.

⁴⁻⁵ “Mi muri, migoe ko gini tsaro tabana na kakatsamu maui, minau kau molo bâ i konimu gaqira tsatsâ na tinoni ni Israel. Mi laona ke 390 na dani igoe sauba ko totu moa i tana, mo ko gini rota matena gaqira tsatsâ. Miani na papadana laka sauba igira na Israel kara gadovikede i laona ke 390 na ngalitupa tana rongoqira niqira sasi. ⁶ Mi kalina ko suilavaginia aia, mo ko pilo tana tabana madoamu, mo ko gini rota matena gaqira tsatsâ igira na Juda i laona ke vati sangavulu na dani, na papadana laka sauba igira goto na Juda kara gadovikede i laona ke vati sangavulu na ngalitupa tana rongoqira niqira sasi.

⁷ “Mi kalina o tsatsaro moa, mo ko moro ba kalea na nununa na bokiana na verabau ni Jerusalem aia e totu i matamu. Ko kapurukusia na limamu mo ko sau bâ i konina, mo ko

katevania vaganana iani, 'Na verabau iani sauba nomoa ke toroutsas saikesa.' ⁸ Minau sauba kau sorigo, me ke gini utu vanigo na pilo bamai poi ke sui na tagu na tukapu.

⁹⁻¹² "Mi kalina ia, igoe ko adia ke visana na uiti, ma na barli, me ke ruka vatana na pini. Mo ko lalogira mo ko gini aqosi breidi. Mi muri, mo ko tsakosaia na makedena na taena tinoni, mo ko gini soqoi lake mo ko kodoa gamu breidi i konina. Mi muri ti ko gania na breidi ia tana nauna i tana tangomana na tinoni sui kara morosigo. Iani nogo na omea sauba ko gania i laona ke 390 na dani i tana igoe ko gini tsaro na maulimu. Ma na dangana na breidi ko gania i laona kesa na dani ke tsaulia moa ke 230 na gram, mo ko laka goto na liusiana. Ma na kô ko inuvia ke ruka lelê moa na dangana bilo i laona kesa na dani, mo ko laka goto na liusiana."

¹³ Ma na Taovia e tsarigotoa, "Iani na papadana nogo laka sauba kalina inau kau sarangisigira bamai na tinoni ni Israel i laogira na vera tavosi, me sauba igira kara gania moa na vatana na mutsa e vali vanigira na ganiana tana vovorona na ketsa."

¹⁴ Mi kalina inau au rongomia na Taovia e tsarivaganana ia, minau au tû mau tsarivania, "¡Tagara saikesa Taovia God! Inau au tau vati kaulinaqu sa dani tana ganiana na mutsa e vali na ganiana. Tuteuriga nogo kalina au tetelo, mau tau vati gania moa na velesina sa omea tuavati e tavongani mate segenina, se ke gati matesia sa omea tuavati atsi. Au tau saikesa vati gania sa mutsa e tau male i matamu igoe."

¹⁵ Ma God e tsaria, “E dou moa, minau kau tamivanigo na gini soqoi lake na taena na buluka, na olina na taena na tinoni, maia nogo ko kodoginia gamu brede.”

¹⁶ Ma God e tsarigotoa, “Dalena tinoni igoe, inau sauba kau naua ma gaqira brede igira na Jerusalem ke tau tugugira, ma na tinoni ara totu i tana sauba kara gini rota loki ma kara padasavi sosongo kalina kara tovo vanigira moa na dangana na mutsa kara gania ma na kô kara inuvia. ¹⁷ Me sauba ke sui gaqira brede me ke kora gaqira kô, mi tana sauba kara gini tau dona nagua goto kara naua, ma na koniqira kara viri suli lê moa na matena niqira sasi.”

5

A Esekiel e Putsiligi Ivuna

¹ Ma na Taovia e tsaria, “Dalena tinoni igoe, ko adia kesa na isi vavanga, mo ko gini putsiligigira sui na ngolamu ma na ivumu. Mi muri, mo ko tovoginia na omea na tovo mamava na ivumu, mo ko vota tolua. ² Mi kalina ke tovu na dani au molovanigo ko tsatsaro, migoe ko tû. Miani nogoria ke lia na papadana vanigira na Israel laka na gala ara tangolinogoa na Jerusalem. Mi tana, migoe ko adia kesa turina na ivumu, mo ko kodoa i kelana na nununa na vera ni Jerusalem aia igoe o aqosinogoa. Mo ko adia na rukanina turina na ivumu, mo ko liu kolua polipolia na briki ia, mo ko putsi kutsiginia nimu isi. Ma na tolunina turina ko rasavagini bamaia, minau sauba kau adia niqû isi ma kau takuvi tsarimuria. ³ Ko tangolivisugira ke visana

na ivumu, mo ko veqoginigira na bubunina na polomu. ⁴ Mi muri, mo ko adirutsumigira goto ke visana na ivumu, mo ko tsonisavugira i laona na lake ma kara iru sui. Ma na lake ia sauba ke tete bamai me ke iruvigira popono na tinoni tana Israel.”

⁵ Ma na Taovia God e tsarigotoa, “Ko morosi bâ na vera ni Jerusalem. Inau nogo au moloa ke totu i levugana patupatu na vera sui tana barangengo. ⁶ Migira na tinoni ni Jerusalem ara sove na muriaqira niqû ketsa, mara gini sauvulagia laka igira ara tinoni vanga tsutsukibo liusigira bâ na tinoni tavosi tana veraloki ara totu poligira. Igira na Jerusalem ara sove mananâ na muriaqira niqû ketsa ma niqû vali. ⁷ Mi kalina ia, minau na Taovia God au nგaoa na goko vaniamui igamu na tinoni ni Jerusalem.

“Eo, kamu rorongo dou igamu na Jerusalem. Igamu amu petsakoe sosongo mamu sove na muriaqira niqû ketsa ma niqû vali, mamu tû mamu taoni sailaginia moa niqira lavu seko igira na veratavosi ara totu polipoligamu. Me vaga ia, ma nimui sasaga igamu ara seko liusigira bâ niqira sasaga na tinoni tavosi sui. ⁸ Bâ, mi kalina ia minau na Taovia God au tsari makalidoua vanigamu laka inau au lia nogo gamui gala. Me sauba kau kedegamu i mataqira na tinoni sui tana barangengo. ⁹ Igamu amu naugira danga sosongo na omea tabaruga inau au reisavigira, me vaga ia minau sauba nomoa kau kedegamu vaga au tau goto vati naua sa tagu, me utu kau naugotoa tana tagu sui ke mai. ¹⁰ Mi kalina kau nauvaganana ia, migira na

tamaga i Jerusalem sauba kara gania na daleqira, migira na baka sauba kara gania na tinaqira ma na tamaqira. Eo, sauba kau kedegamu igamu, migira sui i laomui ara pitsa tania na mate tana tagu ia, minau sauba kau sarangasigira bamai tana barangengo popono.

¹¹ “Me vaga ia, minau na Taovia God mamauri au gini vatsa tana asaqu segeni nogo inau, laka tana rongona nogo igamu amu naqugasiginia niqu Vale Tabu pipi sui moa na omea seko marasibiga amu naugira, minau sauba kau mate-siligigamu sui lakalaka, me utu goto kau gaea ke kesa. ¹² Me sauba ke kesa turina popono i laomui kara gini mate na liuna na lobogu ma na vitoa i laona nogo na verabau; me ke kesa turina sauba kara labumatesiginigira na isi tabana i tano na verabau; ma na tolunina turina sauba kau sarangisigira bamai tana barangengo popono minau kau adia niqu isi ma kau takuvi tsarigira.

¹³ “Migamu sauba kamu vatsangia na susuligana popono na korequ loki, poi tsau ke rago-tugua na tobaqu. Mi kalina kara laba sui na omea girani, mi tana nogo ti igamu sauba kamu donaginia laka inau nogo na Taovia, au tsarivanigamu na omea iani tana niqu masugu loki vanigamu tana rongona igamu amu piloligi taniau inau mamu pilo bâ i koniqira na god peropero. ¹⁴ Migira sui na tinoni tana vera ara totu polipoligamu sauba kara reigamu ma kara kiataginigamu ma kara tsaria, ‘Reia bâ, ara seko pitsu nogo igira. Na Taovia e morosia niqira sasaga tabaru me matesiligigira sui nogo.

15 “Eo, sauba kara reipeagamu ma kara gilugamui igira sui na tinoni tavosi ara totu polipoligamu, ma kara gini viri matagu loki kalina inau kau kedegamu tana niqu kore ma niqu momosatoba loki. 16 Minau sauba kau uvirausia na veramui ma kamu totu vitoa lê. Me sauba kamu gini vatsangi savi sosongo na vitoa, vaga moa ti na isi vavanga ara baoginigamu. 17 Ma kau mologira goto na omea tuavati atsi kara gati matesigira na dalemui, ma na liuna na lobogu, ma na gala kara mai labumatesiginigamu niqira isi. Inau nogo na Taovia au tsaria na omea iani.”

6

Na Taovia e Kedegira Igira Ara Murigira na God Peropero

1 Na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria, 2 “Dalena tinoni igoe, ko moro kalegira bâ na vungavunga tana Israel, mo ko tsari bâ vanigira niqu tsaqina goko. 3 Ko tû mo ko tsarivanigira na vungavunga sui tana Israel kara rongomia na omea inau na Taovia God au tsarivanigira na vungavunga, ma na tetena, ma na poiatsa, laka inau sauba kau molomaigira na gala kara toroutsanigira pipi sui lakalaka na nauna i tana na tinoni ara vano na samasama vaniaqira na god peropero. 4 Sauba kara mai na gala ma kara vui pukaligira niqira belatabu, ma kara tairutugira niqira bela gana na kodo bulunagai uruuru. Ma kara labumatesigira na tinoni sui lakalaka i mataqira saikesa nogo na titinonina niqira god peropero. 5 Minau sauba kau rasavagini

bamaia na kubuqira na tinoni ni Israel; ma kau sarangasia na suliqira polipolia niqira belatabu. ⁶ Me sauba goto na gala kara toroutsanigira na veraloki sui tana Israel, ma kara tairutugira pipi sui niqira belatabu ma na nunuqira niqira god peropero, ma kara tapaligira niqira bela na kodo bulunagai uruuru, me pipi sui lakalaka na omea igira ara aqosia sauba kara viri nangaligi lê. ⁷ Me pipi moa tana nauna sui sauba kara labumatesigira na tinoni, migira kara matepitsa sauba kara donaginia laka inau nogoria na Taovia.

⁸ “Me ke visana sauba kau tamivanigira kara pitsa tania na labumate ia, ma kau mologira kara totu saranga bamai lê i laoqira na puku tavosi, ⁹ i tana kara totu tsinogo. Mi tana nogo sauba kara padavisuginiau inau, ma kara donaginia laka inau nogo au kedegira mau paluvangamaqira, rongona ara tau totukakai i koniqu mara piloligi taniau inau, mara reingaoa bâ niqira god peropero liusiau inau. Sauba kara gini vangamâ loki na padavisuaqira na omea seko marasibiga ara naugira. ¹⁰ Mi tana ti igira sauba kara donaginia laka inau nogoria na Taovia, ma niqigoko parovata au sauvanigira ara tau na goko kobakoba lê.”

¹¹ Ma na Taovia God e tsarigotoa vaniau, “! Ko moro kesukesuga, mo ko tuanunu! Ko ngangaidato tana melu tana ronguqira pipi sui na omea seko marasibiga ara naua igira na Israel. Migira sauba nomoa kara gini mate na vailabu, ma na uvirau, ma na liuna na lobogu. ¹² Igira ara totu tana vera ao sauba kara lobogu ma kara gini

mate; migira ara totu tana vera varangi sauba kara mate tana vailabu; migira ara matepitsa, sauba kara gini mate na vitoa. Eo, igira sui lakalaka sauba kara vatsangia na susuligana na korequ. ¹³ Ma na kubuqira sauba kara viri tsaro bamai lê i laoqira na titinonina niqira god peropero, me poligotoa niqira belatabu, ma kara totu saranga bamai i kelaqira pipi na tetena me pipi na vungavunga, mi vavana pipi na gai e dato marao dou, me pipi na gaitabu, pipi sui moa tana nauna ara dona na savori-kodoputsa vaniaqira niqira god peropero. Mi tana ti igira sui na tinoni kara donaginia laka inau nogo na Taovia. ¹⁴ Minau sauba kau tatakatsinia na limaqu ma kau toroutsaniginia na veraqira. Me sauba kau naua me ke lia na nauna mangu lê tû tana kaomate tabana i ata, me ke tsau bâ i Ribla tabana i vava, ma kau tau goto gaea sa nauna i tana ara totu igira na Israel. Mi tana nauvaganana nogo ia ti igira na tinoni sui kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

7

E Varangi Nogo Ke Sui Niqira Tagu na Israel

¹ Na Taovia e goko babâ moa vaniau me tsaria,
² “Dalena tinoni igoe, iani nogo e vaga na omea inau na Taovia God au tsarivanigira na Israel: ! Iani nogo na susuina na tagu vanigira na Israel ma niqira butona momoru pono!”

³ “Igamu na tinoni ni Israel kamu rorongo, e labamai nogo na susuina na tagu. Migamu sauba nomoa kamu vatsangia na korequ loki, rongona

au vangaraunogoa kau pedeginigamu tana rongona na omea seko igamu amu naugira. Inau sauba kau kedeginigamu tana rongoqira pipi sui nimui sasaga marasibiga. ⁴ Me utu saikesa goto kau gaegamu se kau galuvegamu. Niqû aqo nomoa kau kedegamu tana rongoqira na omea marasibiga amu naugira, mi tana ti igamu kamu donaginia laka inau nogo na Taovia.”

⁵ Miani goto na omea na Taovia God e tsaria, “Na rota seko loki sauba kara vaitsarimurigi gana na sekoliamui. ⁶ Mi kalina ia e tsau mai nogo na susuina na tagu vanigamu. !Reia bâ e maimai nogo! ⁷ Eo e maimai nogo na susuina na tagu vanigamu igamu amu totu i laona na butona momoru ia. E maimai varangi nogo na tagu i tana sauba ke tagara goto sa dani tabu kamu lokisia tana peo tabu i kelaqira na vungavunga, ma kamu totu ponopala lê moa.

⁸ “Me tagara lelê ke tau oka ma kamu vatsangia na susuligana popono na korequ loki. Inau sauba kau pedeginigamu tana rongona na omea seko amu naugira, ma kau kedegamu tana rongoqira pipi sui nimui sasaga marasibiga. ⁹ Me utu saikesa goto kau gaegamu se kau galuvegamu. Niqû aqo nomoa kau kedegamu tana rongoqira na omea marasibiga amu naugira, mi tana ti sauba kamu donaginia laka inau nogo na Taovia au kedegamu.”

¹⁰ E maimai nogo na tagu na rota seko loki vanigira na Israel. Na tangopeke seko e dadato moa i laoqira, me seko liuliu goto bâ niqira kaekae. ¹¹ Na tangopeke e naua me gini laba danga goto bâ na tsutsukibo. Me sauba ke tagara

goto sa omea ke totuvisu vanigira, sauba kara nanga saikesa niqira omea tatamani sui, ma niqira tangisoa, ma niqira tsapakae.

¹² E maimai nogo na tagu. Eo, e varavara nogo ke laba na dani i tana na vovoli omea ma na tsabiri omea kara tau tamani rongona, matena nina kede God sauba ke gadovigira na tinoni sui lakalaka, na lokina ma na tetelona. ¹³ Me tagara goto sa vidaqira igira na mane kavovoqolo tango-mana ke adimatena tana maurina na omea aia e tsabiria, rongona na korena God e gadovigira na tinoni sui lakalaka. Igira sui ara nauseko e utu goto kara pitsa tania na korena God. ¹⁴ E tangi nogo na tavuli na vano tana vailabu, ma na tinoni sui ara totu vangarau. Me tagara lelê goto ke kesa ke aligiri na vano tana vailabu, rongona na korena God sauba ke gadovigira na tinoni sui lakalaka, na lokina ma na tetelona.

Niqira Kede na Israel Matena Niqira Sasi

¹⁵ Na vailabugi e laba nogo tana sautu loki, ma na liuna na lobogu, ma na vitoa i laona pipi na vale. Asei moa ti ke totu tabaligi tania na verabau, sauba ke mate tana vailabu; masei moa ti ke totu i laona na verabau sauba nomoa ke gini mate na liuna na lobogu ma na vitoa. ¹⁶ Kara visana kara tangomana na tsogopoi tana kelaqira na vungavunga. Igira sui sauba kara padasavi matena niqira sasi, ma kara tangitangi vaga moa na kulukulu i laona na poi. ¹⁷ Me sauba ke viri labe lê na limaqira, me ke gariri na tuaqira. ¹⁸ Ma kara sagelia na polo baubau papadana na melu, me ke gariri popono na kokoraqira. Sauba kara tsara koakoa na lovaqira, me sauba nomoa ke

paluvangamaqira sui. ¹⁹ Igira sauba kara tsoni bamailea niqira qolumila ma niqira siliva i laona na sautu loki vaga moa ti na kutso, rongona e tagara sa siliva se sa qolumila tangomana ke maurisigira kalina na Taovia ke rarusiginigira na korena loki. E utu saikesa goto kara gini aqo na siliva se na qolumila na manaliginiana na omea ara kilia, se kara dangaliginia na tobaqira. Igira nogo na qolumila ma na siliva ara raqabagira tana nausasi. ²⁰ Tana idana igira ara gini kaekae sosongo tana rongona niqira vatu angaanga rereidou sosongo, mi muri mara ba gini aqo na aqosiginiaqira na nunuqira na god peropero marasibiga. Maia nogoria na rongona ti na Taovia e naua ma niqira omea tatamani sui ara lia vanigira moa na omea marasibiga.

²¹ Ma na Taovia e tsaria, “Minau sauba kau tamivanigira na tinoni ni veratavosi kara mai komigira, migira na vanga tsutsukibo kara adigira sui niqira omea loki matena ma kara ba sekoligira. ²² Inau sauba kau piloligi saikesa tanigira, ma kau tau goto moro bâ i koniqira, kalina igira na vanga komi kara sagemai i laona niqiva Vale Tabu aia au padaloki sosongolia, ma kara naqugasia.

²³ “Tana rongona nogo e dangadato na labupoi i laona nimui kao popono, ma na tangopeke seko e dangaligira sui nimui vera loki, ²⁴ te inau sauba nomoa kau adimaigira ieni igira na tinoni vanga tsutsukibo liuliu bâ, ma kau mologira kara totuvia na veramui. Migira sui nimui mane susuliga sauba ke puka lê gaqira malagai kalina kara reia laka inau au tamivanigira na tinoni

ni veratavosi kara naqugasigira na nauna sui i tana igamu amu ba samasama. ²⁵ E maimai nogo na tagu na padasavi loki. Igamu sauba kamu lalavea moa na rago, me utu lelê kamu tangomana na tsodoana. ²⁶ Na rota seko loki sauba kara vaitsarimurigi, ma kara tau goto kuti na labamai na turupatuna tana rongona na omea seko ara laba. Migamu sauba kamu amiami gokona vanigira na propete laka kara tsarivulagia vanigamu na omea sauba ke laba mai i muri, me utu moa kara tangomana rongona inau au tau tsaria sa omea vanigira. Migira goto na manetabu ara tau goto dona nagua kara sasaniginigira na tinoni, me tagara goto sa tinoni lokiloki tangomana ke sauva vanigamu sa totosasaga. ²⁷ Sauba na taovia tsapakae ke tangitangi, me ke puka lê gaqira malagai igira na tinoni lokiloki, migira na tinoni sui sauba kara gariri tana matagu. Minau sauba nomoa kau kedegamu tana rongoqira na omea seko sui amu naugira, ma kau pedegamu vaga nogo igamu amu pedegira na tinoni tavosi. Mi tana ti igamu sauba kamu gini donaginia laka inau nogo na Taovia.”

**NA RUKANINA KALINA A
ESEKIEL E MOROSIA GOD
(8:1-10:22)**

8

*Igira na Israel Ara Naqugasiasa na Vale Tabu i
Jerusalem*

¹ Mi tana tsegenina dani i laona na ononina vula, tana ononina ngalitupa nida totu tsinogo, migira sui gaqira ida igira ara totu tsinogo tania i Juda ara totu koluau moa i valequ inau. Ma na susuligana na Taovia God e tavongani totuviau.

² Minau au morodato mau morosia kesa na konina tinoni tana iruna na lake. Me tuturiga tana bunguna me tsuna, ma na konina e rerei vaga moa na lake, me tû tana bunguna me dato, e angaanga vaga moa kalina ara kotsa maledoua na tapalamila. ³ Maia e tatakatsinia na omea e rerei vaga moa ti na limana tinoni, me tangolimaia na ivuqu. Mi muri, ma nina Tarunga God e sulukaeau i gotu tana masaoka, me adivanoau i Jerusalem. Me ba moloau tana matana na matsapakapuna na Vale Tabu tabana i vava, i tana nogo e totu kesa na titinonina na god peropero aia e tsai sosongolia na korena God.

⁴ Mi tana nogo au ba morosia na marara angaanga e sauvulagiginia i tana e totu niqira God igira na Israel, me vaga saikesa na omea inau au morosia kalina au tutû i ligisana na Kô Kebar. ⁵ Ma God e tsarivaniau, “Dalena tinoni igoe, ko tû mo ko moro kalea bâ tabana i vava.” Minau au tû, mau moro bâ mi tana i ligisana na belatabu tana mani sage bâ tana matsapakapu, inau au morosia kesa na titinonina na god peropero ia, aia e tsai sosongolia na korena God.

⁶ Ma God e veisuaau, “?Dalena tinoni igoe, laka o reigira na omea ara laba? Ko reigira bâ na omea marasibiga igira na tinoni ni Israel ara naua ieni, mara gini tsialigiau babâ moa inau tania niqu nauna tabu. Eo, migoe sauba ko

morosigira kara danga goto na omea marasibiga liuliu bâ.”

⁷ Mi muri, maia e adiau bâ tana matana na mani sage bâ tana pakoka tabana i tano, me tusu vaniau kesa na ovaova tana baravatu. ⁸ Me tsarivaniau, “Dalena tinoni igoe, ko ovatilokia na ponopono vatu iani.” Minau au ovatilokia, mau tsodoa kesa na matsapa. ⁹ Maia God e tsarivaniau, “Ko sage bâ i laona, mo ko morosia na omea seko marasibiga igira ara naua i tana.”

¹⁰ Bâ, minau au sage bâ mau moro. Mau reigira na ponopono ara dangaliginigira moa na mamarena na nunuqira na muata, migira goto visana na omea tuavati ara tau male tana vovorona na lotu, ma na nunuqira goto na god peropero igira na Israel ara samasama vanigira.

¹¹ Mara vitu sangavulu na ida tana Israel ara totu i tana, kolugotoa a Jaasania na dalena a Sapan. Migira sui ara tangolia tango kesa na omea agana na kodo bulunagai uruuru, ma na punguna na bulunagai e pupungu dato. ¹² Ma God e veisuaau inau, “?Dalena tinoni igoe, laka o morosia na omea igira na ida tana Israel ara naupopoia? Igira sui ara samasama kesa tana voki i tana ara totu danga sosongo na nunuqira na god peropero. Mara tsaria, ‘!Na Taovia e tau nogo reigita. Aia e vanoligi nogo tania na verada!’ ”

¹³ Mi muri, ma na Taovia e tsarivaniau, “Igoe sauba ko morosigira kara naua na omea marasibiga liuliu goto bâ.” ¹⁴ Maia e adiau bâ tana matsapakapuna na Vale Tabu tabana i vava, me sauvaniau visana na daki ara totu matengana na

tangisiana na mateana Tamus* na god peropero.

¹⁵ Maia e veisuaau tugua, “?Dalena tinoni igoe, laka o morosia na omea ia? Eo, me sauba igoe ko morosigira kara danga na omea marasibiga liuliu goto bâ.” ¹⁶ Maia e adivanoau tana pakoka i matana na Vale Tabu. Mi tana ligisana na mani sage bâ tana Nauna Tabu, mi tana ka levugaqira na belatabu ma na mani sage bâ ara totu rukapatu tsege na mane. Ara pilo tavamuri vania na Nauna Tabu, mara tsuporu tsuna kalea tabana i longa, mara samasama vania na aso kalina e botsa vaolu.

¹⁷ Ma na Taovia e veisuaau goto, “?Dalena tinoni igoe, laka o morosia na omea ara naua igira? Na tinoni ni Juda girani ara tau moa gini vatsa na nauana pipi na omea marasibiga igoe o morosinogoa ieni, ma na tangopeke seko ara naua bamaia i laona na butona kao popono. Tagara. Ara mai naugira goto ieni i laona saikesa nogo na Vale Tabu, me naua mau gini kore loki sosongo bâ. Ko reigira bâ igira ara pea sosongoliau, mara pada laka na omea lê ngatsu inau te ara naugira na omea marasibiga vaga gira. ¹⁸ Migira sauba nomoa kara vatsangia na susuligana popono na korequ loki. Me utu goto kau gaegira se kau galuvegira. Me atsa moa ti kara gudato vaniau mi gotu na lioqira, ma kara nongiau kau galuvegira, me utu lelê nomoa kau rongomia niqira nonginongi.”

* **8:14** 8:14 “Tamus” Aia e kesa na god peropero igira na tinoni ponotoba ara padâ laka e mate tana tagu na rasa na gai, me maurivisu tugua tana ngalitupa i muri. Migira na daki ara tangisia na mateana.

9

God e Kedeā na Jerusalem

¹ Mi muri, mau rongomia God e gu loki me tsaria, “Kamu mai ieni igamu na mane sauba kamu ba kedeā na verabau ia. Me pipi kesa vidamui ke mai kolua gana sagore na vailabu.”

² Mara tu tavongani labamai ara tu ono na mane ara tu liumai tana matsapakapuna na Vale Tabu tabana i vava, me pipi kesa e tangolia gana sagore. Mara tu dulikolumai gotoa kesa na mane e sagelia na polo sere vovosilaka, me tangolia kesa na omea gana na mamare. Mi tugira sui ara tu mai tutû i ligisana na belatabu ara aqosiginia na tapalamila.

³ Mi muri, ma na marara angaanga aia e sauvulagia i tana e totu niqira God na Israel, e tavongani datoligi tania na nunuqira na angelo ara totu i kelana na Bokisi na Taso, me ba totu tana matsapana na Vale Tabu. Ma na Taovia e soâ na mane aia e sagelia na polo sere vovosilaka me tsarivania, ⁴ “Ko liuvia na Jerusalem popono, mo ko moloa kesa na padapada tana raeqira igira sui ara gini melu mara padasavi tana rongogira na omea marasibiga sui ara laba i laona na verabau iani.”

⁵ Mau rongomia God e tsarigotoa vanitugira ono na mane tavosi, “Kamu tu tsarimurina ba na mane ia i laona na verabau, ma kamu tu labumatesigira na tinoni sui. Kamu tu laka goto na gaeana se na galuveana ke kesa. ⁶ Kamu tu labumatesigira sui lakalaka na tuqatuqa ma na dakidaki, na mane ma na daki vaolu, migira goto na baka kolu tinaqira. Ma kamu tu laka moa na

peleana sa vidaqira igira e totu na marepapada tana raeqira. Ma kamu tu tuturiga nogo ieni tana niqû Vale Tabu.” Mi tana mi tugira ara tu tuturiga na labumatesiaqira igira na ida ara tutû i matana na Vale Tabu.

⁷ Ma God e ketsalitugira, “Kamu tu bâ, ma kamu tu naqugasiasa na Vale Tabu. Ma kamu tu dangaliginia na pakokana na Vale Tabu na kubuqira na tinoni mate. !Bâ, ma kamu tu tuturiga saviliu kalina ia!” Mi tugira ara tu tuturiga saviliu na labumatesiaqira na tinoni i laona na verabau ia.

⁸ Mi kalina tugira ara tu naua na labumate ia minau au totu segeniqu moa i tana. Mau puka kovoragi tsuna tana kao mau gudato, “?Taovia God, laka igoe o kore loki sosongo vaga ia vania na Jerusalem te o ngaoa ko labumatesigira goto na tinoni sui ara totuvisu tana Israel?”

⁹ Ma God e gokovisu me tsaria, “Igira na toga tana Israel ma na Juda ara gini loaga na sasi loki sosongo. Ara naua moa na labumate i laona na kao popono, mara dangaliginia na Jerusalem niqira tsutsukibo. Mara tsarigotoa laka inau na Taovia au vanoligi nogo tania na veraqira, me laka au tau saikesa nogo morosigira. ¹⁰ Minau e utu saikesa nogo kau galuvegira; me sauba nomoa kau nauvanigira na omea vaga igira nogo ara nauvanigira na tinoni tavosi.”

¹¹ Mi muri, maia na mane e sagelia na polo sere vovosilaka e visumai me tsarivania na Taovia, “Inau au naunogoa pipi sui na omea igoe o ketsaliginiau na nauana.”

10

Na Mararana Loki na Taovia e Mololea na Vale Tabu

¹ Minau au moro bâ mau reia tana tsatsavu i kelana tu lovaqira na angelo, kesa na omea e rerei vaga na sasana na totukae na taovia tsapakae ara aqosiginia na vatu bora angaanga loki matena. ² Ma God e tsarivania na mane aia e sagelia na polo sere vovosilaka, “Ko liu bâ i levugaqira na uili ara totu i tu vavaqira tugira na angelo mo ko dangaliginia na madaova gagâ na limamu, mo ko ba rasavagini bamaigira i laona na verabau popono ia.”

Minau au mamatania moa kalina aia e vano. ³ Mi tugira na angelo ara tu tû tabana i ata kalina na mane ia e sage bâ i laona na Vale Tabu, me kesa na parako e dangali poponoa na pakokana na Vale Tabu. ⁴ Ma na mararana angaanga na Taovia e datoligi tanitugira na angelo, me ba totu tana matsapana na Vale Tabu. Mi tana, ma na parako ia e dangali poponoa na Vale Tabu, ma na mararana God e toravi poponoa na pakokana. ⁵ Ma na tatangina tu rapoqira na angelo tugira, ara rongomigotoa tana pakoka i tano. Me tangi vaga moa na liona God Susuliga Sosongo.

⁶ Mi kalina na Taovia e ketsalia na mane e sagelia na polo sere vovosilaka ke ba adia ke visana na lake gagâ ara totu i levugaqira na uili i tu vavaqira na angelo, ma na mane ia e ba tû i ligisana kesa na uili. ⁷ Me kesa tu vidaqira na angelo e molosagea na limana i laona na lake gagâ e totu nogo i tu levugaqira, me tangolikaea visana na madaova romaroma, me mologira bâ

i limana aia na mane e sagelia na polo sere vovosilaka. Ma na mane ia e adigira na madaova romaroma, me tû me vano.

⁸ Minau au morosigotoa laka tugira vati na angelo ara tu tamanina na omea e rerei vaga na limana tinoni i vavana tu rapoqira. ⁹⁻¹⁰ Mau reigotoa laka ara tu vati na uili mara tu kesa sui moa na atsa, me kesa e totu i ligisana pipi kesa tu vidaqira na angelo. Mi tugira na uili ara tu maka vaga moa na vatu angaanga loki matena, me pipi na uili e tamanina kesa segeni goto na uili e tsuku bâ i konina. ¹¹ Mi kalina tugira na angelo ara tu aligiri na vano, mi tugira sui ara tu vano kolu, iava moa i tana ara tu padâ kara tu liu bâ, me tau goto kilia kara tu pilo bamai, ara tu vavano goto moa. ¹² Me liasi mata moa tu kokoraqira, ma tu gotuqira, ma tu limaqira, ma tu rapoqira, mi tugira sui goto na uili. ¹³ Ma tu rerei qira na uili tugirani e atsa vaga moa tugira na uili au reitugira nogo tana kesanina niqumomoro.

¹⁴ Me pipi tu vidaqira na angelo e tamanina e vati tavosi na ngorana: na kesanina e rerei vaga moa na buluka mane, ma na rukanina e rerei vaga moa na tinoni, ma na tolunina e rerei vaga moa na laeone, ma na vatinina e rerei vaga moa na manuloki. ¹⁵ I tugira saikesa nogo na omea mamauri girani ara tu rerei vaga na angelo inau au reitugira idanogoa i ligisana na Kô Kebar. Mi kalina ara tu lovodato tana masaoka ¹⁶ mara tu vano, mi tugira na uili ara tu aligiri kolutugira. Me pipi kalina ara tu taporatsania tu rapoqira gana kara tu lovo, mi tugira na uili ara tu lovo kolutugira goto. ¹⁷ Mi

kalina tugira na angelo ara tu totudodo moa, mi tugira na uili ara totudodo goto; mi kalina tugira na angelo ara tu lovo, mi tugira na uili ara tu lovo kolutugira goto; rongona tugira nogo na angelo ara tu tagaovitugira.

¹⁸ Mi muri, ma na mararana angaanga na Taovia e datoligi tania na matsapana na Vale Tabu, me ba totu i tu vungaqira na angelo.

¹⁹ Mi kalina inau au momoro moa, mi tugira na angelo ara tu taporatsania tu rapoqira mara tu lovodato, mi tugira na uili ara tu lovo kolutugira goto. Mara tu ba tsobo i matana na matsapakapuna na Vale Tabu tabana i longa, ma na marara angaanga e totu i kelaqira. ²⁰ Minau au reigadovitugira, laka i tugira nogo na omea mamauri ara tu totu i vavana na God ni Israel tana Kô Kebar.

²¹ Me pipi kesa tu vidaqira e tamanina vati na ngorana, me vati na rapona, me kesa na omea e rerei vaga na limana tinoni i vavana pipi tu rapoqira. ²² Ma tu ngoraqira ara tu rerei atsa saikesa vaga nogo tugira au reitugira nogo ligisana na Kô Kebar. Mi kalina ara tu aligiri na vano, mi tugira ara tu vano goto saikesa moa.

11

God e Kedegira na Jerusalem

¹ Mi muri, ma nina Tarunga God e sulukaeau tugua me adivanoau i matana na matsapakapuna na Vale Tabu tabana i longa. Mi tana i ligisana nogo na matsapakapu ia, au morosigira ara rukapatu tsege na mane ara totu i tana, kolukaira goto a Jaasania na dalena a Asur, ma

Pelatia na dalena a Benaia, kaira sui na ida loki i laoqira na tinoni.

² Ma God e tsarivaniau, “Dalena tinoni igoe, na mane girani ara vorogokona na nauseko, mara saua na tosasaga e tau goto i laona na vera iani.

³ Migira ara tsaria moa, ‘Sauba ke tau oka migita sauba ka logogira tugua na vale. Na verabau iani e vaga saikesa moa kesa na kuki, migita a vaga moa na velesi i laona, maia e utusigami tania na lake.’ ⁴ Bâ, mi kalina ia, igoe na dalena tinoni, ko tû mo ko ba tai mataqira.”

⁵ Nina Tarunga na Taovia e totuviau tugua me ketsaliau kau ba tsarivanigira na tinoni na goke vaga iani: “Igamu na tinoni ni Israel, inau na Taovia nimui God au donagininogoa na omea sui amu gini vaigokovigi, ma na omea amu vorogokona dodo. ⁶ Igamu amu labumatesigira danga sosongo nogo na tinoni i laona na verabau ieni, mara gini tsupudato na kubuqira na tinoni mate pipi tana sautu loki.

⁷ “Bâ, miani nogoria na omea inau na Taovia God au tsarivanigamu kalina ia. Eo, e mana saikesa laka na verabau iani e vaga moa ti kesa na kuki. ?Ma na velesina gua e totu i laona? !Ma na kubuqira nogoria igira igamu amu labumatesigira ara totu i laona! !Migamu e utu saikesa kamu totu babâ moa ieni, rongona inau sauba kau tsoniligigamu sui tania na verabau iani! ⁸ Igamu amu mataguni sosongolia na isi. Bâ, minau sauba kau adimaigira na gala kolua niqira isi ma kara baoginigamu. ⁹ Sauba kau adiligigamu tania na verabau iani ma kau mologamu tana limaqira na tinoni ni veratavosi.

Inau au pedenogoa laka igamu kamu mate sui, ¹⁰ migamu sauba nomoa kamu mate tana vailabu i laona nogo nimui butona momoru segeni. Mi tana nogo ti igira na tinoni sui kara donaginia laka inau nogo na Taovia. ¹¹ Na verabau iani e utu goto ke lia mala nimui kuki, migamu e utu kamu lia vaga na velesi e totu i laona. Inau sauba kau kedegamu iava moa kamu totu i laona na kao popono ni Israel. ¹² Mi tana ti igamu sauba kamu donaginia laka inau nogo na Taovia, ma kamu donaginigotoa laka kalina igamu amu murigira moa niqira vali igira na veratavosi ara totu polipoligamu, tana tagu vaga ia migamu amu kutsigira niqiu vali inau, mamu tau saikesa murigira niqiu ketsa.”

¹³ Mi tana tagu tsotsodo nogo inau au katea na omea girani, maia Pelatia e tavongani puka me mate. Minau au puka kovoragi tana kao mau gu loki, “!Taovia God ko laka! ?Egua laka sauba ko labumatesigira sui igira ara kauvisu tana Israel?”

Nina Veke God Vanigira Ara Totu Tsinogo

¹⁴ Ma na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria, ¹⁵ “Dalena tinoni igoe, igira na tinoni ara totu i Jerusalem ara vaitsarigamu igoe migira goto na Israel gamu verakolu ara totu tsinogo kolugo. Mara tsaria, ‘Igira ara totu tsinogo ara totu tana vera ao sosongo ma na Taovia e tau nogo totu kolugira. Maia e tusunogoa vanigita igita na kao popono iani ka tamanina.’

¹⁶ “Mi kalina ia migoe a Esekiel, ko ba mo ko turupatuna vanigira gamu verakolu, igira ara totu tsinogo kolugo, na omea iani inau au tsaria.

Inau nogo au molovanogira kara ba totu tsinogo tana veratavosi ao, mau sarangasi bamaigira i laoqira na butona momoru tavosi. Eo, e mana rago laka tana tagu iani igira ara tau tamanina sa Vale Tabu i tana kara mai samasama vaniau, minau sauba nomoa kau totu kolugira igira pipi sui tana butona momoru i tana ara ba totu.

¹⁷ “Bâ, mo ko turupatuna vanigira na omea inau na Taovia God au tsaria. Inau sauba kau adivisumaigira tanigira na butona momoru sui i tana inau sarangasigira bâ, me sauba kau sauvisu vanigira tugua na kao popono tana Israel kara tamanina. ¹⁸ Mi kalina igira kara visutugua, ma niqira aqo kara tsoniligigira pipi sui na titinonina marasibiga na god peropero ara tsodoa i tana. ¹⁹ Minau sauba kau sauvanigira na papada vaolu ma na toba vaolu. Ma kau adiligia niqira tobakakai vaga na vatu, ma kau oliginia na tobalaka e dona ke rongomangaqu inau. ²⁰ Mi tana ti igira sauba kara muridougira niqû vali, ma kara taoni mananâ pipi sui niqû ketsa. Me sauba kara lia niqû tinoni, minau kau lia niqira God. ²¹ Me sauba kau kedegira igira ara reingao sosongolia na samasama vaniaqira na titinonina lê marasibiga na god peropero. Minau sauba nomoa kau kedegira tana rongona na omea seko ara naua.” Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

Na Mararana God E Mololea i Jerusalem

²² Mi tana mi tugira na angelo ara tu tuturiga na lovo, mi tugira na uili ara tu lovo kolutugira. Ma na mararana angaanga na God ni Israel e totu i tu vungaqira. ²³ Ma na mararana angaanga

God e mololea na verabau, me ba totu tana vungavunga tabana i longa. ²⁴ Mi laona na moro ia, ma nina Tarunga God e sulukaeau me adivisuau tugua i koniqira igira gaqu tsinogo kolu i Babilonia. Mi tana e nanga lê na moro ia, ²⁵ minau au turupatuna vanigira pipi sui na omea na Taovia e sauvulaginogoa vaniau.

12

A Esekiel e Tovotugua na Omea Sauba Ke Laba

¹ Ma na Taovia e goko vaniau me tsaria, ² “Dalena tinoni igoe, igoe o totu i laoqira na tinoni vanga petsakoe. Igira ara tamani ragoa na mataqira, mara tau moa reigadoviginia sa omea; mara tamani ragoa na kuliqira, mara tau moa rongomigadoviginia sa omea, rongona igira na tinoni vanga petsakoe sosongo.

³ “Mi kalina ia, dalena tinoni igoe, ko tû mo ko binaboli vaga saikesa nogo e naua na tinoni e tsogo tania na verana, mo ko aligiri nogo na vano ti ke sù na aso, rongona kara reiginigo na tinoni kalina ko vano. Me tau utu ngatsu ti igira na tinoni vanga petsakoe girani kara padagadovia na omea igoe o naua. ⁴ Eo, migoe ko vangaraua gamu boli gana na tsinogo kalina e dadani nogo, rongona igira kara morosiginigo, ma kara matanigo kalina ko vano tana ngulavi vaga moa na tinoni e tsogovano kesa tana vera ao. ⁵ Mi kalina igira ara momoro moa, migoe ko ratsia kesa na ovaova tana ponopono na valemu, mo ko adia gamu boli mo ko liu tsapatugu bâ i konina. ⁶ Migira kara matanigo moa kalina ko

molokae i kokovemu gamu boli, mo ko tsavupoia na matamu, mo ko liu bâ i laona na rodo, rongona ke gini utu vanigo na reiana iava tana ko liu bâ. Ma na omea vaga igoe o naua, sauba ke lia na parovata vanigira na tinoni ni Israel.”

⁷ Minau a Ezekiel, au bâ, mau nauvaganana e ketsaliginiau na Taovia. Tana dani nogo ia, au vangaraua niqû boli vaga nogo e naua na tinoni e tsogo tania na verana. Mi tana ngulavi nogo ia, kalina e tuturiga na rodo, minau au ratsiginia na limaqu na ponoponona valequ, mau liu tsapatugu bâ i konina. Mi kalina igira sui ara momoro moa, minau au molokaea i kokovequ gaqu boli, mau kalagaia mau vano.

⁸ Mi tana matsaraka dani ngana, ma na Taovia e goko vaniau tugua. ⁹ Maia e tsaria, “?Dalena tinoni igoe, laka igira na tinoni vanga petsakoe ni Israel ara veisuago nogo na omea koegua vaga o naua igoe? ¹⁰ Bâ, migoe ko turupatuna vanigira na omea inau na Taovia au tsaria vanigira. Ma na turupatu iani e kalea na taovia tsapakae e totu i Jerusalem, migira sui lakalaka goto na tinoni ara totu i tana. ¹¹ Ko tsarivanigira laka na omea igoe o naua aia nogo na papadana na omea sauba ke laba vanigira. Igira na gala sauba kara labamai, ma kara tangoligira ma kara aditsekavanogira. ¹² Maia gaqira taovia tsapakae sauba ke kalagaia gana boli i laona na rodo, me ke tsogo liu tana ovaova igira nina tinoni ara ratsi manogati vaninogoa tana ponoponona valena segeni. Maia sauba ke tsavupoia na matana me ke tau reia i tana ke liu bâ. ¹³ Minau sauba kau sogotiginia niqû vugo, ma kau adi-

vanoa i Babilon, me utu lelê ke tangomana na morosiana na vera ia, mi tana nogo sauba ke ba mate. ¹⁴ Minau sauba kau sarangasi bamaigira igira sui ara aqo tana valena, ma nina mane sauparovata, migira goto nina mane matali. Ma kau takuviginigira niqû isi.

¹⁵ “Mi kalina inau kau sarangasigira bamai i laoqira na puku na tinoni tavosi pipi tana butona momoru, mi tana ti igira kara donaginia laka inau nogo na Taovia. ¹⁶ Minau sauba kau tamia kara visana lelê moa kara matepitsa tana vailabu, ma na liuna na vitoa, ma na lobogu seko, rongona i levugaqira nogo na tinoni ni veratavosi ti sauba kara reigadoviginia laka e marasibiga manana niqira omeomea, ma kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

¹⁷ Ma na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria, ¹⁸ “Dalena tinoni igoe, ko gariri kalina ko mutsa mo ko inu, mo ko nauvaganana moa ti o matagu loki sosongo. ¹⁹ Bâ, mi kalina ia, migoe ko ba tsarivanigira gamu verakolu popono na Israel, laka inau nogo na Taovia God au ngaoa kau gini goko vanigira tana rongona na omea sauba ke laba vanigira igira sui ara tototu moa i laona na verabau ni Jerusalem. Kalina igira kara mutsamutsa ma kara inuinu, me sauba kara matagu loki, ma kara gagariri kalina kara reigira gaqira gala kara toroutsani saikesalia na veraqira, tana rongona nogo niqira tangopeke seko ara naua igira sui ara totu i laona. ²⁰ Sauba kara vui pukaligira pipi sui na verabau i tana ara totu danga sosongo na tinoni kalina ia, ma niqira butona momoru popono sauba ke lia vaga moa ti

na kaomate. Mi tana ti igira kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

Ke Tau Oka ma Kara Manatovu Nina Kategoko

²¹ Ma na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria,
²² “?Dalena tinoni igoe, egua ti na tinoni ni Israel ara tsari tugutugua moa na goko tabana iani: ‘E liu putsi lê nogo na tagu, ma na kategoko ara naua ara tau nogo lia sa omea’? ²³ Mi kalina ia, migoe ko ba tsarivanigira na omea inau na Taovia God au ngaoa na tsariana tana rongona na goko vaga ia. Eo, inau sauba kau suilavagini saikesalia na goko tabana ia, me utu goto ke tangi tugua i laona na Israel. Miani nogo na goko inau au oliginia niqira goko tabana: !Na tagu e maimai nogo, ma na omea sui ara katemaia sauba nomoa kara mana!

²⁴ “Mi laoqira na tinoni ni Israel sauba ke tagara goto na momoro peropero, se na kate gokopero gana na mani raqa sasiliginiaqira na toga. ²⁵ Inau segeniqu nogo na Taovia God, sauba kau goko vanigira, ma na omea kau tsaria sauba nomoa kara mana tovu. Me utu goto kau kisâ. Mi laona nogo na tagu igamu na vanga petsakoe amu mamauri moa, minau sauba kau manalia na omea au parovataviginigamu nogo laka sauba kau naua. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

²⁶ Mi muri, ma na Taovia e tsarivaniau,
²⁷ “Dalena tinoni igoe, igira na Israel ara pada laka nimu momoro igoe, ma nimu kategoko tana asaqu inau, ara kalegira moa na omea kara laba tana tagu ke mai. ²⁸ Bâ, migoe ko tû mo ko ba tsaridoua vanigira laka inau na Taovia God au

tsaria laka e utu goto kau kisâ. Ma na omea sui inau au tsarigira nogo niqira aqo nomoa kara laba tovu, Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani!”

13

God e Taimataqira na Propete Mane Vanga Peropero

¹ Na Taovia e goko vaniau me tsaria, ² “Dalena tinoni igoe, ko taimataqira na propete ni Israel, igira ara tavongani botsangia niqira kategoko segeni mara mologinia tana asaqu inau. Ko tsarivanigira kara rongomi vatavia na omea inau na Taovia au tsarivanigira.”

³ Miani nogo na omea na Taovia God e tsaria, “! Ke seko sosongo bâ vanigira na propete bubulega igira ara muria moa niqira papada segeni, mara pero tinoni laka na omea ara reia tana moro!

⁴ Nimui propete igamu na Israel ara vaga saikesa moa na pai atsi ara liu bamai i laona kesa na verabau e toroutsa nogo. ⁵ Ara tau goto dona na mataliana na nauna i tana ara tapa na baravatu, mara tau goto gini boe na pakavisuaqira na vatu ma kara gini totukakai tugua, gana kara gini tangomana na utusiginiaqira na gala kalina kara maiginigira tana dani inau nogo na Taovia au titia ke laba. ⁶ Ara gokopero moa, me pipi sui niqira kategoko ara tau saikesa mana. Igira ara gini tû moa laka ara gini goko tana asaqu inau kalina au tau saikesa mologinigira. Mara padâ laka sauba nomoa ke laba na omea vaga igira nogo ara katemaia. ⁷ Minau au tsarivanigira: Eo,

igira sui na omea amu morosigira tana momoro ara tau saikesa mana, ma na kategoko sui amu naugira ara pero sui. Igamu amu gini tû laka amu gini goko tana asaqu inau, minau au tau saikesa goko vanigamu igamu!”

⁸ Bâ, ma na Taovia God e tsarigotoa vanigira, “Mi tana rongona nogo nimui tsaqina goko ara tau saikesa mana, ma nimui moro na perona sui moa igira, ti inau au reisavigamu. ⁹ E varangi nogo kau kedegamu igamu na propete amu perobulesigira moa niqû tinoni. Me sauba kamu tau goto totu i tana kalina igira niqû tinoni kara saikolu gana na pedegoko; ma na soamui sauba kara tau goto tsokogira tana niqira maresoa igira na tinoni ni Israel; me utu saikesa goto kamu visutugua tana nimui kao. Mi tana ti kamu donaginia laka inau nogo na Taovia God.

¹⁰ “Igira na propete ara raqa sasiligira moa niqû tinoni mara tsaria ara totudou sui nogo pipi na omea. ?Miava? !Me tau saikesa totudou sa omea! Igira niqû tinoni inau e vaga moa ti ara paka visutugua na baravatu, me olaola lê moa, mi muri migira na propete ara mai mara poroginia moa na poke lê. ¹¹ Ko tsarivanigira na propete peropero girani laka na baravatu ia sauba ke tatsora lê. Me sauba kau moloa na usarau ma na kolina na usakakai ke puka tsuna i konina, ma na guguri loki ke puasalâ. ¹² Ma na baravatu ia sauba ke tatsora saikesa, me pipi gira sui kara reia sauba kara veisuagamu, “?Laka iava na poke amu poroginia ri? ”

¹³ Bâ, miani nogo na omea e tsaria na Taovia God: “Eo, inau au kore sosongo vanigamu, me

sauba kau moloa na guguri loki, ma na usarau, ma na kolina na usakakai, kara tsoratsunâ na baravatu ia. ¹⁴ Inau au vangaraunogoa laka kau tapali saikesalia na baravatu ia ara poroginia na poke, me ke tarutu popono, me ke totu malemale lê na papakana. Sauba ke tavui me ke kobi matesigamu sui. Mi tana ti na tinoni sui kara donaginia laka inau nogo na Taovia.

¹⁵ “Na baravatu ia, kolugira sui igira ara poroginia na poke, sauba kara vatsangia na susuligana popono na korequ loki. Mi tana ti inau sauba kau tsarivanigamu laka e tatsora sui nogo na baravatu ia, mara mate sui goto na propete peropero ara poroginia na poke lê, ¹⁶ igira nogo ara perogira na tinoni ni Jerusalem laka ara totudou sui nogo pipi na omea, miava, e tau saikesa totudou sa omea. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

God e Taimataqira Goto na Propete Daki Vanga Peropero

¹⁷ Ma na Taovia e tsarigotoa, “Dalena tinoni igoe, ko bâ mo ko taimataqira goto na daki i laoqira nimu tinoni, igira ara tavongani botsangi gokona na omea sauba kara laba. ¹⁸ Mo ko tsarivanigira laka inau na Taovia God au tsaria na omea iani tana rongogira nogo igira:

“!Sauba ke seko sosongo nomoa vanigamu igamu na daki seko! Igamu amu vosigira na tiabibi titidaoga mamu mologira tana limaqira na tinoni, mamu aqosigira na porolova titidaoga kara sagelia tana lovaqira, gana kara gini susuliga kaputia na mauriqira na tinoni tavosi.

Eo, igamu amu ngaoa kamu susuliga kaputia na mauriqira ma na mateaqira niq̄u tinoni rongona moa kamu gini tamani omea danga. ?Egua amu padâ laka na omea vaga amu naua e dou? ¹⁹ Igamu amu livu tsiriq̄u inau i mataqira niq̄u toga gana moa kamu gini tangomana na adiana ke visana lelê moa na kakarona na barli me ke visana na piq̄ena bređi. Igamu amu labumatesigira na tinoni e tau tugua kara mate, mamu molo maurisigira igira e tau tugua kara mauri. Mamu tû mamu perobulesigira niq̄u tinoni, migira ara tutunina moa nimui goko peropero amu tsaria.”

²⁰ Mi kalina ia, iani nogo e vaga na omea e tsaria na Taovia God: “Inau au reisavi sosongoligira na tiabibi igamu amu gini aq̄o tana tagaoviginiana na mauri ma na mate. Inau sauba kau q̄ava kutiligigira tania na limamui, me ke gini utu vanigamu na aq̄o tidao, ma kau laumaurisigira na tinoni ara totu tana limamui.

²¹ Inau sauba kau raq̄aligia gamui porolova, ma kau laumaurisigira niq̄u tinoni tania na limamui, me ke gini utu vanigamu goto na tagaoviaqira. Mi tana nogo ti sauba kamu donaginia laka inau nogo na Taovia.

²² “Igamu amu tsonigira danga sosongo na goko peropero, mamu naua me gini ponopala na tobaqira na tinoni dou igira inau au tau saikesa ngaoa kamu sekoligira. Mamu sangagira moa na tinoni vanga nauseko mara gini tau ngaoa na mololeana niqira sasaga tabaru. Me ti vaga igira kara mololea manana niqira sasaga tabaru, mi tana ti igira sauba kara gaea na mauriqira.

23 Bâ, mi kalina ia, ara sui lê nogo nimui moro peropero ma nimui tavongani botsangi gokona na omea sauba kara laba. Inau sauba kau laumaurisigira niqû tinoni tania na limamui, mi tana ti kamu gini donaginia laka inau nogo na Taovia.”

14

God e Taimataqira Igira Ara Samasama Vanigira na God Peropero

1 Mara visana i laoqira na ida tana Israel ara mai lavegoko i koniqû inau a Esekiel, gana kara donaginia nina kili na Taovia. 2 Mi tana ma na Taovia e goko vaniau me tsaria, 3 “Dalena tinoni igoe, na tinoni girani ara sau na tobaqira popono vanigira na god peropero, mara tamivanigira moa kara raqagira bâ tana sasi. ?Me vaga ia, ma na matena gua inau kau tamivanigira kara veisuaau goto sa omea?

4 “Bâ, mi kalina ia, nimu aqo nogo igoe ko kateli vanigira na omea inau na Taovia God au tsaria. Asei moa i laoqira na Israel e saunogoa na tobana popono vanigira na god peropero, me tamivanigira kara raqa bâ tana sasi, mi muri, maia e tû me ba lavegoko i konina sa propete, minau segeniqu nogo sauba kau tuguisu goko vania vaga e ulagaqira na dangana nina god peropero. 5 Mau padâ laka kalina igira na Israel kara donaginia na omea au kili mananâ inau, me sauba kara molole saikesalia niqira god peropero, ma kara pilovisumai tugua i koniqu inau.

⁶ “Bâ, mi kalina ia, ko tsarivanigira na tinoni ni Israel na omea inau na Taovia God au tsaria: Kamu pilovisumai tugua i koniqu inau, ma kamu molole saikesaligira nimui god peropero marasibiga.

⁷ “!Me ti vaga kesa na tinoni ni Israel, se kesa na tinoni ni veratavosi e totu i laona niqira saikolu na tinoni ni Israel, ke piloligi taniau inau, me ke ba samasama vanigira na god peropero, mi muri maia ke tû me ke ba lavegoko i konina sa propete, inau nogo na Taovia sauba kau tuguvisu goko vania! ⁸ Na tinoni vaga ia inau sauba kau piloligi tania, ma kau tsialigia tania niqira saikolu niq tinoni. Mi tana ti igamu na tinoni ni Israel kamu reia na omea vaga ia inau au nauvania, ma kamu tsaria, ‘Na Taovia e dona ke nauvaganana ia vanigira sui igira ara piloligi tania aia.’ Eo, mi kalina inau kau nauvaganana ia, migamu sauba kamu donaginia laka inau nogo na Taovia.

⁹ “Me ti vaga kara valoa kesa na propete rongona aia ke gini tugugoko peropero, me gini laba vaga ia rongona inau nogo na Taovia au perobulesia. Me sauba nomoa kau tsialigia na propete ia tania niqira saikolu na tinoni ni Israel. ¹⁰ Ma na propete aia kolugotoa na tinoni e ba lavegoko i konina, kaira sui sauba ke kesa moa atsa na kede kau kedeginikaira. ¹¹ Eo, inau sauba kau nauvaganana iani, rongona kau gini utusiginigira na Israel kara gini tau piloligi taniau inau, ma kara gini tau kaulinaqu tana niqira sasi. Igira sauba kara lia niq tinoni, minau kau lia niqira God. Inau nogo na Taovia

God au tsaria na omea iani.”

God e Morosia Niqira Sasi Pipi Tinoni Tatasa

¹² Na Taovia e goko vaniau me tsaria,
¹³ “Dalena tinoni igoe, ti vaga igira na tinoni i laona kesa na butona momoru kara sasi loki ma kara piloligi taniau, minau sauba kau sekoli vanigira gaqira uta. Ma kau moloa na uvirau ke matesigira sui na tinoni ma na omea tuavati ara totu i tana. ¹⁴ Me atsa moa ti vaga tugira a Noa, ma Danel* ma Job e gotolaka tu niqira sasaga kara tu totu i tana, me utu goto kau gaegira na tinoni tavosi. Sauba kau moloa kara tu mauri babâ moa tugira, ma kara mate igira sui na tinoni tavosi. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

¹⁵ “Se e tau utu kau mologira na omea tuavati atsi veveiga kara gati matesigira na tinoni tana butona kao ia, me ke tau goto ngaoa ke kesa na liu tsapatugu bâ i laona. ¹⁶ Me atsa moa ti tugira a Noa, ma Danel, ma Job kara tu totu i tana, minau au gini vatsa tana asaqu segeni nogo inau na Taovia God mamauri, laka e utu vanitugira goto kara tu tangomana na laumaurisiana ke kesa, atsa moa ti tu daleqira segeni. Mi tugira segeni moa sauba inau kau gaea tu mauriqira,

* **14:14** 14:14 Na turupatu tana rongona a Noa aia e totu tana papi Na Tuturigana Lova 6 me tsau tana Lova 9. Na turupatu tana rongona a Job aia e totu tana nina papi segeni nogo a Job. Ma na turupatu tana rongona a Danel e tau goto totu tana Papi Tabu. Ara padâ laka aia e kesa na mane ni Kanaan e gotolaka nina sasaga, me tau aia ara gini goko tana nina papi a Daniel.

ma na butona kao popono ia, sauba ke lia na kao mangu lê.

¹⁷ “Se e tau utu kau mologira na gala kolua niqira sagore na vailabu, kara baginia na butona momoru ia, ma kara labumatesigira sui lakalaka na tinoni ma na omea tuavati ara totu i tana. ¹⁸ Me atsa moa ti tugira a Noa, ma Danel, ma Job, kara tu totu i tana, minau au gini vatsa tana asaqu segeni nogo inau na Taovia God mamauri, laka e utu vanitugira goto kara tu tangomana na laumaurisiana ke kesa, atsa moa ti tu daleqira segeni. Mi tugira segeni moa sauba inau kau gaea tu mauriqira.

¹⁹ “Me ti vaga kau moloa na liuna na lobogu seko i laona na butona momoru ia, mi tana korequ loki kau matesigira na tinoni ma na omea tuavati ara totu i tana, ²⁰ me atsa moa ti tugira a Noa, ma Danel, ma Job kara tu totu i tana, minau au gini vatsa tana asaqu segeni nogo inau na Taovia God mamauri, laka e utu vanitugira goto kara tu tangomana na laumaurisiana ke kesa, atsa moa ti tu daleqira segeni. Mi tugira segeni moa sauba inau kau gaea tu mauriqira rongona e gotolaka tu niqira sasaga.”

²¹ Miani goto e vaga na omea na Taovia God e tsaria: “Inau sauba kau molotugira vati na kede seko loki liuliu bâ tana Jerusalem: tugira nogo na vailabu loki, ma na uvirau, ma na omea tuavati atsi veveigâ, ma na liuna na lobogu seko, kau gini matesiligigira sui na tinoni ma niqira omea tuavati. ²² Me ti vaga kara visana na tinoni ni Jerusalem kara matepitsa tana tagu ia, mi kalina igira kara mai laba i konimu, migoe

ko morosidoua niqira sasaga tabaru, mi tana ti sauba ko reigadoviginia laka e ulagana nomoa kau kedegira na tinoni ni Jerusalem; ²³ me laka au tamani rongona dou pipi sui tana omea au naua. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

15

Na Gokolia e Kalea na Itai na Uaeni

¹ Ma na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria, ² “Dalena tinoni igoe, ko reigira bâ na pukuqira na itai na uaeni, igira ara tau kakai vaga na gai tavosi. ³ E tau saikesa tugua na nauginiana sa omea, atsa moa ti kesa na tapana tetelo gana na mani kauragini omea levolevo. ⁴ Aia e dou vania moa na mani mamu lake. ?Mi kalina ara ka gâ nogo kaira na isuisuna, ma na levugana e gabau lê moa, megua laka tangomana ko nauginia sa omea? ⁵ Kalina e tau vati gania moa na lake, me utu nogo na nauginiana sa omea, mi kalina e ganinogoa na lake me gabau lê nogo, mi tana e utu saikesa goto bâ na nauginiana sa omea.”

⁶ Miani nogoria na omea na Taovia God e tsaria, “Vaga saikesa nogo na itai na uaeni ara adia i laona na goana atsi mara kodoa, minau sauba kau adigira na tinoni ara totu i Jerusalem, ⁷ ma kau kedegira. E mana na kesanina lake e tau ganigira sui, mi kalina ia sauba nomoa na lake ke ganigira popono. Mi kalina inau kau kedegira, migoe, migira sui na Israel ara totu kolugo, sauba kamu donaginia laka inau nogo na Taovia. ⁸ Igira na Jerusalem ara piloligi taniau inau, bâ, minau sauba kau naua ma niqira kao popono ke lia na

nauna mangu lê. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

16

Jerusalem e Tsonitsunâ God

¹ Ma na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria,
² “Dalena tinoni igoe, ko ba kateli vania na Jerusalem igira na omea marasibiga vaga aia e naunogoa. ³ Ko tsarivanja Jerusalem na omea inau na Taovia God au tsarivanja,

“Igoe o vaga nogo kesa na daki o botsa tana kao ni Kanaan. Ma na Amor nogo na tamamu, ma na Het na tinamu. ⁴ Mi kalina igoe o botsa, me tagara goto kesa ke ba putsiligia gamu pepe, se ke lesovigo, se ke ninaginigo na solo, me ke kopiginigo na polo. ⁵ Me tagara goto kesa ke galuvego me ke nauvanigo na omea sui girani. Mi kalina o botsa ara reisavigo moa, mara ba tsonilego tana nauna mangasâ lê.

⁶ “Mi kalina inau au liu mai tana, mau reigo o butugete i laona na gabumu segeni, minau au tau moa tamivanigo ko mate. ⁷⁻⁸ Inau nogo au naua ti igoe o gini dato magobu dou vaga moa kesa na tsitsi rereidou. Migoe o dato susuliga, mo katsi, mo lia vaga moa kesa na daki vaolu. E kobu dou na tsutsumu, me katsi nogo na ivumu, me tû nogo na vuluvulumu. Mi kalina inau au liumai tugua i tana, migoe o malaiole moa, mau reia laka o qoli nogo me tugugo nogo na tauga. Mau pipisiginigo na poloqu sagesage, mau vekevanigo laka kau adigo. Eo, inau au naua na vaitasogi

na tauga kolugo, te igoe o lia na tamaniqu inau. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

⁹ “Mi muri, minau au adia na kô mau tsalalali-gia na gabu i konimu. Mau ninaginia na kokoramu na oela na olive. ¹⁰ Inau au sageli vanigo na polo ara vosi mamaregâ, mau moloa i tuamu na porotua ara aqosiginia na kokorana dou bâ na omea tuavati, ma na porolova ara aqosiginia na polo vovosi laka ma na polo malapu tsavugotu. ¹¹ Mau inilauginigo na vatu angaanga loki matena, mau moloa na tiabibi tana limamu, ma na liolio tana liomu. ¹² Mau moloa na ringi tana isumu ma na tsaukuli tana kulimu, me kesa na kepi taovia rerei dou sosongo ko sagelia. ¹³ Igoe o tamanina danga na inilau qolumila ma na siliva, me pipi kalina moa igoe o sagelia na polo vovosilaka ma na polo malapu ara vosi mamaregâ. Mo gania na breidi ara aqosiginia na pulaoa dou bâ, ma na bulumitsua ma na oela na olive. Ma na rereimu e raqâ na mataqira na tinoni, mo gini lia nogo na daki taovia. ¹⁴ Me tangi loki sosongo na rongona na rereimu i laoqira pipi sui na puku na tinoni, rongona inau nogo au naua te igoe o gini rerei dou sosongo. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

¹⁵ “Migoe o gini kaekae sosongo na douna na rereimu ma gamu tangirongo, mo gini tami na maturu koluana aseï moa e liumai i tana. ¹⁶ Mo gini aqo visana na polomu tana inilauginiaqira nimu nauna agana na samasama, me vaga saikesa nogo na daki rebi, igoe o tami na maturu koluana aseï moa ti ke liumai i tana. ¹⁷ Migoe o

tû mo adigira nimu inilau qolumila ma na siliva, igira inau nogo au sauvanigo, mo aqosiginigira na titinoni mane, mo ba sasi kolugira. ¹⁸ Mo adigotoa na polomu vovosi mamarega inau nogo au sauvanigo, mo sageli vanigira na nunuqira na god peropero, mo gini savori vanigira na oela na olive ma na bulunagai sisigini dou inau nogo au sauvanigo. ¹⁹ Inau au palaginigo na mutsa, ma na pulaoa dou bâ, ma na oela na olive, ma na bulumitsua, migoe o tû mo gini savori-kodoputsa vanigira na god peropero. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

²⁰ “Mi muri, migoe o adigira na dalemu mane ma na dalemu daki igira igoe o vasugira nogo vaniau inau, mo gini ba savori-kodoputsa vanigira na god peropero. ?Laka e tugugo igoe ko tsonitsunaau inau, ²¹ mo ko ba adigira goto na dalequ mo ko savorigira vanigira na god peropero? ²² Mi tana tagu popono igoe o totu matengana moa na nauana na aqo marasibiga vaga na daki rebi, migoe o tau saikesa padavisua tana bakamu kalina igoe o malaiole mo butugete moa i laona na gabumu segeni.

²³ “!Igoe, Jerusalem, sauba ke seko sosongo nomoa vanigo! Eo, sauba ke seko sosongo vanigo nomoa! Igoe o naugira pipi sui na omea seko girani, mi muri ²⁴ mo ba vaturikaegira na sasana gana na samasama vaniaqira na god peropero i liligina pipi na sautu, mo vangaraugotoa na nauna i tana ko ba naua nimu aqo mala rebi. ²⁵ Igoe o ulikaginia gamu rereidou i laona na boko. Mo tami na maturu koluana aseï moa ke liumai i tana, me pipi dani o pabo babâ moa

nimu aqo mala rebi. ²⁶ Migoe o tamivanigira na Ejipt, igira ara totu tana vera varangi me silovi sosongoligira na kili nauseko, kara ba tsaro kolugo i nigemu, mo nau babâ moa nimu sasaga tabaru vaga na daki rebi gana na tsaiginiana na korequ inau.

²⁷ “Mi kalina ia, inau au saudatonogoa na limaqu gana kau kedeginigo, ma kau tau nogo vangalaka vanigo. Inau au mologo nogo i limaqira na Pilistia, igira ara reisavigo, me marasibiga vanigira na reiana nimu nauseko.

²⁸ “Mi tana rongona igoe o tau vati gini vatsa moa i koniqira na Ejipt, ti igoe o ba ulo tsarimuriqira goto na Asiria. Mo lia niqira rebi, mo tau vati vatsa moa. ²⁹ Migoe o tû mo ba lia goto niqira rebi igira na Babilonia, na puku na tinoni kavogolu, mo tau goto vati vatsa moa.”

³⁰ Miani nogo na omea na Taovia God e tsaria: “Igoe o tsai au me gini momosa sosongo na tobaqu, rongona o naunogoa na omea sui girani vaga moa na daki rebi e vo saikesa na vangamâ. ³¹ O ba vaturikaegira na sasana gana na samasama vaniaqira na god peropero i liligina pipi na sautu loki, mo vangaraugotoa na nauna i tana ko ba naua nimu aqo mala rebi. Mo tau moa naua gana ko gini tsodoqolo vaga igira na rebi tavosi. Tagara. ³² Igoe o vaga saikesa kesa na daki e tau padalokia na savana manana, me ba kiboga kolugira na tinoni liu tavetada.

³³ Igira na daki rebi tavosi ara dona kara adia na vovoliqira. Migoe tagara lê. O parogira moa na mane sui ara talumai pipi sui tana nauna, gana moa ko valoginigira ma kara maturu kolugo.

³⁴ Igoe o kesa segeni rago na vatana na daki rebi. E tau goto turuginigo ke kesa ti ko lia na rebi. Mo tau goto kilia kara voligo; migoe segenimu nogo o voligira igira. Eo, o tavosi saikesa nomoa igoe.”

Nina Kede God Vania na Jerusalem

³⁵ Mi kalina ia, migoe Jerusalem na daki rebi, ko rongomi vatavia na omea na Taovia e tsaria.

³⁶ Miani nogo na omea e tsaria na Taovia God: “Igoe o veroligi suigira na polomu, mo nauvaganana saikesa nogo na daki rebi, mo ba sasi kolugira nimu udu, me kolugira goto nimu god peropero marasibiga, mo matesigira goto na dalemu mo gini savori-kodoputsa vanigira na god peropero. ³⁷ Mi tana rongona igoe o nauvanganana ia, minau sauba kau adisaigira sui nimu udu ni sau, igira igoe o galuvegira, migira goto igoe o reisavigira, ma kara mai tu polipoligo, mi tana ti inau kau veroligi tanigo na polomu, ma kau molovanigira kara morosigo kalina ko malaiole. ³⁸ Igoe o totu matengana moa na kiboga ma na labumate, maia nogoria na rongona ti au gini kore sosongo vanigo, me sauba nomoa kau pedematesigo. ³⁹ Me sauba kau mologo i limaqira gamu gala, ma kara toroveogira na nauna i tana igoe o naua nimu aqo mala rebi, mi tana goto igoe o ba samasama vanigira na god peropero. Migira nogo sauba kara veroligi vanigo na polomu ma kara tsoraligigira gamu inilau loki matena, ma kara mologo ko totu malaiole saikesa.

⁴⁰ “Me sauba kara tsakeri alaala ma kara taiginigo na vatu, ma kara tsapiginigo niqira isi.

⁴¹ Ma kara tungigira na valemu, ma na alaala loki na daki sauba kara morosia gamu kede. Minau sauba kau naua mo ko tau nogo aqo mala rebi, mo ko mololegoota na paroaqira nimu udu. ⁴² Mi tana ti ke puka na korequ, me ke rago tugua na tobaqu. Me sauba e utu goto kau gini kore se kau gini masugu tana rongomu igoe. ⁴³ Igoe o padale saikesalia nogo e koegua inau au reitutugugo dou kalina o daki vaolu moa, migoe o tû mo tsaia moa na korequ tana omea seko sui igoe o naugira. Aia nogoria na rongona te au turuginigo ko sese mateqira sui. Igoe o naugira nogo danga na omea marasibiga. ?Megua ti o ba paboginigoota nimu aqo mala rebi?“ Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

Na Baka Daki e Usulia Tinana

⁴⁴ Ma na Taovia e tsarigoota, “Igoe Jerusalem, sauba igira na tinoni kara reigo ma kara tsaria na goko tabana iani tana rongomu, ‘Na baka daki e dona ke usulia na tinana.’ ⁴⁵ E mana sosongo igoe o usuli saikesalia na tinamu. Aia e reipeâ na savana me reisavigira na dalena. Mo usuligira goto na tasimu, igira goto ara reipeagira na savaqira mara reisavigira na daleqira. Igoe migira na verabau tavosi igira na tasimu nogo igoe, na daki ni Het na tinamui, ma na mane ni Amor na tamamui.

⁴⁶ “Na Samaria, aia na verabau e totu tabana i vava kolugira nina vera tetelo, aia nogo na tasimu botsaida. Ma na tasimu na muriti baka, aia nogo na Sodom kolugira nina vera tetelo, ara totu tabana i ata. ⁴⁷ Kaira na tasimu karani ara ka totu matengana moa na nauana na omea

marasibiga sui. Migoe e tau tugugo na tsari moa ka muriqira kaira tana nauana na omea vaga ia, me tau lelê oka ma nimu omeomea igoe e seko sosongo liusigira bâ na omea sui ara ka naua kaira.

⁴⁸ “Inau na Taovia God mamauri, au goko maka vanigo kalina ia. Na Sodom aia na tasimu, kolugira nina vera tetelo, ara tau goto naua na omea seko loki vaga igoe, ma nimu vera tetelo, amu naugira. ⁴⁹ Maia kolugira na dalena daki ara kaekae rago rongona moa ara tamani danga na mutsa, mara tudou tana rago, mara tau moa dona na gini boe na reitutuguaqira na tinoni ara tau tamanina sa omea, migira goto ara kili sasanga. ⁵⁰ Igira ara kaekae mara tsatsarae sosongo, mara totu matengana moa na nauana na omea inau au reisavia, aia nogoria na rongona te inau au tû, mau toroutsanigira saikesa vaga igoe o donagininogoa.

⁵¹ “Ma na Samaria goto aia e tau sasi loki sagata vaga igoe. Eo, na omea marasibiga o naugira igoe ara seko liusigira bâ pipi sui na omea seko aia e naua. Mi kalina inau au morosia na omea amu tu naua tugamu, mau reia laka nimu sasaga marasibiga igoe na Jerusalem ara seko sosongo, ma na omea ara ka naua kaira ara tau seko sagata vaga na omea o naua igoe. ⁵² Bâ, mi kalina ia, migoe sauba ke paluvangamamu loki sosongo. Eo, kalina au reia tu nimui sasaga tabaruga tugamu, mau reia laka nimu sasaga igoe ara seko sosongo liusia bâ ka niqira sasaga kaira, me rerei vaga moa ti kaira ara ka tau nogo naua sa omea ke sasi. Mi kalina ia me dou ti

ko gini rota na vangamâ rongona nimu sasaga tabaruga igoe ara naua me gini rerei vaga ti ka niqira sasaga kaira na tasimu ara dou me goto.”

God Sauba Ke Aragovisukaira na Sodom ma na Samaria

⁵³ Ma na Taovia e tsarivania na Jerusalem, “Inau sauba nomoa kau aragovisukaira tugua na Sodom ma na Samaria, kolugira goto ka niqira vera tetelo. Eo, me sauba kau naua migoe goto sauba ko dou visutugua. ⁵⁴ Migoe sauba nomoa ke paluvangamamu segeni tana rongogira na omea seko sui igoe o naugira. Mi kalina kaira na tasimu kara ka morosigo, me sauba nomoa ke vereginikaira rongona na kede e gadovikaira e tau loki sagata vaga na kede e gadovigo igoe. ⁵⁵ Me sauba ti kaira na Sodom ma na Samaria kara ka dou visutugua kolugira ka niqira vera tetelo, migoe goto sauba ko dou visutugua kolugira goto nimu vera tetelo. ⁵⁶ Kalina inau au tau vati sekoligo moa igoe, migoe o gilugana na Sodom tana nimu kaekae. ⁵⁷ Mi kalina ia ara laba malemale nogo na omea tabaruga sui igoe o naugira. Migira na tinoni tavosi sui ara gilugamu igoe vaga nogo o nauvania na Sodom. Migira na Edom ma na Pilistia, migira goto na vera tavosi ara totu varangisigo, ara reisavigo mara gilugamu. ⁵⁸ Ma nimu aqo nomoa igoe ti ko adikedena nimu nauseko ma na omea marasibiga sui igoe o naugira. Inau nogo na Taovia au tsaria na omea iani.

Na Vaitasogi e Totu Saviliu

59 “Me kesa goto na omea inau na Taovia God au ngaoa kau tsarivanigo igoe Jerusalem. Kalina igoe o daki vaolu moa, mo gini veke laka sauba ko manalidoua nimu tabana na vaitasogi inau au nau kolugo, mi muri migoe o padale saikesalia na omea o vekea, mo tau nogo manalia. Me vaga ia, minau sauba kau tuguisu vanigo goto na omea e ulagana na omea o naua igoe. 60 Minau moa e utu kau padalea niqu tabana na vaitasogi au naua kolugo kalina igoe o daki vaolu moa, me sauba kau nautugua kesa na vaitasogi kolugo, ma na vaitasogi iani sauba ke totu saviliu me utu goto ke sui. 61 Me sauba nomoa kau tusuisu vanigo kaira na tasimu, ma kara ka lia vaga na dalemu daki, atsa moa ti na omea iani e tau totu i laona na gokona niqu vaitasogi au naunogoa kolugo. Mi kalina inau kau nauvaganana ia, migoe sauba ko padavisua na sekona nimu omeomea mo ko gini vangamâ sosongo. 62 Me sauba kau vaolusitugua niqu vaitasogi au naunogoa kolugo, mi tana nogo ti igoe ko donaginia laka inau nogo na Taovia. 63 Inau sauba kau padalegira pipi sui na omea seko igoe o naugira, migoe moa sauba e utu ko padalegira, mo ko gini vangamâ loki sosongo, mo ko tau goto tangomana na tsariana sa omea. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

17

Na Gokolia na Manuloki Ma na Itai na Uaeni

- 1 Na Taovia e goko tugua vaniau me tsaria,
 2 “Dalena tinoni igoe, nimu aqo ko ba turupatuna

vanigira na tinoni ni Israel kesa na gokolia,
³ gana kara donaginia na omea inau na Taovia
God au tsarivanigira: Kesa tana vera e totu
kesa tuqana na manuloki, ma na ivuna ara
rereidou sosongo, me tamanina ruka tuqana
na rapona, mara ka dama sosongo kalina aia
e sangavasikaira. Maia e lovo kale bâ na
Vungavunga Lebanon, me ba kutsia na kekelana
kesa na gai na sida. ⁴ Maia e tsebavanoa kesa
tana butona kao i tana ara dona sosongo na
tsabiri omea, me ba moloa i laona kesa niqira
vera igira na mane tsabiri. ⁵ Mi muri, maia e ba
adigotoa kesa na vasuna vaolu na itai na uaeni
tana kao ni Israel, me ba tsukâ kesa tana kao
lakataga i tana e totu sailagi na kô gana ke gini
dato dou. ⁶ Ma na vasuna ia e kutsu dato me lia
na itai araga katsikatsi. Migira na arana ara dato
kale bâ na manuloki, ma na lamuna ara tsuna
ao dou tana kao. Ma na itai ia e tamanina danga
sosongo na arana ma na rauna i konina.

⁷ “Me totu i tana kesa segeni goto na tuqana na
manuloki, maia goto e tamanina ruka tuqana na
rapona loki me matolu na ivuna. Ma na itai na
uaeni ia e tau reingaoa sagata na kao i tana aia e
dato, te e tû me ba tsuka segenina tana kao i tana
e totu na rukanina tuqana na manuloki, me padâ
laka na manuloki ia sauba ke tusovania ke danga
bâ na kô liusia tana e dato tana idana. ⁸ Ma na
kao i tana e totu tana idana na kao lakataga, me
poripori dou, rongona ke gini kutsu dato dou na
rauna me ke tamani vuana dangadanga, me ke
gini lia na itai na uaeni dou sosongo bâ.

⁹ “Bâ, minau na Taovia God kau veisuagamu

kesa na omea: ?Laka sauba nomoa ke mauri me ke dato dou na itai na uaeni ia? ?Me laka sauba ke tau mai na kesanina manuloki me ke vutikaea, me ke pitsugira na vuana, me ke bokuligigira na arana, ma kara matsele lê sui na rauna? Me tau goto kilia sa tinoni susuliga, se sa puku loki na tinoni, kara ba vutikaea. ¹⁰ ?Eo, mi kalina aia e ba tsuka segenina kesa tana kao tavosi, me laka sauba ke mauri me ke dato dou i tana? ?Me laka ke tau matsele lê kalina ke puasalâ na guguri votu? ?Me laka sauba ke tau ba mate lê tana kao i tana e ba tsuka segenina?”

God e Votarongona na Gokolia

¹¹ Na Taovia e goko tugua vaniau me tsaria, ¹² “Ko ba veisuagira na tinoni vanga petsakoe girani ti vaga kara donaginia nagua na rongona na gokolia iani. Mo ko tsarivanigira laka na taovia tsapakae ni Babilonia e maigininogoa na Jerusalem, me tangolia na taovia tsapakae kolugira nina mane sasanga, me adivanogira nogo i Babilonia. ¹³ Maia e adia kesa i laona nina vungu na taovia tsapakae ni Juda, me molokaea ke lia na taovia tsapakae vaolu, me naua kesa na vekesai kolua, me turuginia ke vatsa laka sauba ke totukakai tabana i konina aia. Mi muri, maia e adivanogira goto visana na tinoni lokiloki ni Juda i Babilonia. ¹⁴ Ma na taovia tsapakae ni Babilonia e pada vaganana iani: ti vaga na taovia tsapakae vaolu ia ke tau manalia nina tabana na vekesai e naua kolua, me ke tû, me ke bâ susuligasitugua na verana segeni, me ke ngaoa na vailabugi koluaqira na Babilon, mi tana ti aia ke labumatesigira na tinoni lokiloki gira. ¹⁵ Maia

na taovia tsapakae ni Juda e tau nogo ngaoa na rongomangana, me tû me molovanogira visana nina mane i Ejipt, kara bâ nongigira na Ejipt kara sauvania ke danga na ose ma na alaala loki na mane vaumate. ?Me laka aia sauba ke tangomana? ?Me ti ke nauvaganana ia, me laka sauba kara tau matesia? !E utu saikesa aia ke kutsilea na vekesai e naua me ke tau adia na kedena!

¹⁶ “Inau na Taovia God mamauri au gini vatsa tana asaqu segeni nogo inau, laka na taovia tsapakae iani sauba manana nomoa ke ba mate i Babilonia, rongona e tau manalia nina vatsa ma nina vekesai e naukolua na taovia tsapakae ni Babilonia, aia nogo e molokaea me gini lia na taovia tsapakae. ¹⁷ Me atsa moa ti igira nina alaala popono na mane vaumate susuliga na taovia tsapakae ni Ejipt, migira goto sauba kara tau goto tangomana na sangaana tana vailabu, kalina igira na Babilonia kara molokaea niqira gai na vovou, ma kara tsaia na kabi polipolia na baravatuna na Jerusalem, gana kara gini tangomana na labumatesiaqira na tinoni danga.

¹⁸ Eo, na taovia tsapakae ni Juda e tau nogo manalia nina vatsa ma nina vekesai e naua, mi kalina ia e utu nomoa ke tau adia na kedena.”

¹⁹ Ma na Taovia God e tsarigotoa, “Inau au gini vatsa tana asaqu segeni nogo inau na God mamauri, laka sauba nomoa kau kedea rongona aia e tau manalia nina tabana na vekesai e gini vatsa nogo tana asaqu inau laka ke manalia.

²⁰ Inau sauba kau tsonia niqû vugo ma kau sogotiginia. Ma kau adivanoa i Babilonia, mi tana nogo kau kedea rongona aia e piloligi taniau

inau. ²¹ Migira nina mane vaumate susuliga bâ sauba kara viri mate sui tana vailabu, migira ara matepitsa sauba kara viri tsogo saranga bamai. Mi tana nogo ti sauba igamu kamu donaginia laka inau nogo na Taovia au tsaria na omea iani.”

God e Vekea Laka Ke Sangagira na Israel

²² Iani nogo e vaga na omea na Taovia God e tsaria:

“Inau sauba kau kopua na kekelana kesa na gai na sida katsi,
ma kau adia kesa na kutsuna vaolu,
ma kau ba tsukâ i kelana kesa na vungavunga dato ao,

²³ aia na vungavunga e dato ao liuliu bâ tana Israel.

Me sauba ke kutsu me ke molo arana katsi, me ke vua me ke danga na vatuna,
me ke lia na gai na sida dou sosongo bâ.

Pipi sui na vatana na manu kara mai logoa na binuqira i tana,
ma kara totu raviravi dou tana auauna.

²⁴ Mi tana ti igira sui pipi na gai i laona na kao ia,
sauba nomoa kara donaginia laka inau nogo na Taovia.

Inau au kavitsunagira na gai katsi,
mau naua mara gini dato katsi igira na gai ara vô na dato katsi.

Mau naua mara gini matsele sui na gai ara dato magobu me marao dou na rauqira,
migira na gai ara matsele nogo kara magobu tugua, me ke marao dou tugua na rauqira.

Inau nogo na Taovia au tsaria na omea iani. Me sauba nomoa kau nau mananaâ na omea au tsarinogoa laka sauba kau naua.”

18

God e Pede Tatasâ Pipi Tinoni Muria Nina Sasaga Segeni

¹ Na Taovia e goko vaniau ² me tsaria, “?Megua vaga ti amu tau kuti igamu na tinoni ni Israel na tsariana na gokotabana vaga iani.

‘Igira na tamaga ara gania na vuana uaeni vavai, me ba vavaisigira goto na daleqira.’

³ “Minau na Taovia God mamurai au gini vatsa tana asaqu segeni nogo inau, laka igamu sauba kamu tau nogo tsaritugua na gokotabana iani i laona na Israel. ⁴ Na maurina pipi tinoni niqutamani nogo inau, na maurina na tamaga ma na tinaga kolugotoa na maurina na baka. Maia segeni nogo na tinoni e tsukia na sasi nina aqo ke mate.

⁵ “Me ti vaga ke totu kesa na mane dou e gotolaka nina sasaga me vô na peqo, ⁶ me ke tau samasama vanigira niqira god peropero igira na Israel, se ke gania na omea ara gini savorikodoputsa tana niqira peo igira na god peropero, me ke tau goto dona na sasi koluana na tauna kesa na mane tavosi, se na matura koluana kesa na daki kalina e tsau nina tagu na reivula, ⁷ me tau goto dona na peqo, se na komiana sa nina omea ke kesa, me dona na tusuvisu vaniana na tamanina na omea aia e sauvania ngiti papadana laka sauba ke tuguvisu vania na omea e gini loaga i konina; me palagira igira ara vitoa, me

tusu polo vanigira igira ara malaiole, ⁸ mi kalina ti kesa ke kaoni i konina, maia e tau goto nongi papabona i konina na tinoni ia, me sove saikesa na nauana na omea e seko, me dona ke votagoko laka i laona na vaiganigi, ⁹ ma na tinoni dou vaga nogo ia e muridougira sui niq̄u ketsa ma niq̄u vali. Aia e gotolaka nina sasaga, me sauba nomoa ke mauri. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

¹⁰ “Me ti vaga na mane dou vaga ia e tamani sa dalena mane, maia ke dona na komi ma na labumate, me naugira ¹¹ na omea seko aia na tamana e tau saikesa dona na nauana, me ba gania na omea ara gini savori-kodoputsa tana niq̄ira peo igira na god peropero, me dona na sasi koluana na tauq̄ira na mane tavosi, ¹² me pegogira na tinoni ara tau tamanina sa omea, me komia niq̄ira omea na tinoni tavosi, me mololaka vanisegenia na omea e sauvania kesa tinoni ngiti papadana laka sauba ke tuguisu vania na omea e gini loaga i konina, me ragevigira niq̄ira nauna na samasama igira na ponotoba, me sanga na samasama vaniaq̄ira na god peropero marasibiga, ¹³ mi kalina ti kesa ke kaoni i konina, maia e nongi papabona i konina. ?Megua laka na tinoni vaga ia sauba ke mauri? Tagara saikesa. Aia e naugira nogo pipi sui na omea marasibiga girani, me sauba nomoa nina aqo ke mate. Maia segenina nogo e gini loaga na mateana.

¹⁴ “Me ti vaga na rukanina mane iani ke tamanigotoa kesa na dalena mane, maia na baka ia ke morosigira pipi sui na sasi na tamana e naugira, maia e tau moa muria nina sasaga na

tamana, ¹⁵ me tau samasama vanigira niqira god peropero na Israel, me tau goto sanga na galiana na omea ara gini savori-kodoputsa tana niqira peo, me tau goto dona na sasi koluana na tauna sa mane tavosi, ¹⁶ se ke bingi sekolia ke kesa, se ke komia nina omea, me tusuvisu vania na tamanina na omea aia e sauvania ngiti papadana laka sauba ke tuguisu vania na omea e gini loaga i konina, me palagira igira ara vitoa, me tusu polo vanigira igira ara malaiole, ¹⁷ me sove saikesa na nauana na omea seko, me tau nongi papabona niqira kaoni na tinoni tavosi ara naua i konina, maia e muridougira pipi sui niqū ketsa ma niqū vali, ma na tinoni vaga ia, sauba ke tau gini mate tana rongona nina sasi na tamana, maia sauba manana nomoa ke mauri. ¹⁸ Maia na tamana na baka ia e dona sosongo moa na peqo ma na komi, ma na sekoliaqira na tinoni tavosi. Maia e gini mate tana rongona nina sasi aia segenina nogo e tsukigira.

¹⁹ “Migamu amu veisuaau, ‘?Ma na rongona gua ti na dalena ke tau gini rota mateqira nina sasi na tamana?’ Minau au tsaridoua vanigamu laka na dalena na mane ia e naua moa na omea e goto me dou, me muridougira pipi sui niqū ketsa ma niqū vali, bâ, me vaga ia, maia sauba manana nomoa ke mauri. ²⁰ Aia saikesa nogo na tinoni e tsukia na sasi sauba ke mate. E tau nina aqo na baka ke gini rota matena nina sasi na tamana, se na tamana na baka ke gini rota matena nina sasi na dalena. Na tinoni dou sauba ke adia na peluna nina aqo dou, ma na tinoni seko sauba nomoa ke rota matena na omea seko

aia segenina nogo e naua.

²¹ “Me ti vaga kesa na tinoni seko ke mololea na nauana na omea seko, me ke muridougira tugua niq̄u ketsa, me ke naua na omea e dou me goto, maia sauba e utu ke mate me sauba nomoa ke mauri. ²² Inau sauba kau padalegira pipi sui nina sasi, maia sauba ke mauri rongona e naua na omea e goto. ²³ Bâ, minau na Taovia God au veisuagamu, ‘?Egua igamu, amu padâ laka inau au gini mage kalina e mate kesa na tinoni seko?’ !Tagara saikesa! Inau au ngaoa moa ke piloligi tanigira nina sasi me ke mauri.

²⁴ “?Me ti vaga kesa na tinoni e gotolaka nina sasaga tana idana, mi muri maia ke mololea na nauana na omea dou, me ke tuturiga na nauaqira pipi sui na omea seko marasibiga ara dona na nauana igira na tinoni seko, me laka na tinoni vaga ia sauba ke gini mauri babâ moa? ! Tagara saikesa! Sauba kau tau goto padavisugira na omea dou sui aia e naua tana idana. Maia sauba nomoa ke mate rongona e piloligi taniau, me ba naua na omea seko.

²⁵ “Miani nogo e vaga nimui goko amu tsaria igamu na tinoni ni Israel, ‘Na omea aia na Taovia God e naua e tau goto.’ Bâ, ma kamu rorongomai dou igamu. ?Megua ti amu padâ laka na omea au naua inau e tau goto? Ma na omea igamu segenimui nogo amu naua aia e tau saikesa goto. ²⁶ Kamu reia, kalina ti vaga kesa tinoni e gotolaka nina sasaga tana idana, mi muri maia e tû me mololea na nauana na omea dou, me tuturiga na nauana na omea seko, mi muri maia e mate, me gini mate tana rongona na omea seko aia segeni

nogo e naua. ²⁷ Me ti vaga kalina kesa na tinoni seko e mololea nina nauseko, me naua moa na omea e goto me dou, ma na tinoni vaga ia e utu ke mate sauba nomoa ke mauri. ²⁸ E reigadovia laka e seko manana na omea e naua tana idana, maia e tû me mololea nina nauseko, me vaga ia maia e utu manana ke mate, me sauba nomoa ke mauri babâ moa. ²⁹ Migamu na tinoni ni Israel amu tsaria moa, 'Na omea aia na Taovia God e naua e tau goto.' ?Megua ti amu pada laka na omea au naua inau e tau goto? Ma na omea igamu segenimui nogo amu naua aia e tau saikesa goto.

³⁰ "Mi kalina ia, minau na Taovia God au tsari makalia vanigamu igamu na tinoni ni Israel, laka inau nogo sauba kau pede tatasâ pipi kesa vidamui muria nina sasaga segeni. Me vaga ia, me dou ti kamu piloligi tanigira na omea tabaruga sui amu naugira, ma kamu laka na tamiana nimui sasi ke matesigamu. ³¹ ?Egua vaga ti igamu na tinoni ni Israel kamu ngaoa moa kamu mate kolugira nimui sasi? Ke dou bâ ti vaga kamu mololegira pipi na omea seko amu naugira, ma kamu oligira nimui papada, ma kamu vaolusitugua na tobamui ma na sasagami. ³² Inau au tau saikesa ngaoa ke mate sa tinoni. Bâ, ma kamu piloligi tanigira nimui sasaga tabaru ma kamu mauri. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani."

19

Na Linge na Melu

¹ Ma God e tsarivaniau inau kau lingena na linge na melu iani vanikaira ruka na taovia tsapakaē tana Israel:

² “!Na tinamu igoe aia kesa na laeone daki dou sosongo nomoa!

Maia e kutigira na dalena i laoqira na laeone mane veveigâ.

³ Me kesa vidaqira na dalena aia e reitutugudou sosongolia bâ,

me sasaniginia na rugu,
mi kalina aia e loki me dona goto na gani tinoni.

⁴ Migira na puku na tinoni sui ara rongomia gana tangirongo

mara ba sogotia i laona kesa na qou loki.
Mara kautsiginia niqira salili mara raqa bâ i Ejipt.

⁵ Ma na tinana e pipitu oka sosongo nogo ma na dalena ia e tau goto visumaitugua.

Mi muri maia e vilia kesa segeni goto na dalena mane,

maia e lia goto kesa na laeone veveigâ.

⁶ Mi kalina aia e loki sui nogo,

maia e liu bamai kolugira na laeone tavosi,
me sانيا na rugu me dona goto na gani tinoni.

⁷ Maia e vui pukalia niqira valekakai ara barapoliginia na vatu,

me toroutsania na veraqira.

Me pipi kalina aia e kanga loki,
migira sui na tinoni tana kao ia ara viri gariri tana matagu.

⁸ Migira na tinoni sui ara totu polipolia ara sai alaala gana kara labuginia.

Mara tsonia niqira vugo na rugu, mara sogotia.

9 Mara kautsiginia na salili, mara molosagea i laona kesa na kesi, mara adivano vania na taovia tsapakae ni Babilonia.

Mara matali doua ke tau tsogoligi, rongona ara tau goto ngaoa na rongomituguana nina kanga tana vungavunga ni Israel.

10 “Ma na tinamu e vaga saikesa goto kesa na itai na uaeni ara tsukâ ligisana kesa na ko tatave.

Mi tana e danga dou na kô te e gini dato magobu dou, mara kutsudato danga na vasuna, me molo vuana dangadanga.

11 Maia na arana susuliga bâ e lia gana itoro na taovia tsapakae.

Ma na itai na uaeni ia e dato me ba tsau tana parako;

migira na tinoni sui ara gini beke na morosiana na katsina,

kolugira goto na arana ma na rauna dangadanga.

12 Mara mai na gala mara vutikaea tana kore mara tsonitsunâ i lao.

Ma na guguri votu e puasalâ mara gini makede na vuana.

Mara bokuligigira na arana, mara viri makede lê sui mara ba tungigira.

13 Mi muri mara ba tsukâ tana kaomate, kesa tana nauna mamatsa saikesa e tagara sa kô i laona.

14 Ma na lake e gania na pukuna, mara iru sui na arana ma na vuana.

Migira na arana sauba e utu goto kara susuliga
visutugua,
me ke gini utu goto kara lia gana itoro na taovia
tsapakae.”

Miani nogo e vaga na linge na melu ara dona na
lingena pipi moa tagu.

20

Nina Kili God ma Niqira Petsakoe na Tinoni

¹ Mi tana tagu ia aia nogo na sangavulunina dani i laona na tsegenina vula, tana vitunina ngalitupa na totu tseka tana Babilonia. Mara visana i laoqira na ida tana Israel, ara mai lavegoko i koniqu, inau au Esekiel, gana kara donaginia nina kili na Taovia, mara mai to-tupuka i mataqu. ² Mi tana ma na Taovia e goko vaniau me tsaria, ³ “Dalena tinoni igoe, ko goko vanigira na mane girani mo ko tsarivanigira laka inau na Taovia God au tsarivanigira vaga iani: ‘? Egua, laka amu mai moa gana kamu lavegokona nagua niqu kili inau, ne? Inau au gini vatsa tana asaqu segeni inau na God mamauri, laka e utu goto kau tamivanigamu kamu nongia ke kesa na omea i koniqu.’ Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

⁴ “?Dalena tinoni igoe, laka o vangaraunogoa na pedeaqira na mane girani? Bâ igoe, mo ko naua moa. Ko kateli vanigira tugua na omea marasibiga ara naua igira na tamaqira. ⁵ Mo ko turupatuna vanigira na omea inau au tsaria kalina ia. I sau kalina au viligira na Israel, minau au naua kesa na veke vanigira na kukuana a

Jakob, mau sauvulagi segeniqu vanigira tana Ejipt, mau tsarivanigira: inau nogoria na Taovia nimui God. ⁶ Mi tana tagu nogoria ia inau au veke vanigira laka kau adirutsumigira tania na Ejipt, ma kau idagana sautu vanigira tsau bâ tana butona momoru inau au vilinogoa vanigira, i tana e lakataga dou sosongo na kao, me dou liusigira bâ na kao sui. ⁷ Mau turugira kara tsoniligigira na titinonina niqira god peropero marasibiga igira na Ejipt ara reingao sosongoligira, ma kara tau goto gini kaulinaqu tana samasama vaniaqira, rongona inau segeni moa na Taovia niqira God. ⁸ Migira ara sua mangaqu inau mara sove saikesa na rorong. Mara tau goto ngaoa kara tsoniligigira na titinonina niqira god peropero marasibiga igira na Ejipt. Mi tana i laona nogo na Ejipt, e silovi sosongolia na tobaqu na nauvaniaqira na omea kara vatsangiginia na susuligana popono niqu momosatoba. ⁹ Mau tau moa nauvanigira sa omea, rongona au tau ngaoa ke tangiseko na asaqu i mataqira na tinoni i tana igira ara totu, rongona igira ara rongominogoa kalina inau au veke vanigira moa na Israel laka sauba kau adirutsumigira tania na Ejipt.

¹⁰ “Me vaga ia, minau au tû mau adirutsumigira tania na Ejipt, mau adigira bâ tana kaomate. ¹¹ Mi tana nogo au sauvanigira niqu ketsa, mau sasaniginigira niqu vali, igira nogo ara tusumauri vania ase moa e muridougira. ¹² Mau balonogoa na Dani na Sabat vaga na papadana na vaitabegi au naua kolugira, gana kara donaginia laka inau nogo na Taovia au naua migira ara gini lia na tinoni tabu. ¹³ Me atsa moa

goto i laona na kaomate, migira ara sua mangaqu moa inau, mara kutsigira niqu vali, mara sove na muriaqira niqu ketsa, igira nogo ara dona na tusumauri vania aseï moa e muridougira. Mara tau saikesa goto muria na ketsa na mango tana Dani na Sabat. Mi laona nogo na kaomate e silovi sosongoliau na nauvaniaqira na omea kara vatsangiginia na susuligana popono niqu momosatoba, ma kau matesiligigira popono. ¹⁴ Mau tau moa nauvanigira sa omea, rongona au tau ngaoa ke tangiseko na asaqu i mataqira na puku tavosi igira ara reiau kalina au adirutsumigira na tinoni ni Israel tania na Ejipt. ¹⁵ Mi tana, i laona na kaomate, inau au vatsa vanigira laka e utu goto kau adivanogira tana kao inau au vilinogoa vanigira, i tana na kao e lakataga dou sosongo, me dou liusigira bâ na kao sui. ¹⁶ Inau au gini vatsa vaga ia, rongona igira ara sove tanigira niqu ketsa, mara kutsigira niqu vali, mara tau muria na ketsa na mango tana Dani na Sabat, mara padalokia bâ na samasama vaniaqira moa na titinonina niqira god peropero.

¹⁷ “Bâ, mi muri, minau au galuvegira tugua. Mau padâ laka kau tau tugua matesigira i laona na kaomate. ¹⁸ Mau tû, mau parovatavigira kakai na tinoni vaolu ara totu i laoqira mau tsaria: ‘Kamu laka goto na muriaqira niqira sasaga ma niqira lavu igira na mumuamui; se kamu gini kaulinaqu tana samasama vaniaqira na titinonina niqira god peropero. ¹⁹ Inau nogo na Taovia nimui God. Nimui aqo igamu kamu muridougira pipi sui niqu vali ma niqu ketsa. ²⁰ Kamu baloa na Dani na Sabat me ke lia na

dani tabu, rongona ke gini lia na papadana na vaitasogi inau au naua kolugamu, ma kamu donaginia laka inau nogo na Taovia nimui God.’

²¹ “Ma na vataavata goto iani ara sua mangaqu goto inau. Mara kutsigira niq̄u vali, mara tau murigira niq̄u ketsa ara dona na tusumauri vania ase i moa e muridougira. Mara sove goto na muriana na ketsa na mango tana Dani na Sabat. Mi tana, i laona na kaomate, e silovi sosongoliau na nauvaniaqira na omea kara vatsanginia na susuligana popono niq̄u momosatoba ma kau matesiligira popono. ²² Mau tau moa naua, rongona au tau ngaoa ke tangiseko na asaqu i mataqira na puku tavosi ara reiau kalina au adirutsumigira na tinoni ni Israel tania na Ejipt. ²³ Mi tana, i laona na kaomate, inau au naua kesa goto na vatsa. Au gini vatsa laka sauba nomoa kau sarangasi bamaigira sui i laona na barangengo popono. ²⁴ Inau au gini vatsa vaga ia, rongona igira ara sove taninogoa niq̄u ketsa, mara kutsigira niq̄u vali, mara tau muria na ketsa na mango tana Dani na Sabat, mara samasama vanigira na titinonina na god peropero igira na tamaqira ara aqo vanigira nogo i sau.

²⁵ “Mi tana, minau au tû mau molo vanigira na vali seko, ma na ketsa ara tau dona kara tusumauri vanigira. ²⁶ Mau tamivanigira moa kara gini kaulinaqu tana niq̄ira sausau segeni, ma kara gini savori-kodokodo na daleqira mane botsaida. Mau nauvaganana ia, agana na kedeginiaqira ma na saumakaliana laka inau nogo na Taovia.

27 “Dalena tinoni igoe, kalina ia ko ba tsarivani-gira na tinoni ni Israel na omea inau na Taovia God au tsaria. Tana sove saikesa taniaqu goto vaga ia, igira na tamamui ara pea sekoliginia na asaqu. 28 Inau nogo au adivanogira tana butona momoru au vekenogoa kau sauvanigira. Mi kalina ara tsau i tana mara morosigira na vungavunga katsi, ma na gai marao dou, mi tana nogo igira ara ba gini savori-kodokodo niqira omea tuavati, mara savoria niqira sausau na uaeni vanigira niqira god peropero, maia nogoria e tsaiginia na tobaqu inau mau kore sosongo vanigira. 29 Minau au tû mau veisuagira: ‘?Egua igamu ti amu bâ na samasama vaniaqira na god peropero tana nauna dato ao* vaga gira?’ Bâ, me tuturiga tana tagu ia, migira ara soaginia tana nauna vaga gira ‘Na Nauna Dato Ao’. 30 Mi kalina ia, migoe ko bâ mo ko tsarivanigira na tinoni ni Israel na omea inau na Taovia God au tsaria: ?Egua igamu ti amu ngaoa moa kamu kaulinaqu vaga saikesa nogo igira na tamamui ara naua, mamu ba ragevigira goto na titinonina niqira god peropero? 31 Me tsau mai nogo i dani eni, migamu amu saua babâ moa kesa moa atsa nimui sausau, mamu gini kaulinaqu tana samasama vaniaqira na god peropero, mamu savorigira goto na dalemui vanigira tana lake vaga ara naua igira na tamamui. !Bâ, mi muri migamu na tinoni ni Israel amu tau goto gini vangamâ na mai i koniqu na laveana nagua niqu

* **20:29** 20:29 “tana nauna dato ao” Igira nogo niqira nauna gana na mani samasama igira na ponotoba, me vali vanigira na Hibru na gini aqo.

kili inau! Minau na Taovia God mamauri au vatsa tana asaqu nogo inau, laka sauba kau tau goto tamivanigamu kamu veisuaginiau goto sa omea. ³² Igamu amu padangao sosongolia laka kamu usuligira na puku tavosi igira ara totu tana butona momoru tavosi, ma kamu samasama goto vanigira na gai ma na vatu. Minau e utu saikesa kau tamivanigamu kamu nauvaganana ia.

³³ “Inau na Taovia God mamauri au gini vatsa tana asaqu segeni nogo, laka inau au kore loki sosongo vanigamu, mau parovatavigamu laka sauba kau tagaovi kaputiginigamu na limaqu susuliga sosongo. ³⁴ Mi kalina ia igamu amu totu saranga bamai pipi tana butona momoru, minau sauba kau adisaigamu tugua kesa moa tana nauna, mi tana ti kamu vatsangia na susuligana popono na korequ. ³⁵ Ma na nauna i tana sauba kau adisaigamu aia na nauna mamatsa lê ara soaginia ‘Niqira Kaomate na Puku Tavosi’, mi tana ti kau taimatamui, ³⁶ ma kau pedegamu vaga saikesa nogo kalina au pedegira na mumuamui i sau tana Kaomate ni Sinai. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

³⁷ “Mi tana nauna nogo ia, minau sauba kau tagaovigamu kakai, ma kau turugamu kamu manalia nimui tabana na vaitasogi amu naua vaniau. ³⁸ Ma kau tsialigi tanigamu igira na vanga petsakoe ma na vanga nauseko. Sauba moa kau adirutsumigira tania na kao i tana ara totu kalina ia, me utu nomoa kau tamivanigira kara visutugua tana kao ni Israel. Mi tana ti igamu kamu donaginia laka inau nogo na

Taovia.”

³⁹ Ma na Taovia God e tsarigotoa, “!Bâ, mi kalina ia igamu sui na tinoni ni Israel kamu muriragoa na tobamui segeni! !Kamu bâ ma kamu aqo vanigira na titinonina nimui god peropero ti vaga kamu sove na rongomangaqu inau! Minau au parovatavigamu laka kesa dani sauba nomoa kamu rongomangaqu tugua, ma kamu tau goto paluvangamana na asaqu tabu tana savori-sausau vaniaqira na titinonina nimui god peropero. ⁴⁰ Mi tana kao ia, i kelana niqū vungavunga tabu,† aia na vungavunga dato ao bâ tana Israel, igamu sui lakalaka na Israel sauba kamu mai na samasama vaniaqu. Minau sauba kau tobadou tugua vanigamu, ma kau pitugamu kamu adimaigira vaniau nimui vangana na savori-kodokodo, ma nimui sausau dou bâ, ma nimui vangalaka tabu. ⁴¹ Mi murina kalina inau kau adirutsumigamu tanigira na butona momoru i tana au sarangasigamu bâ, ma kau adisaigamu tugua kesa moa tana nauna, minau sauba kau tabedougira tugua nimui savori-kodokodo, mi tana ti igira sui na puku tavosi sauba kara reigadoviginia laka inau au tabu loki sosongo. ⁴² Mi kalina inau kau adivisugamu tugua tana kao ni Israel, aia na kao au vekenogoa laka kau sauvanigira na mumuamui, mi tana nogo ti igamu sauba kamu donaginia laka inau nogo na Taovia. ⁴³ Mi tana tagu goto ia, migamu sauba kamu padavisugira pipi sui na omea marasibiga amu naugira mamu

† **20:40** 20:40 “niqū vungavunga tabu” Aia na vungavunga Sion i tana e totu na Vale Tabu.

gini kaulinaqu i mataqu inau. Ma kamu sibi tanigamu segeni tana rongona pipi sui na omea seko amu naugira. ⁴⁴ Me sauba kamu donaginia laka inau nogo na Taovia kalina kamu reia laka inau kau tuguvisu vanigamu, tau tana omea ke atsa kolua na omea seko tabaruga nogo igamu amu naugira, tagara, mi tana rongona moa ti igira na tinoni sui kara padalokiginia na asaqu tabu. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

Na Lake e Irudato Tabana i Ata

⁴⁵ Ma na Taovia e gokotugua vaniau me tsaria, ⁴⁶ “Dalena tinoni igoe, ko moro taligu bâ tabana i ata, mo ko kateli vania na butona momoro ia kolugotoa na goana atsi i tana. ⁴⁷ Ko tû mo ko tsarivanja na goana atsi tabana i ata ke rongomi vatavidoua na omea inau na Taovia God au tsarivanja: !Reia bâ! Inau au vavunogoa na lake, me sauba ke ganigira sui lakalaka na gai ara tû i laomu, atsa moa ti na gai mamauri se na gai mate. Me tagara goto sa omea tangomana ke tsimatesia na lake ia. Aia sauba ke iru saraba bamai, ke tû i ata me ke tsau bâ i vava, migira na tinoni sui kara vatsangia na paparana na lake ia. ⁴⁸ Me sauba kara donaginia laka inau nogo na Taovia au mololakena, me tagara goto ke kesa tangomana ke tsimatesia.”

⁴⁹ Mi tana minau au tû mau tsaria, “!Lao, Taovia God, ko laka na turuginiaqu na ba tsarivulagiana na goko vaga ia! Igira sui ara gini goko korekore vaniau nogo rongona inau au gini goko vanigira sailagi moa na gokotabana.”

21

Nina Isi na Taovia

¹ Na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria,
² “Dalena tinoni igoe, ko taimatana na vera ni Jerusalem. Mo ko taimataqira goto na nauna i tana igira na tinoni ara sai na samasama vaniaqira niqira god peropero. Mo ko parovativigotoa na kao ni Israel ³ laka inau na Taovia au tsaria na omea iani: Inau au lia nogo gamui gala. Me sauba kau loqo rutsumia niqiu isi ma kau labumatesiginigamu sui lakalaka, atsa moa na tinoni dou se na tinoni seko. ⁴ Inau sauba kau gini aqo niqiu isi gana na labumatesiginiamui sui tuturiga i vava me ke tada laba i ata. ⁵ Mi tana ti igira na tinoni sui kara donaginia laka inau na Taovia au loqo rutsumia nogo niqiu isi, me tagara goto kau tau molovisutugua tana valena.

⁶ “Dalena tinoni igoe, ko bâ mo ko tû malemale i mataqira na tinoni, mo ko kukungu vaga moa ti e tarese na kosumu tana melu loki. ⁷ Mi kalina igira na tinoni kara veisuago rongona gua ti o kukungu vaga ia, migoe ko tsarivaganana vanigira, ‘Inau au vasini rongomia moa laka e maimai nogo kesa na tagu seko. Mi kalina ke laba, migamu sauba kamu matagu loki sosongo, ma na limamui sauba kara labelabeaga lê, me ke puka lê rebona gamui malagai, ma na tuamui kara gariri lê. E maimai nogo na tagu seko ia, me totu kolugita nogo. Na goko iani e talu nogo konina na Taovia God.’ ”

⁸ Ma na Taovia e tsarivaniau goto, ⁹ “Dalena tinoni igoe, ko katevulagi vanigira niqiu gokotabana iani inau na Taovia au tsarivanigira:

E totu kesa na isi, ma na isi ia ara asa manogatinogoa mara kotsa maledoua.

¹⁰ Ara asa manogatinogoa gana na labumate, mara kotsa maledoua gana ke gini angaanga vaga moa na kirapina na angaanga.

?Egua, igamu niq̄u tinoni, amu padâ laka sauba kamu totu magemage sailagi moa ne?

Tagara saikesa, rongona igamu amu rongomilegira moa niq̄u goko parovata, mamu tau goto matagunia niq̄u kede.

¹¹ Ma na isi ia ara kotsa malea kalina ia, ke gini totu vangarau manoga agana na gini aq̄o. Ara asâ mara kotsa malenogoa, gana kara moloa i limana aia ke naua na labumate.

¹² Dalena tinoni igoe, ko kanga loki tana melu; na isi iani sauba ke matesigira niq̄u tinoni, migira sui goto na ida tana Israel. Eo, igira sui na ida sauba nomoa kara mate kolugira sui niq̄u tinoni.

!Ko lumua na aseasemu tana padasavi loki!

¹³ Inau au nauvaganana ia gana kau tovoginigira niq̄u tinoni, me ti vaga igira kara sove moa na mololeana niq̄ira lavu seko, ma na omea sui girani sauba nomoa kara laba vanigira.

¹⁴ “Dalena tinoni igoe, ko tû kalina ia, mo ko katevulagia niq̄u goko vanigira na toga. Ko tapotapo ma na isi ia sauba ke tuturiga na labumate. Aia nogoria na isi gana na molo

matagu loki vaniaqira na tinoni, ma na mate-siginiaqira na dangana. ¹⁵ E anga vaga moa na kirapina na angaanga, me totukapu nogo tana matsapakapuna na vera, gana ke totoposuligira niqû tinoni me ke labumatesigira na dangana. ¹⁶ !Igoe na isi vavanga ko kakavi tana tabana madoa mi tana tabana maui! Ko kakavi iava moa tana ko pilo bâ. ¹⁷ Minau goto sauba kau tapotapo, mi tana ti ke sui lê niqû kore. Inau nogo na Taovia au tsaria na omea iani.”

Nina Isi na Taovia Tsapakae ni Babilonia

¹⁸ Ma na Taovia e goko babâ moa me tsarivaniau, ¹⁹ “Dalena tinoni igoe, ko moloa kesa na padapada i koniqira ke ruka na matana sautu i tana sauba ke liumai na taovia tsapakae ni Babilonia kolua nina isi. Ma na sautu kaira kara ka tuturiga mai kesa moa tana butona momoru. Mo ko turuvaginikaea ke ruka na padapada tana e tavota ruka na sautu. ²⁰ Kesa ke sauvulagi vania na taovia tsapakae na sautu e kalea i Raba, aia niqira verabau igira na Amon, me kesa ke sauvulagia na sautu e kalea i Jerusalem, aia niqira verabau tamani baravatuna igira na Juda. ²¹ Ma na taovia tsapakae ni Babilonia e mai tutû tana tavotana na sautu, me tau moa dona na sautu gua ke muria. Maia e aligirisia nina pipili, me basugira nina god peropero, me vilekea na atena kesa na omea tuavati ara gini aqo tana savori-kodoputsa, gana ke donaginia iava tana ke liu bâ. ²² !Reja bâ! !Na limana madoa e tangolinogoa na pipili e totu na soana Jerusalem i konina! Maia e tsarivania ke naua na gû na vailabu, me ke bâ moloa na kubu katsikatsi gana

na tupi ovatiana na matsapakapuna na verabau ia, me ke ovukaea na kao, me ke vaturikaegira na gai na vovou polipolia na vera. ²³ Migira na tinoni ni Jerusalem e utu kara tutunimu igoe kalina ko tsarivanigira na omea iani, matena ara naunogoa kesa na vekesai kolugira na Babilon, mara padâ laka e utu nogo kara mai na Babilon na sekoliaqira. Ma na goko iani ko tsarivanigira moa gana ke gini molo papada vanigira tana rongona niqira sasi, me ke parovatavigira laka sauba nomoa kara mai na gala ma kara tangoligira. ²⁴ Me vaga ia, miani nogo na omea inau na Taovia God au tsaria: Nimui sasi ara laba malemale popono nogo. Ma na tinoni sui ara donagininogoa e koegua gamui tsatsâ, rongona ara labamaka nimui sasi pipi moa tana omea amu naugira. Aia nogoria na rongona ti inau sauba kau kedegamu, ma kau mologamu i limaqira gamui gala.

²⁵ “Ko rorongo dou igoe na taovia tsapakae vanga nauseko ni Israel. E maimai nogo na dani i tana ke gadovigo na susuina gamu kede. ²⁶ Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani. Me ke tû kalina ia e utu nogo ko taovia tsapakae. Ko adiligia gamu kepi taovia ma gamu porolova. Eo, inau sauba kau oligira pipi sui na omea. !Sauba kau molotsunagira igira ara tagao nogo kalina eni! !Ma kau molokaegira na sekona lê ma kara tangolia na aqotagao! ²⁷ Eo, inau sauba nomoa kau toroutsani saikesalia na verabau ni Jerusalem, me ke totu toroutsâ lê moa poi tsau kalina ke labamai aia inau au vilinogoa ke tagaovia na Jerusalem; ma kau moloa na

verabau iani i limana nogo aia.

Na Amon Sauba Kara Gini Mate na Isi

²⁸ “Dalena tinoni igoe, ko katevulagia niqū goko vanigira na tinoni ni Amon igira ara pea sosongoligira na Israel, mo ko tsarivanigira na omea iani inau na Taovia God au tsaria: ‘Kesa na isi e totu vangarau manoga nogo gana na matesiligiamui.

Maia ara kotsa malenogoa agana na labumate, me anga vaga moa na kirapina na angaanga.

²⁹ Ara tau saikesa mana igira na omea sui amu tsaria amu morosigira tana moro, ma na kategoko sui amu naua igamu na Amon ara pero sui moa. Igamu na vanga tsutsukibo ma na vanga nauseko, e maimai nogo na dani i tana ke gadovigamu na susuina gamui kede. Na isi nogo sauba ke kutia na liomui.

³⁰ “ ‘!Kamu molovisua na isi tana valena! Inau nogo sauba kau pedegamu tana nauna nogo au volagamu, tana kao i tana igamu amu botsa.

³¹ Eo, sauba kamu vatsangia na korequ kalina ke poda i laomui, me ke iruvigamu vaga moa kalina na lake e ganisua na buruburu. Ma kau mologamu tana limaqira na tinoni vanga tangopeke seko ara dona sosongo na labumatesi tinoni. ³² Migamu sauba manana nomoa ke gani sekoligamu na lake. !Ma na gabumui sauba ke tareo i laona na veramui segeni, me ke tagara goto ke kesa ke padavisugamu tugua! Inau nogo na Taovia au tsaria na omea iani.’ ”

22

Niqira Tsutsukibo Igira na Jerusalem

¹ Na Taovia e goko vaniau me tsaria, ² “?Dalena tinoni igoe, laka o vangaraunogoa na pedeana na verabau ia i tana ara totu danga na tinoni vanga labumate? Bâ, ko kateli vania pipi sui na omea seko marasibiga aia e naugira. ³ Ko tsarivania na verabau ia na omea inau na Taovia God au tsaria: Tana rongona nogo igoe o labumate-sigira danga sosongo nimu tinoni segeni, mo gini kaulinaqu tana samasama vaniaqira na god peropero, te e gini mai varangi nogo gamu tagu. ⁴ Igoe o gini tsutsugamu tana labumate girani, mo gini kaulinaqu tana aqosiana na nunuqira na god peropero, maia nogo na rongona ti e maimai varangi nogo gamu matemate. Eo, e tsau saikesa nogo na susuina gamu tagu, aia nogoria na rongona ti inau au tamivanigira na puku tavosi sui kara gilugamu, ma na tinoni sui pipi tana butona momoru kara kiataginigo. ⁵ Migira sui ara totu varangi, kolugira goto igira ara totu ao, ara tsirigo moa rongona ara donaginigo nogo laka igoe kesa rago na verabau vanga nauseko.

⁶ “Igira sui na ida tana Israel ara totu i laomu igoe na verabau ni Jerusalem, ara gini tû na susuligaqira segeni, mara ba naua na labumate. ⁷ Me tagara goto ke kesa i laomu igoe ke dona na kukuni tanikaira na tamana ma na tinana. Igoe o peqogira na tinoni ni veratavosi ara totu i laomu, migira goto na daki ma na baka tinamate. ⁸ Migira nimu tinoni ara tau saikesa kukuni tanigira na nauna tabu, mara tau goto muria na ketsa na mango tana Dani na Sabat. ⁹ Me visana ara dona sosongo na keli seko tana rongogira na tinoni tavosi rongona moa kara

gini labumatesigira. Me visana vidaqira ara dona goto na ganiana na omea ara gini savori-kodoputsa vanigira na god peropero. Me visana ara totu matengana moa na vainausekoligi. ¹⁰ Me visana vidaqira ara ba maturu kolua na tauna na tamaqira. Me visana ara turuginigira na daki e tsau niqira tagu na reivula gana kara gini sasi kolugira. ¹¹ Me visana ara kiboga gaqira, mara visana ara maturu kolua na tauna na daleqira mane se na tasiqira savusavu. ¹² Me visana nimu tinoni ara adi vovoliqira moa gana kara naua na labumate. Me visana ara adi papabona na qolo tana kaoni ara nauvanigira igira gaqira verakolu, mara turugira gana moa kara tusuqolo vanigira. Igira popono ara padaleau saikesa nogo. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

¹³ “Inau sauba kau lumugira nimu tinoni vanga komi me vanga labumate girani. ¹⁴ ? Megua, laka o padâ igoe sauba ke totuvisu sa gamu malagai se sa gamu susuliga na mani langaana na limamu kalina inau kau suilavagini vanigo nogo vaga ia? Tagara saikesa. Inau nogo na Taovia au tsaria na omea iani, me sauba nomoa kau manalia na omea au tsaria. ¹⁵ Sauba kau sarangasi bamaigira nimu tinoni pipi sui tana vera, mi laoqira pipi sui na puku tavosi, mi tana ti inau kau suilavagini vanigo nimu omeomea tabaruga seko. ¹⁶ Me vaga ia, migira sui na puku tavosi sauba kara reipeago, migoe sauba nomoa ko donaginia laka inau nogo na Taovia.”

Na Korena God e Vaga Moa na Lake Romaroma

¹⁷ Na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria,
¹⁸ “Dalena tinoni igoe, igira na tinoni ni Israel ara tagara rongona lê vaniau nogo. Ara vaga saikesa nogo na torana lê ara totuvisu kalina ara kodogira na watu tana lake romaroma gana ke gini tapokaligi na lakana na siliva laka i laona. ¹⁹ Bâ, mi kalina ia, inau na Taovia God au tsarivanigira laka igira ara tagara rongona lê vaniau vaga saikesa nogo na tora lê ia. Me sauba kau adisaigira sui i Jerusalem, ²⁰ mi tana sauba inau kau kodogira tana korequ loki, ma kara rono vaga saikesa nogo kalina ara moloa na watuna na siliva i laona na lake romaroma rongona ke gini rono na siliva laka i laona. ²¹ Eo, sauba nomoa kau adisaigira i Jerusalem, ma kau mololakeqira, ma kau rapasiginigira na korequ loki. ²² Mi Jerusalem nogo ti sauba kara ba rapa vaga saikesa na siliva kalina ara kodoa tana lake romaroma, mi tana ti igira kara donaginia laka e gadovigira nogo na korena na Taovia.”

Niqira Sasi Igira na Ida Tana Israel

²³ Na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria,
²⁴ “Dalena tinoni igoe, ko tû mo ko ba tsarivanigira na tinoni ni Israel laka niqira butona momoru e kaulinaqu nogo i mataqu inau, maia nogoria te inau au kedeginia tana korequ loki. ²⁵ Migira gaqira ida na tinoni ni Jerusalem ara vaga saikesa na laeone ara gini vainguruvigi kesa na omea tuavati ara gatimatea nogo. Igira ara labumatesigira niqû tinoni, mara komigira sui niqira qolo ma niqira omea tatamani, mi tana labumate igira ara naua ara gini laba

danga sosongo na daki tinamate. ²⁶ Migira na manetabu ara kutsia moa na vovorona niqū ketsa, mara tau goto kukuni tanigira na omea tabu. Ara gini aqo na omea tabu vaga moa ti na omea lê, mara tau goto sasanigira na tinoni na reigadoviana na omea e male ma na omea e tau male, mara tau goto gini boe na muriana na ketsa na mango tana Dani na Sabat. Maia nogoria na rongona ti igira na toga tana Israel ara tau nogo kukuni taniau inau. ²⁷ Migira sui na tinoni lokiloki ara vaga saikesa moa na pai atsi veveigâ, ara gati ngotsingotsigira na omea tuavati ara gatimategira nogo. Ara naua na labumate vaga ia gana moa kara gini tamani omea danga. ²⁸ Migira na propete ara tsavupoigira na sisi girani vaga moa na tinoni ara poro poponoginia na poke na ponopono na valeqira. Ara morosia moa na moro peropero, mara tavongani katemaia na goko e tau mana tana rongona na omea sauba ke laba. Igira ara tsaria laka ara gini goko tana asaqu inau na Taovia God, miava, minau na Taovia au tau saikesa goko vanigira. ²⁹ Igira ara tamani levo ara dona moa na peqo ma na komi, ma na rotasi sekoliaqira na tinoni ara tau tamanina sa omea, migira goto na tinoni ni veratavosi ara totu i laoqira. ³⁰ Minau au lalavea moa ke kesa tangomana ke aqosia na baravatu me ke totukapusia tana nauna i tana e tapa, me ke isutuguna na kao ia kalina inau kau vangaraua na toroutsaniana tana korequ loki, mau tau goto tsodoa ke kesa. ³¹ Bâ, minau au kore loki sosongo vanigira, me sauba nomoa kau sekoligira manana vaga nogo na lake kalina e

ganisusia na buruburu madeke, tana rongona na omea seko igira ara naua. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

23

Kaira na Daki Vanga Nauseko

¹ Na Taovia e goko vaniau me tsaria, ² “Dalena tinoni igoe, i sau nogo ara ka totu ruka na daki tamatasi. ³ Mi kalina ara ka daki vaolu moa i Ejipt, migira na mane ara gini sinagi kolukaira mara ka gini lia na daki rebi. ⁴ Maia na baka daki botsaida ara soaginia ko Ohola (aia na papadana na Samaria), ma na tumurina ara soaginia ko Oholiba (aia na papadana na Jerusalem). Inau au tauga kaira sui, mara ka vasu vaniau na dalequ. ⁵ Me atsa moa ti aia ko Ohola na tauqu inau, maia e nau babâ moa na aqona na daki rebi, me silovia moa na viraugigi kolugira nina udu dou ni Asiria. ⁶ Igira sui na tinoni tangirongo sui moa ma gaqira taovia na mane vaumate, mara sagelia na poloqira tsitsibora dou sosongo. Igira sui ara mane vaolu rereidou sosongo mara dona na sagekae tana ose na gini vano tana vailabu. Maia ko Ohola e reigira na mane vaolu girani, me silovi sosongolia na tobana. ⁷ Maia e lia gaqira daki rebi igira sui na tinoni tangirongo ni Asiria, me gini kaulinaqu goto i mataqu tana samasama vaniaqira niqira god peropero ni Asiria. ⁸ Maia e nau babâ moa na aqo mala rebi e tuturiga nogo na nauana kalina e totu moa tana Ejipt. Tû tana baka dakina, migira na mane ara maturu kolua mara nauvania vaga moa na daki rebi. ⁹ Bâ, minau au tû, mau moloa aia i limaqira

nina udu dou ni Asiria igira nogo aia e ngao sosongoligira. ¹⁰ Migira ara tsoraligi vania na polona me malaiole, mara laugira na dalena mane ma na dalena daki, mi muri, mara tû, mara labumatesiginia na isi. Ma na daki sui pipi tana vera ara gini ngunguluruka bamai tana rongona na omea e laba vania.

¹¹ “Me atsa moa ti ko Oholiba e reia na omea e laba vania ko Ohola na tasina, ma nina sasaga mala rebi ko Oholiba e seko liuliu goto bâ liusia ko Ohola. ¹² Aia goto e silovia na viraugigi koluaqira na tinoni tangirongo ni Asiria, migira gaqira taovia na mane vaumate ara sagelia na poloqira tsitsibora dou sosongo, migira goto ara dona na sagekae tana ose na gini vano tana vailabu. Migira sui ara mane vaolu rereidou sosongo. ¹³ Minau au reia laka e kesa moa na atsa na omea ara ka naua kaira tasina. E seko sosongo nomoa ka niqira sasaga.

¹⁴ “Maia ko Oholiba e vano ao goto bâ tana nina aqo mala rebi. Aia e reia na nunuqira na tinoni tangirongo ni Babilonia ara kavitaonigira tana baravatuna na vera, mara mamaregasiginigira na peda tsitsi. ¹⁵ Ma na polo rereidou sosongo ara virigi poliginia na lovaqira ma na bunguqira. ¹⁶ Mi kalina aia e morosigira, maia e silovi sosongolia tobana na nauseko koluaqira, me tû me mologoko bâ vanigira i Babilonia kara mai maturu kolua. ¹⁷ Bâ, migira na Babilonia ara mai mara sasi kolua, mara sekoli babâ poi tsau kalina ara vatsa, mi tana susuina maia ko Oholiba e qisi, me piloligi tanigira lê. ¹⁸ Maia e nau malemalea moa nina nauseko, migira na

tinoni sui ara donaginia laka aia na daki rebi. Me marasibiga vaniau sosongo inau na omea vaga aia e naua, te au qisi inau mau piloligi tania vaga au naunogoa vania na tasina. ¹⁹ Maia e nau babâ moa na aqo mala rebi e tuturiga nogo na nauana kalina e baka daki vaolu moa tana Ejipt. ²⁰ Me papara sosongo na tobana na viraugigi koluaqira na mane igira e loki sosongo na meaqira vaga moa na asi se na ose. ²¹ Ko Oholiba igoe o ngaoa ko nautugua nimu nauseko o naua kalina o baka daki moa i Ejipt, i tana igira na mane ara gini sinagi na tsutsumu mo maturu kolugira.

Nina Pede God Vania Ko Oholiba

²² “Bâ, mi kalina ia, miani nogo e vaga na omea inau na Taovia au tsarivanigo igoe ko Oholiba. Au dona laka igoe o qisi lê nogo tanigira nimu udu dou girani, eo, minau sauba kau naua migira kara kore vanigo, ma kara mai tupoligo. ²³ Minau sauba kau adimaigira sui na tinoni tangirongo ma qaqira taovia na mane vaumate ni Babilonia, mi Kaldea, ma na mane ni Pekod, mi Soa, mi Koa, migira sui goto na Asiria. Igira sui na mane vaolu rereidou sosongo girani sauba kara sage tana niqira ose ma kara maiginigo. ²⁴ Sauba kara talumai tabana i vava kolugira niqira alaala loki na mane vaumate, ma niqira terê gana na vailabu, ma na terê na adilutsa. Igira sui sauba kara sagelia niqira kepi tapala, ma kara tangolia niqira tako, ma kara mai tupoligo. Minau nogo sauba kau mologo i limaqira, ma kara pedeginigo niqira vovoro

segeni. ²⁵ Igoe o piloligi taniau, minau au kore sosongo vanigo, aia nogoria na rongona ti inau kau molovanigira gamu gala kara nauvanigo na omea ara padâ tana niqira momosatoba. Migira sauba kara pari kutia na isumu mi kaira na kulimu, ma kara labumatesigira na dalemu. Me sauba kara lauligigira na dalemu mane ma na dalemu daki, ma kara kodo mamaurigira. ²⁶ Me sauba kara ratsiligia na polomu, ma kara adiligigira sui gamu inilau loki matena. ²⁷ Mi tana nauvaganana nogo ia, ti inau sauba kau suilavagini vanigo nimu kili nauseko, ma nimu sasi o naugira tuturiga kalina igoe o daki vaolu tana Ejipt. Me sauba ko tau goto ngaoa na moro bâ i koniqira se na padavisuaqira tugua na mane ni Ejipt.”

²⁸ Miani nogo e vaga na omea na Taovia God e tsaria: “Inau sauba nomoa kau mologo i limaqira igira na tinoni igoe o reisavigira, mo qisi nogo tanigira. ²⁹ Migira na mane girani ara reisavigo goto igoe, me sauba kara tû ma kara adiligi tanigo pipi sui na omea igoe o aqo kakai matena, me ke tagara goto sa nimu omea ke kauvisu i konimu, ma kara mologo ko totu malaiole lê saikesa mala daki rebi. Nimu kili nauseko ma nimu aqo mala rebi, ³⁰ igira nogo ara alomai vanigo na kede loki iani. Igoe o lia na daki rebi vanigira na puku tavosi, mo naqugasi segenimu tana samasama vaniaqira niqira god peropero. ³¹ Mi tana nauvaganana ia, igoe o muritaoni saikesalia nina omeomea seko na tasimu, bâ, me vaga ia, minau sauba kau kedego igoe vaga nogo au kedea aia.

32 “Igoe sauba ko gini inu nina bilo na uaeni na tasimu,
aia na bilo loki me laoga dou sosongo,
me tugua nomoa ko gini bule.

Migira na tinoni sui kara kiataginigo ma kara peago.

33 Ma na uaeni iani sauba ke atsa kolua na uaeni inau au tusunogoa vania na Samaria na tasimu.

Me sauba ke ulavigo, mo ko padasavi sosongo,
mo ko matagu loki, mo ko toroutsu.

34 Ma na bilo ia igoe sauba nomoa ko inuvi korasia,
mi muri ko tapalia, mo ko adia na tapana, mo ko pariginia na tsutsumu.

Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

35 Bâ, miani nogo e vaga na omea na Taovia God e tsarivania: “Tana rongona nogo igoe o padaleau nogo inau, mo piloligi taniau, ti sauba ko gini rota loki matena nimu kili nauseko ma nimu aqo mala rebi.”

Nina Pede God Vanikaira Sui Na Tamatasi

36 Ma na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria, “?Dalena tinoni igoe, laka igoe o vangaraunogoa na pedekaqira ko Ohola ma ko Oholiba? Bâ, ko tû, mo ko tai ka mataqira tana rongona na omea marasibiga sosongo ara ka naua. 37 Kaira sui moa na daki vanga kiboga ma na vanga labumate. Ara ka kibogasigira na titinonina niqira god peropero, mara ka matesigira na baka ara ka vasu vaniau, mara ka gini savori-kodoputsa vanigira niqira god. 38 Me tau moa vati sui na omea ara ka nauvaniau kaira. Ara ka

naqugasigotoa niqú Vale Tabu, mara ka kutsia na ketsa na mango tana Dani na Sabat aia inau nogo au baloa. ³⁹ !Mi tana dani tsotsodo i tana kaira ara ka gini savori-kodoputsa ka daleqira vanigira na god peropero, ara ka tau goto gini vangamâ na sagemai i laona niqú Vale Tabu ma na naqugasiana!

⁴⁰ “Mi kaira ara ka vailivugira babâ moa na mane tana vera ao kara mai i ka koniqira, migira ara mai. Mi kaira na tamatasi ara ka lesomale dou, mara ka parabaua ka mataqira, mara ka sagelia ka gaqira inilau angaanga loki matena. ⁴¹ Mi muri, mara ka ba totukae tana bela rereidou sosongo, mi tana i ka mataqira e totu kesa na bela e danga na mutsa dou i konina, kolugotoa na bulunagai sisigini dou ma na oela na olive inau nogo au sauvanikaira.

⁴² Me kesa na alaala loki na mane vanga mage talumai tana kaomate ara sulungana mai na mutsa kolukaqira. Ara magemage, mara lilinge loki, mara sageli vanikaira na bore tana ka limaqira ma na kepi taovia rereidou tana ka lovaqira. ⁴³ Minau au reigira mau tsarisegeniqú laka igira ara gini aqo vaga na rebi kesa na daki e matemateaga lê nogo tana kiboga. ⁴⁴ Migira ara tau goto kuti na vanovisu i ka koniqira ko Ohola ma ko Oholiba kaira na daki vanga nauseko. ⁴⁵ Migira na tinoni e gotolaka niqira sasaga, sauba kara tû, ma kara kede matesikaira tana rongona na kiboga ma na labumate ara ka naugira.”

⁴⁶ Miani nogo e vaga na omea aia na Taovia God e tsaria: “Soagira na alaala loki na mane

vaumate kara mai molomatagu vanikaira, ma kara komia ka niqira omea tatamani. ⁴⁷ Molo vanigira ma kara taiginikaira na vatu, ma kara baoginikaira niqira isi, ma kara labumatesigira ka daleqira, ma kara tungia ka valeqira. ⁴⁸ Mi tana nauvaganana ia, ti inau sauba kau suilavaginia me ke tau goto laba na vainau-sekoligi i laona na kao popono. Maia nogo ke lia na parovata vanigira na daki sui laka kara tau goto naua na kiboga vaga ara ka naua kaira. ⁴⁹ Mi kagamu nogo na tamatasi, inau sauba kau kedekagamu tana rongona ka nimui nauseko, ma ka nimui sasi tana samasama vaniaqira na god peropero. Mi tana ti kagamu kamu ka donaginia laka inau nogo na Taovia God.”

24

Na Jerusalem e Vaga Kesa na Kuki Baubau

¹ Mi tana sangavulunina dani i laona na sangavulunina vula tana siunina dani na ngalitupana nida totu tsinogo, maia na Taovia e goko vaniau me tsaria, ² “Dalena tinoni igoe, ko maretsuna na dani na vula i dani eni, rongona i dani eni nogo aia na taovia tsapakae ni Babilonia e aligiri na mai na bokiana na Jerusalem. ³ Ko tû, mo ko tsarivanigira na tinoni vanga petsakoe girani na gokolia iani inau na Taovia God au tsarivanigira:

Moloa na kuki i laona na lake,
ma kamu dangaliginia na kô.

⁴⁻⁵ Matesia kesa na sipi dou bâ.

Adia na velesina dou bâ,

kaira nogo na araninago ma na tuana,
migira goto na sulina dou bâ.
Molotsavugira i laona na kuki.
Soqoi lakena me ke totopo na kô
kolugira na suli ma na velesi.”

⁶ Iani nogo e vaga na omea na Taovia God e tsaria: “!Sauba ke seko sosongo vania na Jerusalem niqira verabau igira na tinoni vanga labumate girani! Aia e vaga saikesa nogo kesa na kuki tsotso baubau ara tau dona na malesiana. Adiligigira tatasa pipi sui na paparina na velesi ara totu i laona, me ke laka goto kauvisu ke kesa.
⁷ Igira na tinoni ni Jerusalem ara labumatesigira na tinoni tavosi, mi kalina ia igira goto nogo sauba kara mate. Ara nau malemalea moa niqira labumate, mara tau goto tsavuginia na kao i tana e tareo na gabuna gaqira lamuta. Mara moloa ke totu lê i kelana na vatu. ⁸ Inau au moloa moa na gabu ke totu malemale i kelana na vatu, rongona kalina kau morosia, ma kau padavisua niqira sasi niqu tinoni ma kau ngaoa na tangotugu.

⁹ “Minau na Taovia God au tsarigotoa: !Sauba ke seko sosongo vania na Jerusalem, niqira verabau igira natinoni vanga labumate girani! Minau segeniqu nogo sauba kau vata lakena.
¹⁰ !Pabo lakena! !Soqoia me ke iru! !Kukia na velesi me ke totopo poi tsau ke mamatsa saikesa na kona! !Kodogira na suli! ¹¹ Mi kalina ia, molo bâ na kuki kobakoba tapalamila tana madaova gagâ, me ke roma me ke tsitsi. Mi tana nauvaganana ia, ma na kuki ia sauba ke gini totumale tugua murina kalina ke vanoligi sui na tsotsona, ¹² atsa moa ti na lake ke tau tangomana

na ganiligi suiana na tsotsona. ¹³ Jerusalem nimu nauseko nogo igoe ara naua mo gini kaulinaqu i mataqu. Me atsa moa ti au tovokakaia na malesiamu mo ko gini totumaletugua i mataqu, migoe o totu kaulinaqu moa. Me vaga ia, me utu saikesa vanigo ko totumaletugua poi ko vatsangia na susuligana popono na korequ. ¹⁴ Inau na Taovia God au tsaria na omea iani. E labamai nogo na tagu i tana inau kau naua na omea au padâ. Me sauba e utu goto kau padalegira nimu sasi, se kau galuvego, se kau gaego. Me sauba nomoa kau kedego tana rongona na omea seko o naua. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

Na Mateana na Tauna na Propete

¹⁵ Na Taovia e goko vaniau me tsaria, ¹⁶ “Dalena tinoni igoe, au dona nogo laka igoe o galuve sosongolia na taumu, me sauba nomoa kau adiligia tanigo tsaku lê, mo ko totu tinamate. Migoe ko laka goto na melu se na tangitangi, se na ngangai. ¹⁷ Ko ngangai rago i laona tobamu, mo ko laka moa na ngangai laba kara tau rongomigo igira na tinoni tavosi. Ko laka goto na muriana na lavu ara naua tana tagu na matemate, mo ko poroa moa na lovamu, mo ko sagelia gamu porotua vaga o naua pipi kalina. Mo ko laka goto na tsavuana na ngoramu, se na galiana na vatana mutsa ara gania igira ara ngangaisia na mateana kesa tinoni.”

¹⁸ Mi tana matsaraka tana dani ia, minau au goko kolugira rago na tinoni, mi tana ngulavi me mate na tauqu. Mi tana dani i muri minau au muria na omea aia na Taovia e tsarivaniau kau

naua. ¹⁹ Migira na toga ara veisuaginiau, “?Egua igoe ti o nauvanganana ia?”

²⁰ Mi tana minau au tsarivanigira, “Na Taovia nogo e goko vaniau ²¹ me tsaria kau parovatavigamu vaga iani igamu na tinoni ni Israel: Igamu amu gini kaekae sosongo na susuligana nina Vale Tabu aia. Mamu reingao sosongolia na morosiana ma na mai na tsigoviana, bâ, maia segenina nogo na Taovia sauba ke naqugasia. Migira sui nimui tinoni vaolu ara totuvisu moa i Jerusalem, sauba kara viri mate sui tana vailabu. ²² Mi tana ti igamu sauba kamu naugotoa na omea vaga igamu amu reiau au vasini moa naua. E utu goto kamu tsavua na ngoramui, se kamu gania na mutsa ara gania igira ara ngangaisia na mateana kesa tinoni. ²³ Sauba kamu poroa moa na lovamui, ma kamu sagelia moa gamui porotua, me utu goto kamu tangitangi se kamu ngangai. Sauba kamu padavisugira moa nimui sasi me ke gini tsuna saikesa na konimui tana melu, ma kamu suli lê moa, ma kamu vaingangaisigi tana padasavi loki. ²⁴ Mi tana tagu ia ti inau a Esekiel kau lia vaga na padapada vanigamu; eo, igamu sauba kamu naugotoa na omea sui vaga amu reia au naua i dani eni. Ma na Taovia e tsaria laka kalina kara laba na omea sui girani, migamu sauba kamu donaginia laka aia nogo na Taovia God.”

²⁵ Ma na Taovia e tsarivaniau goto, “Dalena tinoni igoe, i kalina nogo ia, inau sauba kau adiligia tanigira na Vale Tabu susuliga aia ara gini kaekae, mara gini mage sosongo na reiana ma na tsigoviana. Me sauba kau matesigira sui

na daleqira mane ma na daleqira daki. ²⁶ Mi tana dani i tana inau kau naua na omea iani, me kesa na mane sauba ke matepitsa tania na toroutsaloki ia, maia ke mai me ke turupatuna vanigamu na omea sui ara laba. ²⁷ Mi tana dani goto moa ia, minau sauba kau nusia na lapimu igoe, mo ko gini tangomana na goko koluana na mane ia. Mi tana nauvaganana ia, igoe sauba ko lia vaga na padapada vanigira na toga, me sauba igira kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

25

Na Katemate Kalegira na Amon

¹ Na Taovia e goko vaniau me tsaria, ² “Dalena tinoni igoe, ko taimataqira na tinoni ni Amon. ³ Ko tsarivanigira kara rongomi vatavidoua na omea inau na Taovia God au tsaria: Igamu amu gini mage loki sosongo kalina ara naqugasianiqi Vale Tabu, mara toroutsani saikesalia na kao ni Israel, mara aditsekagira na tinoni ni Juda. ⁴ Me rongona igamu amu gini mage kalina ara laba na omea girani, minau sauba kau mologira na puku ara totu tana kaomate tabana i longa kara mai ma kara tangoligamu. Igira sauba kara vaturikaea niqira valepolo ma kara totuvia nimui butona momoru. Sauba kara ganigira nimui vuana gai, ma kara inuvia niqira miliki nimui buluka. ⁵ Minau sauba kau naua ma nimui verabau i Raba ke totu mangu lê, migira moa na kamelo kara totu i laona, ma na butona momoru popono i Amon ke lia niqira nauna na mani mutsa igira na sipi. Mi tana ti kamu donaginia laka inau nogo na Taovia.

⁶ “Miani nogo e vaga na omea e tsaria na Taovia God: Inau au donanogoa laka igamu amu reisavia na kao ni Israel, mi kalina amu reia laka e toroutsa popono nogo, migamu amu gini mage loki, mamu tapotapo, mamu tsipukae tana mage. ⁷ Mi tana rongona nogo igamu amu nauvaganana ia, ti inau sauba kau mologamu i limaqira na tinoni tavosi, migira nogo sauba kara laugira nimui omea levolevo ma kara sekoli poponoa na veramui. Inau sauba kau matesiligigamu, ma kamu tau nogo lia sa puku na tinoni, ma kamu tau goto tamanina sa nimui kao segeni. Mi tana ti igamu kamu donaginia laka inau nogo na Taovia.”

Na Katemate Kalegira na Moab

⁸ Na Taovia God e tsaria, “Tana rongona nogo igira na Moab ara tsaria laka igira na tinoni ni Juda ara atsa vaga saikesa moa igira na tinoni tavosi sui, ⁹ ti inau sauba kau mologira na gala kara baginigira na verabau ara totu tana niqira votavota na Moab, kolugotoa niqira verabau dou sosongo bâ, i Bet Jesimot, mi Baal Meon, mi Kiriataim. ¹⁰ Ma kau mologira na puku tana kaomate tabana i longa kara tulusigira na Moab kolugira na Amon, migira goto na Moab kara tau goto nogo lia sa puku na tinoni. ¹¹ Eo, sauba kau kedegira na Moab, migira sauba kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

Na Katemate Kalegira na Edom

¹² Na Taovia God e tsaria, “Igira na Edom ara tangotugu seko sosongo tana Juda, ma na tangotugu vaga ia e naua mara gini loaga saviliu

i mataqu inau. ¹³ Mi kalina ia inau au katevulaginogoa laka sauba kau kedegira na Edom, ma kau matesiligigira pipi sui na tinoni ma na omea tuavati ara totu i tana. Me sauba kau mangusia na kao popono tû tana verabau i Teman me tsau bâ tana verabau ni Dedan. Migira sui lakalaka sauba kara viri mate tana vailabu. ¹⁴ Minau sauba kau mologira niqu tinoni ni Israel kara ba tangotuguqu i koniqira, mi tana ti igira na Edom kara vatsangia na susuligana popono niqu momosatoba, ma kara donaginia laka inau nogo au tangotugu i koniqira. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

Na Katemate Kalegira na Pilistia

¹⁵ Na Taovia e tsaria, “E oka sosongo nogo igira na Pilistia ara reisavi sosongoligira na Israel, mara livu galaqira, mara tangotuguqira nogo tana niqira morosavi. ¹⁶ Ba, minau au katevulaginogoa kalina ia laka sauba kau baginigira na Pilistia, ma kau matesiligigira sui lakalaka kologira goto igira sui ara totu i tasi taligu. ¹⁷ Inau sauba kau kedekakaigira, ma kau tangotuguqu popono i koniqira. Migira sauba nomoa kara vatsangia na susuligana na korequ loki. Mi tana ti sauba igira goto kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

26

Na Katemate Kalegira na Tire

¹ Tana kesanina dani na vula... * tana sangavulu kesanina ngalitupana nida totu tsinogo, na Taovia e goko vaniau me tsaria, ² “Dalena tinoni igoe, iani nogo e vaga na omea igira na tinoni tana verabau ni Tire ara tsovula gokona. Ara gugû mara tsaria, ‘!Na Jerusalem e toroutsa saikesa nogo! !Me utu goto nogo kara bâ na tinoni na voli omea i konina! !Mi kalina ia sauba kara mai na voli omea i konida igita, migita ka gini tamani qolo danga!’

³ “Bâ, me vaga ia miani nogo e vaga na omea inau na Taovia God au tsaria: Inau au lia nogo gamu gala, igoe na verabau ni Tire. Inau sauba kau mologira kara danga na puku na tinoni kara baginigo, ma kara tsavugo popono vaga moa kalina e longa na lualua. ⁴ Sauba kara veogira nimu baravatu, ma kara vui pukaligira nimu kusudato. Mi muri minau sauba kau salaligi poponoa na kao i laomu, me ke totuvisu moa na vatuvatu lê. ⁵ Migira na mane lavetsetse sauba kara valangâ niqira vugo i kelana, i tana nogo e tukae i laona na tasi. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani. Igira na tinoni tavosi sauba kara laua niqira omea sui na Tire, ⁶ ma kara labumatesiginigira niqira isi igira sui ara totu tana nina verabau i longa. Mi tana nogo ti igira na Tire kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

⁷ Ma na Taovia God e tsarigotoa, “Inau sauba kau adimaia na taovia tsapakae tangirongo liuliu bâ, aia nogo a Nebukadnesar ni Babilonia, ke

* **26:1** 26:1 “Tana kesanina dani na vula...” Tana mamarena na papi iani tana goko Hibru e tau totu na soana na vula iani.

maiginia na Tire. Maia sauba ke talumai i vava kolugira nina alaala loki na mane vaumate, kolugira nina ose ma nina terê, migira nina mane sage tana ose. ⁸ Migira sauba kara vailabugi kolugira na tinoni ara totu i laoqira na vera tabana i longa ma kara matesigira sui lakalaka. Igira na gala sauba kara tsaia na kabi, ma kara ovukaegira na kao, ma kara tu palatete kolua niqira tako, me ke vaga moa kesa na baravatu ara taopoi i murina. ⁹ Igira sauba kara tupi ovatiginia na kubu loki katsikatsi na baravatuna na veramu, ma kara vui pukaliginigira na tapala katsi nimu kusudato. ¹⁰⁻¹¹ Migira na mane vaumate kara sagekae tana niqira ose ma niqira terê, ma kara ulo sage bâ tana matsapakapuna na veramu, ma na leleo loki ara naua sauba kara tologinia nimu baravatu. Ma na punguna na papasa e asikaea na tuana niqira ose kalina ara liu vaga na guguri loki i laoqira nimu sautu, sauba ke tsavu poponogira na valemu. Ma kara labumatesiginigira nimu tinoni niqira isi, ma kara vui pukaligira nimui tuguru loki kakai. ¹² Migira gamu gala sauba kara adi tamaniqira sui nimu qolo ma nimu vangana na tsabiri. Me sauba kara vui pukaligira nimu baravatu ma kara toroutsanigira nimu vale rereidou sosongo. Ma kara tû ma kara tsakogira na vatuna, ma na gaina, me pipi sui na tarutuna, ma kara ba tsonigira i tasi. ¹³ Me utu goto kau tamia ke tangi sa linge, se sa itai tatangi i laomu. ¹⁴ Ma kau naua migoe ko lia na vatuvatu lê i tana igira na mane lavetsetse kara ba valangâ niqira vugo. Me sauba ke utu goto kara logovisugo tugua. Inau nogo na

Taovia God au tsaria na omea iani.

¹⁵ “Iani goto na omea inau na Taovia God au tsaria vania na verabau ni Tire: Kalina igira na mane vaumate kara toroutsanigo igoe, migira na tinoni ara totu tana vera sui i tasi taligu sauba kara gini matagu loki na rongomiana niqira arapirikaka igira nimu tinoni kalina ara labumatesigira. ¹⁶ Migira sui na taovia tsapakae tana puku ara totu i tasi taligu sauba kara gini matagu loki sosongo bâ na reiana na omea e laba vanigo, me sauba kara tû ma kara tsunaligi tania niqira sasana na totukae, ma kara tsoraligigira na poloqira sagesage katsi ara tula mamaregasia, ma kara totu tsuna tana kao lê ma kara gagariri.

¹⁷ Mi tana ti igira sauba kara lingena vanigo na linge na qilupilu vaga iani:

!E toroutsa sui kiki nogo na verabau tangirongo!
Migira nina vaka e tsonilongagira sui nogo na tasi.

Tana idana igira na tinoni tana verabau iani ara tagaovi kaputia na tasi.

Migira sui ara totu i tasi taligu ara matagunigira sosongo.

¹⁸ Bâ, mi tana dani e toroutsa na verabau ia, migira na momoru sui lakalaka ara gagariri, ma niqira tinoni ara gini novo loki sosongo na reiana na vatana na toroutsa seko sosongo vaga ia.”

¹⁹ “Minau na Taovia God au tsaria: Minau sauba kau naua migoe ko totu mangu lê vaga igira na verabau ara toroutsa sui nogo me tau nogo totuvigira ke kesa. Sauba kau lumitsunago tana maorodo. ²⁰ Me sauba kau tsonitsunago

tana barangengo na mate i tana ara totu igira ara mauri i sau. Mi tana ko totu saviliu kolugira sui ara toroutsano nogo. Me ke tagara goto ke kesa ke totuvigo tugua, me ke utu vanigo goto ko lia tugua sa veraloki i laona na barangengo. ²¹ Eo, inau sauba kau toroutsanigo saikesa, mo ko gini nangaligi lê. Atsa moa ti na tinoni kara tsoni lalavemu, me utu goto kara ba tsodovulagigo. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

27

Na Linge na Qiluqilu Vania na Tire

¹ Na Taovia e goko vaniau me tsaria, ² “Dalena tinoni igoe, ko lingena na linge na qiluqilu vania na Tire, ³ aia na verabau ara logoa i ligisana tasi, migira nina tinoni ara naua niqira aqo na kavogolu kolugira sui na tinoni ara totu i tasi taligu. Mo ko tsarivania na omea inau na Taovia God au tsaria:

“Igoe na Tire o gini kaekae sosongo nomoa nimu rereidou.

⁴ Migira na mane logovale ara logogo vaga moa kesa na vaka rereidou sosongo.

Ma na tasi nogo e lia na veramu.

⁵ Ara aqosiginigo na gai na aru e talu tana Vungavunga Hermon, ma na tugurumu ara aqosiginia na gai na sida ni Lebanon.

⁶ Mara adia na gai kakai ni Basan gana na aqosiginiana nimu vose; ma na belamu ara aqosiginia na gai na aru ni Siprus, mara baruginia na tapana na livona na elepani.

⁷ Ma na selomu ara aqosiginia na sangava na polo vovosi laka, aia na polo vovosi laka ara tula mamaregasia e talumai i Ejipt, Me lakagana lê na reigadoviana kalina igoe o maimai ao moa. Ma na tsatsavumu ara aqosiginia na polo tsitsib-ora dou bâ e talumai tana momoru ni Siprus.

⁸ Migira na mane ni Sidon mi Arvad ara vose-laginigo.

Migira nimu mane segeni ara dona sosongo na aqo tana vaka igira nogo ara tagaovigo.

⁹ Migira na mane ni Biblos igira ara dona sosongo na tita vaka ara tita ponotigira na ovaova tana tibamu. Migira na vaka talumai pipi sui tana butona momoru ara mai piniti i konimu, ma niqira mane na vaka ara mai voligira nimu vangana na tsabiri.

¹⁰ “Igira na mane vaumate ni Persia, mi Lidia, mi Put, ara sangasage tana nimu alaala na mane vaumate. Migira nogo ara sangago tana vailabu ti e gini tangi loki gamu rongo. ¹¹ Migira na mane vaumate ni Arvad ara mataligira nimu baravatu, ma na mane ni Gamad ara mataligira nimu kusudato. Mara ba tsauragini polipoligo gaqira tako ma gaqira kepi tapala. Igira nogo na mane girani ara naua ti igoe o gini rereidou sosongo.

¹² “Igoe o vano na kavogolo i Spain, mo adia niqira siliva, ma niqira tapala laka, me visana goto niqira omea, na olina nimu omea tatamani

danga sosongo. ¹³ Mo bâ na kavozolo goto i koniqira na tinoni ni Gris, mi Tubal, mi Mesek, mo oliginia nimu omea tatamani niqira tseka ma niqira omea ara aqosiginia na tapalamila. ¹⁴ Migoe o tsabirigira nimu omea tatamani vanigira na tinoni ni Bet Togarma, gana na voliginiaqira niqira ose na raqa terê, ma niqira ose gana na vailabu, ma niqira asi mane. ¹⁵ Migira goto na tinoni ni Rodes ara vaioligi kolugo niqira omea tatamani; migira na tinoni danga tana vera i tasi taligu ara sauvanigo na livona na elepani ma na kubu na kauri gana na oliginiana nimu omea tatamani. ¹⁶ Migira na tinoni ni Siria ara adimai vanigo na sangava na polo sere vovosi laka, na polo tsitsibora, ma na sangava na polo ara tula mamaregasia, me visana na vatana na vatu angaanga loki matena, na mani oliginiana nimu omea tatamani. ¹⁷ Migira na Juda ma na Israel ara oliginia nimu omea tatamani niqira uiti, ma niqira bulumitsua, ma niqira oela na olive, ma niqira papasa sisigini dou. ¹⁸⁻¹⁹ Migira na tinoni ni Damaskus ara oliginia nimu omea tatamani niqira uaeni talumai i Helbon, ma na ivuna sipi ni Sahar. Migira ara oliginia na tapala laka ma na papasa sisigini dou nimu omea levolevo. ²⁰ Migira na tinoni ni Dedan ara oliginia nimu omea levolevo na polo matolu ara moloa i vavana na mani sagekae tana ose. ²¹ Migira na tinoni ni Arabia migira na taovia tagao tana butona kao ni Kedar ara oliginia nimu omea gana na tsabiri niqira dalena sipi, ma niqira sipi loki, ma niqira naniqoti. ²² Migira goto na tinoni ni Seba mi Raama ara oliginia nimu

omea tatamani igoe niqira papasa sisigini dou bâ, ma niqira vatu angaanga loki matena, ma niqira qolu. ²³ Migira sui na verabau ni Haran, mi Kane, mi Eden, migira goto na mane kavogolo ni Seba, ni Asur, mi Kilmad ara naua na aqona na vaioligi koluamu. ²⁴ Igira ara tsabiri vanigo na polo loki matena, ma na polo tsitsibora, ma na polo ara tula mamaregasia, ma na ibe vosi mamarega, ma na itai ma na bari ara gao kakai dou. ²⁵ Migira na alaala na vaka loki ara lutsangi vanogira nimu vangana na tsabiri.

Igoe o vaga saikesa nogo kesa na vaka i tasi e lutsangigira danga sosongo na vangana na tsabiri.

²⁶ Eo, mi kalina igira nimu mane vovose ara voselaginigo votu i mao, ma na guguri votu e gadovikakaigo mo gini toga tana tseve i mao.

²⁷ Me pipi sui nimu vangana na tsabiri, migira sui lakalaka nimu mane reitutugu vaka, migira goto nimu mane tita vaka kolugira igira ara naua nimu aqo na tsabiri, me pipi sui nimu mane vaumate ara totu i laomu, igira sui lakalaka ara lulumi mara nanga lê i laona na tasi, kalina igoe o ba toga tana tseve.

²⁸ Ma na leleona niqira guloki igira nimu mane aqo tana vaka kalina ara lulumi e kasiligira na vera sui tana tasi taligu.

²⁹ “Me pipi sui na vaka tavosi ara longa tsaku mara ba piniti i one,

migira sui na mane ara aqo i laoqira ara tsipu
mara ba tutû tabana i tasi.

³⁰ Igira sui ara tangisi sosongoligo,
mara karokaea na papasa tana lovaqira mara
gini uliuli na tora.

³¹ Mara tsara koakoâ na lovaqira matemu igoe,
mara sagelia na polo baubau papadana na melu.
Me melu loki sosongo na tobaqira mara tangi-
tangi,

³² mara lingena vanigo kesa na linge na qiluqilu
mara tsaria:

‘Igoe na Tire, e tau vati laba vania sa verabau na
omea

vaga e gadovigo igoe i laona na maorodo.

³³ Mi kalina igoe o molo vanogira nimu omea
gana na tsabiri tana vera i mao,
migira na tinoni sui ni tana ara gini mage na
voliana i konimu na omea ara kilia.

Migira goto na taovia tsapakae ara gini tamani
niqira omea danga

tana na vangana nimu omea tatamani igoe.

³⁴ Mi kalina ia igoe o toga nogo i tasi,

mo ba tsuna i laona na maorodo.

Me pipi sui nimu omea levolevo kolugira sui goto
igira ara aqo vanigo

ara ba nanga lê kolugo i laona na tasi.’

³⁵ “Migira sui ara totu tana vera i tasi taligu ara
gini novo loki na reiana na omea e laba vanigo.
Me atsa moa ti igira niqira taovia tsapakae,
migira goto ara matagu loki, me kuluvesuvesu
na mataqira. ³⁶ Igoe o nanga saikesa nogo kalina
eni, me utu vanigo goto ko visumaitugua, me pipi
sui na mane kavogolo tana barangengo popono

ara viri gariri mara matagu ke tau laba vanigira goto na omea seko vaga e laba vanigo igoe.”

28

Na Katemate Kalea na Taovia Tsapakae ni Tire

¹ Na Taovia e goko vaniau me tsaria, ² “Dalena tinoni igoe, ko tsarivania na taovia tsapakae ni Tire na omea inau na Taovia God au tsarivania: Igoe o tsonikae segenimu sosongo, mo tsarivaganana iani, ‘Inau na god, mau totukae tana niqira sasana na totukae igira na god i levugana patupatu na maorodo.’ Eo, igoe o padâ laka igoe o kesa na god, me tagara, igoe na tinoni lê moa mo tau na god. ³ Mo padagotoa laka o sasaga loki liusia bâ a Danel, me laka e tagara goto sa omea ke popoi vanigo. ⁴ Nimu sasaga loki ma nimu padagadovi omea igoe e naua mo gini tamani omea danga sosongo, me gini dangadato nimu qolumila ma nimu siliva i laona nimu valebisi. ⁵ Igoe o sasaga sosongo tana aqona na tsodoqolo, mo gini adi papabona danga goto bâ nimu qolo. !Mo gini kaekae sosongo tana rongogira nimu omea danga!

⁶ “Bâ, mi kalina ia, iani e vaga na omea inau na Taovia God au tsarivanigo: Tana rongona nogo igoe o pada segenimu laka o sasaga loki vaga nogo kesa na god, ⁷ ti inau sauba kau adimaigira gamu gala vanga tangopeke ma kara vailabugi kolugo, ma kara sekoligira sui lakalaka na omea rereidou sosongo igoe o adia tana nimu aqo sasaga. ⁸ Sauba kara labumatesigo, ma kara tsoni luvusigo i laona na maorodo. ⁹ ?Mi kalina

igira kara mai na labuamu, megua, laka sauba ko tsatsaria moa laka igoe kesa na god ne? Mi tana nogo ti igoe sauba ko donaginia laka igoe na tinoni lê moa mo tau na god. ¹⁰ Igoe sauba ko mate vaga saikesa moa na pai i limaqira na tinoni ponotoba ni veratavosi. Inau nogo na Taovia God au moloketsana ke laba vanigo vaga ia.”

¹¹ Ma na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria, ¹² “Dalena tinoni igoe, ko lingena na linge na melu vania na taovia tsapakae ni Tire. Mo ko tsarivania na omea inau na Taovia God au tsaria: I sau igoe o dou tsapakae liusigira bâ pipi na tinoni sui. Mo sasaga loki me dou sosongo bâ na rereimu. ¹³ Igoe o totu i Eden, nina uta nogo God, mo gini inilau pipi vatana na vatu angaanga loki matena. Mara danga goto gamu inilau qolumila. Minau nogo au vangaraugira sui vanigo kalina au volago. ¹⁴ Mau moloa kesa na angelo mamataguniga sosongo ke mataligo. Migoe o totu tana niqû vungavunga tabu mo liu bamai i laoqira na vatu angaanga. ¹⁵ Mi tana tuturigana kalina au vasini moa volago, e dou sosongo nimu sasaga, mo vaga moa ia poi tsau kalina igoe o tuturiga na nauseko. ¹⁶ Migoe o gini boe sosongo moa na vovoli ma na tsabiri omea, maia nogo e raqago bâ tana sasi loki ma na tangopeke seko. Maia nogo na rongona ti inau au railigigo tania niqû vungavunga tabu, ma na angelo au moloa ke mataligo aia nogo e tsialigigo tanigira na vatu angaanga. ¹⁷ Igoe o gini kaekae sosongo na douna na rereimu, me bulesigo moa nimu tangirongo. Maia nogoria

na rongona ti inau au tsonitsunago i mataqira na taovia tsapakae tavosi, gana kalina kara morosigo ma kara gini parovata. ¹⁸ Tana nimu ago na vovoli ma na tsabiri igoe o peqo sosongoligira na tinoni, mo nagugasiginigira nimu nauna na mani samasama. Mi tana minau au mololakena nimu verabau me iru sui saikesa. Migira sui ara morosigo kalina ia, ara reia moa na tsupu na tora. ¹⁹ Migoe o nanga saikesa nogo, me utu goto ko visumaitugua, migira sui na tinoni tavosi ara donaginigo i sau ara gagariri, mara gini matagu ke tau laba vanigira goto na omea seko vaga e laba vanigo igoe.”

Na Katemate Kalea na Sidon

²⁰ Na Taovia e tsarivaniau, ²¹ “Dalena tinoni ko taimatana na verabau ni Sidon. ²² Mo ko tsarivanigira na tinoni ni tana laka inau na Taovia God au tsarivaganana iani tana rongona na veraqira: Igoe na Sidon inau nogo gamu gala kalina ia. Mi kalina igira na tinoni tavosi kara reia na omea inau kau naua vanigo, migira sauba kara tsonikaeginiau inau. Ma kara donaginia laka inau nogo na Taovia, kalina kau sauvulagia na susuligaqu tabu tana kedeaqira igira na tinoni ara totu i laomu. ²³ Inau sauba kau moloa na lobogu seko ke gadovigo. Migira na gala sauba kara maiginigo pipi sui moa tana nauna, ma kara labumatesigira nimu tinoni, ma na gabuqira ke tareo bamai lê i laoqira pipi sui nimu sautu loki. Mi tana ti igoe ko donaginia laka inau nogo na Taovia.”

God Sauba Ke Vangalaka Tugua Vanigira na Israel

²⁴ Ma na Taovia e tsaria, “Igira na puku tavosi ara totu poligira na tinoni ni Israel ara vaigalagi sailagi kolugira, mara rotasigira vaga moa na kokonana na itai kokonaga ara toroa na konina tinoni. Mi kalina ia sauba e utu goto kara nauvaganana vanigira. Mi tana ti igira na Israel kara donaginia laka inau nogo na Taovia God.”

²⁵ Ma na Taovia God e tsarigotoa, “Inau sauba kau adivisumaigira tugua na tinoni ni Israel tanigira na vera tavosi i tana au sarangasigira bâ, mi tana ti igira sui na puku na tinoni kara donaginigotoa laka inau au tabu loki. Migira na tinoni ni Israel sauba kara totuvia niqira kao segeni, na kao inau au sauvaninogoa a Jakob niqû maneaqo. ²⁶ Migira sauba kara totu raviravi dou i tana, ma kara logo valeqira, ma kara tsukagira niqira itai na uaeni. Minau sauba kau kedegira na puku tavosi sui ara totu polipoligira mara reipeagira na Israel i sau, migira moa na Israel sauba kara totu raviravi dou tana rago. Mi tana ti igira kara donaginia laka inau nogo na Taovia niqira God.”

29

Na Katemate Kalegira na Ejipt

¹ Tana sangavulu rukanina dani i laona na sangavulunina vula, tana sangavulunina ngalitu-pana nida totu tsinogo, na Taovia e goko vaniau me tsaria, ² “Dalena tinoni igoe, ko taimatana na taovia tsapakae ni Ejipt. Ko katevulagi vania laka aia kolugotoa na butona momoru popono ni Ejipt sauba kara gadovikedede. ³ Mo ko tsarivania

laka iani nogo e vaga na omea inau na Taovia God au tsaria: Inau au lia nogo gamu gala igoe na taovia tsapakae ni Ejipt, na tuqana vua loki o tsaro i laona na Kô Nile. Mo koea laka igoe nogo o aqosia na Kô Nile mo tamanina. ⁴ Inau sauba kau kautiginia na salili na mangamu, ma kau naua ma na tsetse kara viri bulu tana kokoramu. Mi muri, ma kau raqakaego tania na Kô Nile kolugira na tsetse sui ara bulu kakai i konimu. ⁵ Minau sauba kau tsonigo bâ kolugira sui na tsetse i laona na kaomate. Migoe sauba ko ba puka mate lê tana kao, me utu lelê goto kara qilugo. Minau sauba kau sau na konimu vanigira na manu ma na omea tuavati ke lia gaqira mutsa. ⁶ Mi tana ti igira na tinoni sui tana Ejipt kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

Ma na Taovia e tsarigotoa, “Igira na Israel ara norugamu igamu na Ejipt laka kamu sangagira tana vailabu. Migoe na taovia tsapakae ni Ejipt o tau saikesa susuliga, mo vaga moa na itoro tolatola lê. ⁷ Mi kalina igira ara vataragi bâ i konimu, migoe o tavongani takutsi lê mo baoa na abeabeqira, me gini taboku na sulina na gotuqira. ⁸ Bâ, mi kalina ia, inau na Taovia God au parovatavigo laka sauba kau mologira na mane vaumate kara baginigo kolua niqira isi, ma kara labumatesigira sui nimu tinoni kolugira nimu omea tuavati. ⁹ Ma na kao popono ni Ejipt sauba ke lia na kaomate lê. Mi tana ti igoe ko donaginia laka inau nogo na Taovia.

“Mi tana rongona o tsaria laka igoe nogo o aqosia na Kô Nile mo tamanina, ¹⁰ ti inau au lia gamu gala, mau gala vanigotoa na Kô Nile

aia igoe o tsaria laka o tamanina. Minau sauba kau naua, ma na kao popono ni Ejipt ke lia na kaomate lê, ke tuturiga i Migdol tabana i vava, me ke tsau bâ i Asuan tabana i ata, me ke ba vosa tana votavota ni Sudan. ¹¹ Me sauba ke tagara goto sa tinoni se sa omea tuavati ke tangomana na liu bâ i tana. Mi laona ke vati sangavulu na ngalitupa popono e utu goto ke mauri sa omea i laona. ¹² Minau sauba kau naua ma na Ejipt ke lia na kao mangu seko sosongo bâ tana barangengo popono. Mi laona ke vati sangavulu na ngalitupa, migira sui na verabau tana Ejipt sauba kara tsaro sekoseko lê, eo, kara seko liusigira bâ na verabau tavosi sui. Minau sauba kau tsialigigira na Ejipt tania na veraqira, migira sauba kara tsogo bamai pipi tana butona kao, ma kara ba totu lalo i laoqira na tinoni tavosi.

¹³ “Minau na Taovia God au tsarigotoa laka i murina ke vati sangavulu na ngalitupa, minau sauba kau adivisugira tugua na Ejipt tanigira na puku tavosi i tana au sarangasigira bâ, ¹⁴ ma kau tamivanigira ma kara ba totuvitugua na Ejipt tabana i ata, i tana nogo niqira kao pukuga. Me utu moa kara susuliga tugua vaga isau. ¹⁵ Minau kau naua ma kara labelabeaga lê liusigira bâ na puku tavosi sui, me utu saikesa goto kara tangomana na tagaovi kaputiana sa puku tavosi vaga ara naua i sau. ¹⁶ Migira na Israel sauba e utu goto kara ba vataragi i koniqira, rongona na omea seko vaga e laba vanigira na Ejipt sauba ke molo papada sailagi vanigira na Israel laka ara sasi manana nomoa kalina ara norugira

kara sangagira. Mi tana ti igira na Israel kara donaginia laka inau nogo na Taovia God.”

A Nebukadnesar Sauba Ke Tangolia na Ejipt

¹⁷ Mi tana kesanina dani i laona na kesanina vula, tana rukapatu vitunina ngalitupana nida totu tsinogo, ma na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria, ¹⁸ “Dalena tinoni igoe, aia Nebukadnesar na taovia tsapakae ni Babilonia e ba bokia na verabau ni Tire. Maia e turuginigira nina mane vaumate kara kalagai mamava, me gini tagori na ivuqira, me kavagiri na kokoveqira, me atsa moa ara rota loki vaga ia, maia na taovia tsapakae kolugira nina mane vaumate ara tau goto adia sa peluna niqira rota. ¹⁹ Bâ, mi kalina ia, iani nogo na omea inau na Taovia God au tsaria: Inau sauba kau moloa i limana a Nebukadnesar na taovia tsapakae ni Babilonia na butona momoru popono ni Ejipt. Maia sauba ke laugira pipi sui niqira omea loki matena na Ejipt ngiti vovoliqira nina mane vaumate. ²⁰ Inau sauba kau saua na Ejipt vania a Nebukadnesar migira nina mane vaumate, ngiti vovolina na aqo loki ara naua, rongona na vailabu ara naua i tana inau nogo au ketsaliginigira kara naua. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

²¹ “Mi kalina ke laba na omea vaga ia, minau sauba kau naua migira na tinoni ni Israel kara susuliga tugua, ma kau mologo igoe a Esekiel ko bâ mo ko gokodato vanigira tana nauna i tana igira sui na tinoni kara tangomana na rongomiamu, mi tana ti kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

30

Na Taovia Sauba ke Kedea na Ejipt

¹ Na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria,
² “Dalena tinoni igoe, au ngaoa ko ba katevulagia na goko inau na Taovia God au tsaria. Nimu aqo ko gugu loki mo ko tsarivaganana iani:

!E maimai nogo na tagu mataguniga seko!

³ E mai varangi nogo na dani i tana sauba na Taovia ke kedegira na tinoni sui.

Ma na dani ia sauba ke tsavu poponoa na parako, ma na rota loki ke gadovigira na tinoni sui.

⁴ Me sauba ke taratsi na vailabu loki i Ejipt, me ke laba na rota seko loki i Sudan.

Sauba kara labumatesigira danga sosongo na tinoni tana Ejipt,

ma kara lauligia na vangana sui,

ma kara toroutsani saikesalia.

⁵ “Mi tana vailabu ia sauba kara sanga mate goto igira sui na mane vaumate ara voligira ara talumai i Sudan, mi Lidia, mi Put, mi tana Arabia popono, mi Kub, migira goto visana i laoqira niqu tinoni segeni inau.

⁶ “Minau na Taovia au tsarigotoa laka tuturiga i Migdol tabana i vava, me ke tsau bâ i Asuan tabana i ata, igira sui ara mai sanga tabana kolugira nina mane vaumate susuliga sosongo na Ejipt sauba kara viri mate tana vailabu. Inau na Taovia God au tsaria na omea iani. ⁷ Ma na kao ia sauba ke lia na kao mangu lê seko sosongo bâ i laona na barangengo popono, ma na verabau sui ara totu tana sauba kara toroutsâ lê saikesa. ⁸ Mi kalina kau mololakena na Ejipt ma kara mate sui

igira ara sanga tabana i konina, mi tana ti igira kara donaginia laka inau nogo na Taovia.

⁹ “Mi kalina ke tsau mai nogo na dani ia, me ke totu toroutsa lê sui nogo na Ejipt, minau sauba kau molovanogira na mane adigoko kara liu tana vaka, ma kara ba turupatuna vanigira na tinoni ni Sudan na omea e laba vanigira na Ejipt igira ara tau vati rongomia moa, migira sauba kara gini novo loki ma kara matagu mate. !Ma na dani ia e maimai varangi nogo!

¹⁰ “Minau na Taovia God au tsaria laka sauba kau tamivania a Nebukadnesar na taovia tsapakae ni Babilonia ke mai me ke suilavagini vanigira niqira omea tatamani sui igira na Ejipt.

¹¹ Maia kolugira nina mane vaumate vanga tangopeke seko sauba kara toroutsani poponoa na butona momoru ia. Sauba kara labumatesiginigira na isi igira na Ejipt, ma na kubuqira ke dangali poponoa na kao ia. ¹² Inau sauba kau mamatsali saikesalia na Kô Nile, ma kau moloa na Ejipt i limaqira na tinoni vanga nauseko. Migira na tinoni ni veratavosi sauba kara mai ma kara toroutsani poponoa. Inau nogo na Taovia au tsaria na omea iani.

¹³ “Minau na Taovia God au tsarigotoa laka inau sauba kau toroutsanigira sui na titinonina lê niqira god peropero ara totu tana niqira verabau i Mempis. Ma kau tsialigia niqira taovia tsapakae, me ke tagara goto ke kesa ke tagao tana Ejipt, ma kau gini molo matagu loki vanigira na tinoni sui. ¹⁴⁻¹⁶ Inau sauba kau mololakena na Ejipt popono. Ma kau naua me ke totu mangu lê na Ejipt tabana i ata, me ke iru sui saikesa

na verabau ni Soan tabana i vava. Migira na gala sauba kara vui pukaligira sui na baravatu kakai polia na verabau pukuga ni Tebes, ma kara sage i laona, ma kara labumatesigira sui na tinoni, ma kara toroutsanigira pipi sui na omea loki matena ara totu i laona. Ma na verabau ni Pelusium, aia na verabau e tamani baravatuna kakai bâ tana Ejipt, sauba ke vatsangigotoa na susuligana popono niqumomomasatoba loki, kalina kara tavui sui na baravatuna, ma na obo ke oboi poponoa. ¹⁷ Migira sui na mane vaolu ara totu i Heliopolis mi Bubastis sauba kara mate tana vailabu, ma kara aditsekavanogira na tinoni tavosi sui. ¹⁸ Ma na rodo pulipuli sauba ke tsavu poponoa na verabau ni Tapanes kalina inau kau adiligia gaqira tangirongo igira na Ejipt, ma kau suilavagini vanigira na susuligaqira ara gini kaekae sosongo. Me kesa na parako ke tsavu poponoa na Ejipt, migira na toga sui i laoqira pipi sui nina verabau sauba kara aditsekavanogira. ¹⁹ Mi kalina inau kau kede vaganana ia na Ejipt, mi tana ti sauba igira kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

E Puka Lê Gana Susuliga na Taovia Tsapakae ni Ejipt

²⁰ Mi tana vitunina dani i laona na kesanina vula, tana sangavulu kesanina ngalitupana nida totu tsinogo, na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria, ²¹ “Dalena tinoni igoe, inau au kutsinogoa na limana na taovia tsapakae ni Ejipt. Me tagara goto ke kesa ke talia ti ke gini mavu, me ke susuliga tugua na tangoliginiana nina isi. ²² Bâ, mi kalina ia, iani e vaga na omea

inau na Taovia God au tsaria: Inau au vaigalagi nogo kolua na taovia tsapakae ni Ejipt. Me sauba nomoa kau kutsikaira sui ruka na limana, aia na limana au tau vati kutsia moa ma na limana au kutsinogoa, ma nina isi ke duduligi lê tania na limana. ²³ Minau sauba kau tû ma kau sarangasi bamaigira na tinoni ni Ejipt i laona na barangengo popono. ²⁴ Mi muri ma kau susuligasia na limana na taovia tsapakae ni Babilonia, ma kau molo bâ niqû isi i limana. Ma kau kutsi vania moa na taovia tsapakae ni Ejipt kaira ruka na limana, maia sauba ke kangakae me ke mate i mataqira gana gala. ²⁵ Eo, inau sauba kau adiligia na susuligana na taovia tsapakae ni Ejipt, ma kau susuligasia na taovia tsapakae ni Babilonia. Mi kalina kau moloa niqû isi i limana aia me ke tsubaginia na Ejipt, mi tana ti igira sui na tinoni kara donaginia laka inau nogo na Taovia. ²⁶ Minau sauba kau sarangasi bamaigira na Ejipt i laona na barangengo popono. Mi tana ti igira kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

31

Na Ejipt e Vaga Moa na Gai na Sida

¹ Tana kesanina dani i laona na tolunina vula, tana sangavulu kesanina ngalitupana nida totu tsinogo, na Taovia e goko vaniau me tsaria,
² “Dalena tinoni igoe, ko tsarivaganana iani vania na taovia tsapakae ni Ejipt migira sui nina tinoni:
 !Igamu na Ejipt igamu na puku tinoni susuliga sosongo!

?Ma nagua tangomana inau kau tovoginigamu?

³ Igamu amu vaga saikesa moa na gai na sida ni
Lebanon,
kolugira na arana rereidou sosongo me auau
dou.

Maia e dato katsi sosongo me suâ na parako.

⁴ Ma na ko tatave ara liu i laona na kao ara bisilia
na lamuna,
me gini dato katsi dou.

Mara lesovia na nauna popono i tana e dato na
gai ia,
mara lesovigotoa pipi sui na gai tavosi i laona na
goana.

⁵ Me rongona na lamuna na gai ia ara pori dou
sosongo,
te aia e dato ao liusigira sui na gai tavosi.
Migira na arana ara katsi mara loki dou.

⁶ Me pipi sui na vatana na manu ara aqosi
binuqira tana arana;
ma na omea tuavati atsi ara vasua na daleqira i
vavana;
migira na tinoni pipi sui tana puku ara mai
mango tana auauna.

⁷ Eo, e rerei dou sosongo rago na gai ia,
kolugira na arana katsikatsi,
Ma na lamuna ara tsuna mara ba tsau tana kô
ara tave i vavana na kao.

⁸ Me tagara goto sa gai na sida i laona nina uta
God ke rereidou vaga ia.
Me tagara goto sa aru se sa gai tavosi ke tamani
arana katsi vaga ia.

Me tagara goto sa gai tavosi goto tana nina uta
popono God ke rereidou vaga ia.

⁹ Inau nogo au aqosia te e gini rereidou sosongo,

kolugira na arana dangadanga ara varaga bamai
i konina.

Migira sui na gai tavosi tana nina uta God ara
gini masugu vania.

¹⁰ “Bâ, mi kalina ia, inau na Taovia God sauba
kau tsarivanigamu na omea sauba ke laba vania
na gai ia, aia e dato me ba suâ na parako.
Kalina aia e dadato katsi, me dadato kolugotoa
na kaekae. ¹¹ Maia nogo na rongona ti inau au
reisavia, me sauba kau moloa i limana kesa na
taovia tsapakae ni veratavosi ke tagaovi kaputia.
Maia sauba ke nauvania na omea e atsa kolua na
omea tabaruga aia segeni nogo e naua. ¹² Migira
na tinoni vanga tangopeke seko ni veratavosi
sauba kara kavitsunâ, ma kara moloa ke tsaro
lê tana kao. Migira na arana, ma na takutsina
babâ, sauba kara puka tsavugira pipi sui na
vungavunga ma na poina tana kao ia. Migira
na puku tavosi sui, igira ara lavu nogo na mai
totu raviravi tana auauna, sauba kara vanoligi
sui. ¹³ Migira na manu sauba kara mai ma kara
tao tana kubuna e tsaro lê nogo tana kao, migira
na omea tuavati atsi kara tete kaekae tana arana.
¹⁴ Bâ, me tuturiga kalina ia, sauba ke tagara goto
sa gai, atsa moa ti na kô ke porisidoua na lamuna,
ke dona na dato ao vaga ia me ke suâ na parako.
Migira sui sauba nomoa kara mate vaga goto
pipi sui na tinoni, ma kara ba tsuna sui tana
barangengo na mate i tana ara totu igira sui ara
mate nogo.

¹⁵ “Minau na Taovia God au tsaria laka tana
dani tsotsodo kalina na gai ia ke tsuna bâ tana
barangengo na mate, minau sauba kau moloa na

ko tatave ara liu i vavana na kao kara tangisia ma kara tsavu poponoa. Ma kau mamatsaligira na kô sui me utu goto kau tamivanigira kara tsatsali tave tugua. Mi tana rongona e mate sui nogo na gai ia, minau sauba kau moloa na rodo pulipuli ke tsavugira popono na Vungavunga Lebanon, ma kau naua ma kara viri madeke lê na gai sui i laona na goana atsi. ¹⁶ Me sauba ke kukutu loki sosongo kalina inau kau tsonitsunâ tana barangengo na mate, ma na kukutuna ke kasiligira na vera sui. Migira sui na gai ni Eden, ma na gai dou sosongo ni Lebanon igira na kô e porisidougira, mara mate nogo mara tsuna tana barangengo na mate, sauba kara gini mage rongona e puka nogo na gai ia. ¹⁷ Sauba kara dulikoluvanoa tana barangengo na mate i tana kara totu kolugira sui ara puka tsuna nogo i tana. Migira sui ara totu ravi i sau tana auaua na gai ia sauba kara saranga bamai i laoqira na puku tavosi.

¹⁸ “Ma na gai ia, aia nogoria na taovia tsapakae ni Ejipt kolugira sui nina tinoni. Me tagara goto sa vidaqira na gai sui ara totu i Eden ke katsi me ke rereidou vaga ia. Mi kalina ia, aia goto sauba ke tsuna bâ tana barangengo na mate, vaga saikesa nogo igira na gai tavosi ni Eden, me ke ba totu kolugira na vanga nauseko, migira sui goto ara mate tana vailabu. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

32

God e Katevania Gana Matemate na Ejipt

¹ Tana kesanina dani i laona na sangavulu rukanina vula, tana sangavulu rukanina ngalitu-pana nida totu tsinogo, na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria, ² “Dalena tinoni igoe, ko ba parovatavikakaia na taovia tsapakae ni Ejipt, mo ko tsarivanja na goko iani e talu i koni-qu inau: Igoe o pada segenimu laka o susuliga vaga saikesa moa na laeone i laoqira na puku na tinoni sui, minau au tsaria laka igoe o vaga saikesa moa kesa na vua loki e tsipu tsunadato i laona na kô, mo vuloa na boko me gini kuma. ³ Inau sauba kau soamaigira ke danga na puku tavosi, ma kau sogotigo i laona ni-qu vugo, ma kau molovanigira igira kara raqa longago i one. ⁴ Inau sauba kau tsonitsunago tana kao, ma kau soamaigira na manu sui ma na omea tuavati atsi i laona na barangengo, ma kara ganigo ma kara gini masudoka. ⁵ Ma na mabuluna na konimu sauba kau tsavu poponoginigira na vungavunga ma na poina. ⁶ Ma kau reoa na gabumu me ke naravi poponogira na vungavunga me ke dangaligira na ko tsatsali. ⁷ Mi kalina inau kau toroutsanigo, me sauba kau poro poi poponoa na masaoka, ma kau rodosigira na veitugu. Ma na aso sauba ke popoi tana parako, me utu goto ke maka na vula. ⁸ Me sauba kau rodosigira sui na mararana na baragata, ma kau moloa na rodo pulipuli ke tsavua na barangengo. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

⁹ “Me sauba kara danga sosongo na puku tavosi kara padasavi loki kalina inau kau rasav-agini bamaia na turupatuna gamu matemate i laoqira na butona momoru igoe o tau vati

donaginia moa. ¹⁰ Mi kalina inau kau langâ niqû isi ma kau matesiginigo, migira sui na taovia tsapakae tavosi sauba kara reia ma kara gini matagu loki, ma kara gariri, rongona ara padâ laka e tau utu ke laba vanigira goto na omea seko loki vaga ia.

¹¹ “Migoe na taovia tsapakae ni Ejipt, inau na Taovia God au tsarivanigo laka sauba na taovia tsapakae ni Babilonia ke mai na vailabu koluamu. ¹² Inau sauba kau tamivanigira na mane vaumate talu tana puku na tinoni vanga tangopeke seko kara langâ niqira isi, ma kara labumatesiginigira sui nimu tinoni. Eo, igira sui nimu tinoni, kolugira goto na omea levelevo sui igoe o gini kaekae, sauba kara nanga lê sui. ¹³ Sauba kau labumatesigira sui nimu buluka pipi tana niqira mani inu. Me sauba ke tagara nogo sa tinoni se sa buluka ke kumaligotoa na kô. ¹⁴ Mi muri ti sauba kau naua ma kara maroga dou tugua nimu kô, ma kara tsatsalitugua. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani. ¹⁵ Mi kalina inau kau labumatesigira sui nimu tinoni, ma kau toroutsanigira pipi sui na omea tana nimu kao, maia ke lia na kaomate lê, mi tana ti igamu na Ejipt sauba kamu donaginia laka inau nogo na Taovia. ¹⁶ Ma na gokona na parovata kakai iani sauba ke lia na lingena na qilûqilu. Migira na daki tana puku tavosi sui sauba kara lingena gana na mani tangisiana na Ejipt migira sui nina tinoni. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

Na Barangengo na Mate

¹⁷ Tana sangavulu tsegenina dani i laona na kesianina vula, tana sangavulu rukanina ngali-tupana nida totu tsinogo, ma na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria, ¹⁸ “Dalena tinoni igoe, ko tangitangi mateqira na tinoni danga ni Ejipt. Ko tsonitsunagira kolugira na puku loki tavosi ara totu nogo tana barangengo na mate. ¹⁹ Mo ko tsarivanigira:

‘?Egua igamu, amu padâ laka amu rereidou liusigira bâ na tinoni tavosi sui ne?

Bâ, migamu sauba nomoa kamu ba tsuna tana barangengo na mate,

mi tana ti kamu ba tsaro i levugaqira na tinoni ponotoba.’

²⁰ “Eo, ma na isi e vangarau manoga nogo gana ke labumatesigira sui na tinoni ni Ejipt, ma kara ba puka tsuna kolugira sui igira ara mate tana vailabu. ²¹ Mi tana, i laona na barangengo na mate, igira sui e tangi gaqira rongo tana vailabu i sau, sauba ke dou na tobaqira na reiaqira na Ejipt, migira goto ara vailabu tabana kolugira, kalina kara pukatsuna sui i koniqira. Me sauba kara gudato vanigira na Ejipt vaga iani: ‘!Ara pukatsuna sui nogo, mara mai tsaro nogo ieni, igira na tinoni ponotoba ara mate tana vailabu!’

²² “Ma na Asiria e totu goto i tana, ma na qilugira nina mane vaumate ara totu polia. Igira sui ara mate moa tana vailabu, ²³ ma na qilugira ara totu i lao vasau tana barangengo na mate. Mi kalina igira na Asiria ara tau vati mate moa migira ara dona sosongo na molo matagu vaniaqira na tinoni tavosi.

24-25 “Ma na Elam e totu goto i tana, ma na qiluqira nina mane vaumate ara totu polia. Igira sui na tinoni ponotoba, mara mate moa tana vailabu, mara pukatsuna sui nogo tana barangengo na mate. Mi kalina igira na Elam ara tau vati mate moa, migira goto ara dona sosongo na molo matagu vaniaqira na tinoni tavosi. Bâ, mi kalina ia ara ba totu tana vangamâ kolugira igira sui ara mate tana vailabu.

26 “Mi kaira goto na Mesek ma na Tubal ara ka totu goto i tana, ma na qiluqira ka niqira mane vaumate ara totu polikaira. Igira sui na tinoni ponotoba, mara mate moa tana vailabu. Mi kalina ara tau vati mate moa, migira goto ara dona sosongo na molo matagu vaniaqira na tinoni tavosi. 27 Mara tau nogo qilugira vaga moa ara naua vanigira na mane vaumate tangirongo ni sau, igira ara qilugira kolua gaqira sagore na vailabu, mara moloa niqira isi ara gini lulunga, ma niqira tako ara tsavuginia na koniqira. Igira goto kalina ara mamauri moa ara dona sosongo na molo matagu vaniaqira na tinoni tavosi.

28 “Aia saikesa nogo kara vaga igira na Ejipt, sauba kara ba tsaro rapa lê goto i laoqira igira na tinoni ponotoba sui ara mate nogo tana vailabu.

29 “Mi tana goto e totu na Edom kolugira nina taovia tsapakae ma nina tinoni lokiloki. Igira sui ara mane vaumate susuliga sosongo, mi kalina ia ara ba tsaro lê tana barangengo na mate, kolugira sui na tinoni ponotoba ara mate tana vailabu.

30 “Migira sui goto na tinoni lokiloki ni tabana i vava ara ba totu sui i tana, kolugira goto na

Sidonia. Mi sau ma na susuligaqira igira e dona goto na molo matagu loki, mi kalina ia, igira sui ara ba tsuna nogo tana vangamâ kolugira igira ara mate tana vailabu, mara sangapata tana niqira paluvangamâ igira sui na tinoni ponotoba ara tsuna nogo tana barangengo na mate.

³¹ “Mi kalina na taovia tsapakae ni Ejipt kolugira nina mane vaumate kara ba tsuna tana barangengo na mate, ma kara reigira na puku tavosi goto ara totu nogo i tana, me sauba ke gini dou na tobaqira ma kara tau gini vangamâ sagata rongona ara mate tana vailabu. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

³² “Eo, minau nogo au naua ti na taovia tsapakae ni Ejipt e molo matagu loki vanigira na tinoni tavosi. Mi kalina ia, sauba igira na gala kara labumatesia aia, kolugira goto nina mane vaumate, ma kara ba qilugira i tana ara totu igira na tinoni ponotoba sui ara mate tana vailabu. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

33

Na Taovia e Mologinia a Esekiel Ke Lia na Mane Matali

(Esekiel 3:16-21)

¹ Na Taovia e goko vaniau me tsaria, ² “Dalena tinoni igoe, ko ba tsarivanigira nimu tinoni na gua e laba kalina ti vaga inau kau ratsia na vailabugi i laona kesa na butona kao. Igira na tinoni ni tana sauba kara tû, ma kara vilia kesa i laoqira ke lia niqira mane matali. ³ Mi kalina na mane matali ia ke reigira na gala ara maimai, ma nina aqo ke uvia na tavuli gana ke

parovataviginigira na tinoni sui. ⁴ Me ti vaga kesa ke rongomiragoa me ke tau moa gini boe, ma kara mai na gala ma kara labumatesia, mi tana maia nogo e gini loaga na mateana segeni. ⁵ Nina sasi segeni nogo aia ti e gini mate, rongona e tau gini boe na rongomiana na tavuli gana na parovata. Me ti vaga aia ke ba taopoi kalina e rongomia e tangi na tavuli, me sauba e utu ke mate. ⁶ Mi ti vaga na mane matali ke reiragoa laka ara maimai na gala, maia ke tau uvua na tavuli gana na parovata, ma na gala kara mai ma kara labumatesigira na tinoni sasi gira, maia segenina nogo na mane matali ke gini loaga na mateaqira na tinoni girani.

⁷ “Dalena tinoni igoe, inau au mologinigo kalina ia ko lia na mane matali vanigira na toga ni Israel. Ma nimu aqo igoe ko sauvanigira na parovata sui inau nogo sauba kau sauvanigo. ⁸ Me ti vaga inau kau kate vanigo laka sauba ke mate kesa na tinoni vanga nauseko, migoe ko tau ba parovatavia gana ke oliginia nina sasaga me ke tau mate seko, mi muri ma na tinoni ia ke ba mate lê kolua nina sasi, mi tana migoe nogo ke ngoligo na sasina popono na mateana na tinoni ia. ⁹ Me ti vaga igoe ko molo parovata ida vaninogoa kesa tinoni vanga nauseko vaga ia, maia ke tau rongomigo, me ke tau moa kuti na nausasi babâ, maia sauba nomoa ke mate kolua nina sasi, mi tana migoe sauba ko tau gini loaga na mateana na mane ia.”

Na Taovia e Tau Gini Mage Na Mateana na Tinoni Sasi

¹⁰ Na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria, “Dalena tinoni igoe, ko tsarivanigira tugua na tinoni ni Israel na omea igira segeniqira nogo ara tsaria. Igira ara tsarivaganana iani: ‘Igita a tsukigira danga nogo na sasi, me ngoli sosongoligita na omea tabaruga igita a naugira, me gini tsuna sosongo na konida. ?Ma ka nau koegunia igita ti ka gini mauri dou tugua?’ ¹¹ Migoe ko tsarivanigira laka inau na Taovia God mamauri au gini vatsa na asaqu segeni nogo inau, laka au tau saikesa gini mage kalina e mate kesa tinoni sasi. Inau au ngaoa moa ke piloligi tania nina sasi me ke mauri. Kamu rorongongamu na Israel. Kamu mololegira pipi nimui nauseko amu naugira. ?Rongona gua ti amu ngaoa moa laka kamu mate lê?

¹² “Dalena tinoni igoe, kalina ia ko ba mo ko tsarivanigira na Israel laka kalina e sasi kesa na tinoni dou, ma na omea dou sui aia e naugira tana idana, e utu goto ke maurisia. Me ti vaga kesa na tinoni vanga nauseko ke mololea na nautuguana nina nauseko, maia e utu nogo ke gadovikede. Me ti vaga kesa na tinoni dou e tuturiga na nauseko, minau sauba kau tau goto gaea na maurina. ¹³ Me atsa moa ti inau kau vekenogoa laka sauba ke mauri kesa na tinoni e dou nina sasaga, me ti vaga aia ke padâ laka nina sasaga dou ni sau e tugunogoa na maurisiana, me ke tuturiga na nausasi, minau sauba e utu goto kau padatugugira na omea dou aia e naugira tana idana. Ma na tinoni vaga ia sauba nomoa ke mate tana rongogira nina sasi. ¹⁴ Me atsa moa goto ti inau kau tsarivania kesa na

tinoni vanga nauseko laka aia sauba nomoa ke mate, me ti aia ke tû, me ke mololea na nausasi, me ke naua moa na omea e goto me dou, ¹⁵ me ti vaga aia ke sauvisu vania na tamanina na omea e adia i konina ngiti papadana laka sauba aia ke tuguisu vania na omea e gini loaga i konina, se ke tusuisu vania na tamanina nina omea aia e komia, me ke muridougira niqû ketsa ma niqû vali, na tinoni vaga ia e utu goto ke mate, sauba nomoa ke mauri. ¹⁶ Minau sauba kau padale vania nina sasi e naua tana idana, maia sauba ke mauri rongona e naua na omea e goto me dou.

¹⁷ “Migira nimu tinoni ara tsaria laka na omea au naua inau e tau saikesa goto. Tagara. Minau au tsaria laka na omea igira nogo ara naua ara tau saikesa goto. ¹⁸ Kalina ti kesa tinoni e gotolaka nina sasaga tana idana, mi muri maia e tû me mololea na nauana na omea dou, me tuturiga na nauana na omea seko, maia sauba nomoa ke mate matena. ¹⁹ Mi kalina kesa na tinoni vanga nauseko ke mololea na nausasi, me ke naua moa na omea e goto me dou, maia sauba ke mauri. ²⁰ Migamu na Israel amu tsaria laka e tau saikesa goto na omea au naua inau. Minau sauba nomoa kau pedeginigamu tana rongona na omea igamu amu naua.”

Na Turupatuna Nina Toroutsa Na Jerusalem

²¹ Mi tana tsegenina dani i laona na sangavulunina vula, tana sangavulu rukanina ngalitu-pana nida totu tsinogo, me kesa na mane e tangomana na tsogo mamauri tania i Jerusalem e mailaba i koniqû inau, me turupatuna vaniau laka na gala ara toroutsani popononogoa na

verabau ni Jerusalem. ²² Mi tana ngulavi idavia na maiana na mane ia, minau au vatsangia e totuviau na susuligana na Taovia. Mi kalina na mane ia e mailaba i koniqu tana matsaraka na dani ngana, maia na Taovia e nusivaniau na lapiqu, mau gini tangomana na goko tugua.

Niqira Sasi Igira na Tinoni Ara Totuvisu Tana Israel

²³ Na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria, ²⁴ “Dalena tinoni igoe, igira na tinoni ara totuvisu moa i laoqira na verabau toroutsu tana Israel ara tsaria: ‘Aia Abraham e kesa lelê moa na mane, maia God e sauvaninogoa na butona momoru popono. Migita a danga sosongo kalina ia, me tau utu God ke sauvanigita goto igita na kao ia ka tamanina.’

²⁵ “Ko bâ mo ko tsarivanigira na omea inau na Taovia God au tsaria: Igamu amu gania moa na velesi gabuga. Mamu samasama vanigira na god peropero. Mamu naua moa na labumate. ? Megua igamu te amu padâ laka na tamanimui nogo igamu na kao ia? ²⁶ Pipi moa na tagu igamu amu gini vailabu bamai moa nimui isi. Mara marasibiga sosongo nimui omeomea. Me pipi sui vidamui e kibogasia na tauna na kulana. ? Megua igamu te amu padâ laka igamu nogo na tamanina na kao ia?

²⁷ “Ko tsarivanigira laka inau na Taovia God mamauri au molo parovata vanigira tana asaqu segeni nogo inau, laka igira na tinoni ara totu moa i laoqira na verabau toroutsu, sauba nomoa na gala kara mai ma kara labumatesigira. Migira ara totu tana poi mangasâ sauba ke ganigira na

omea tuavati atsi. Migira ara ba taopoi tana vungavunga, mi laoqira na vatuluma, sauba kara gini mate na liuna na lobogu seko. ²⁸ Minau sauba kau ketsoa na kao ia me ke lia na kaomate lê, ma kau suilavagini vanigira gaqira susuliga igira ara gini kaekae sosongo. Migira sui na vungavunga tana Israel sauba kara goana atsi me ke tau goto tangomana ke kesa na liu tsapatugu bâ i laoqira. ²⁹ Mi kalina inau kau tû ma kau kedegira na tinoni tana rongona niqira sasi, ma kau naua ma na veraqira ke lia na kaomate lê, mi tana ti igira sauba kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

³⁰ Ma na Taovia e tsaria, “Dalena tinoni igoe, nimu tinoni segeni nogo ara vaitsarigamu kalina igira ara totu sai tana matsapakapuna na verabau se tana nauna na mani liusage tana valeqira. Igira ara gini vaigokovigi moa vaga iani, ‘Ida igita ma ka ba rongomia na goko gua goto e talumai konina na Taovia kalina ia.’ ³¹ Bâ, migira niqû tinoni ara saimai sui gana kara rongomia na omea igoe ko tsaria, mara tau lelé goto naua na omea igoe o tsarivanigira kara naua. Ara dona rago na tsariginiana na mangaqira laka ara galuveau, mi laona na tobaqira ara tau kuti na susugu. ³² I mataqira igira igoe o vaga moa kesa tinoni e dona sosongo na tai qita me lingenana na linge na udu. Eo, igira ara rongomiragoa pipi sui nimu tsaqina goko, mara tau lelé muria ke kesa. ³³ Mi kalina kara mana sui nimu tsaqina goko, me sauba nomoa kara mana tovu, mi tana ti igira kara donaginia laka kesa na propete e liu nogo i laoqira.”

34

God e Pedegira na Ida Tana Israel

¹ Na Taovia e goko vaniau me tsaria, ² “Dalena tinoni igoe, ko taimataqira igira na ida tana Israel. Mo ko katevulagi vanigira na omea inau na Taovia God au tsaria: !Igamu na ida tana Israel sauba manana nomoa kamu mate sui! Igira na toga ni Israel ara vaga na alaala na sipi, migamu nogo niqira reitutugu. Migamu amu gini boe moa na reitutugu segenimui, mamu tau saikesa boeginigira na sipi. ³ Igamu amu inuvia na tsutsuqira, mamu sagelia na polo ara aqosiginia na ivuqira, mamu labugira igira ara paquru dou, mamu ganigira. Mamu tau lelê reitutugudougira na sipi. ⁴ Amu tau goto galuvegira igira ara maluku lê, mamu tau taligira igira ara lobogu, mamu tau veqoa na bokaqira, mamu tau adivisugira igira ara tova, se kamu tsoni lalaveqira igira ara nanga. Tagara. Migamu amu rotasi sosongoligira moa. ⁵ Ara vaga saikesa moa na sipi e tagara kesa ke reitutugugira, mara viri tavota bamai, migira na omea tuavati atsi ara matesigira mara ganigira. ⁶ Eo, igira niqum sipi inau ara liu ao sosongo i gotu tana vungavunga dato, mara viri tavota bamai i laona na barangengo, me tagara goto ke kesa ke ba tsoni lalaveqira.

⁷ “Bâ, mi kalina ia, igamu na mane reitutugusipi kamu rongomi vatavia na omea inau na Taovia au tsarivanigamu. ⁸ Inau na God mamauri au tsaria na manana vanigamu, me dou bâ ti kamu rongomiau. Igira na omea tuavati

atsi ara matesigira niqû sipi mara ganigira, rongona e tagara kesa ke reitutugugira. Igira na mane inau au mologira kara reitutugugira niqû sipi ara tau goto tovoa na laveaqira. Ara gini boe moa na reitutugu segeniqira, mara tau saikesa boeginigira niqû sipi. ⁹ Bâ, mi kalina ia igamu na mane reitutugusipi kamu rongomiau inau. ¹⁰ Inau na Taovia God au tsari makalia vanigamu laka inau au lia nogo gamui gala. Me sauba kau adiligi tanigamu niqû sipi, me utu goto kau molovanigamu kamu reitutugugira. Me utu saikesa goto kau tamivanigamu kamu totu matengana moa na gese segenimui. Me sauba nomoa kau laumaurisigira niqû sipi tania na mangamui igamu, me ke gini utu vanigamu goto na ganiaqira.

Na Mane Reitutugusipi Dou

¹¹ “Inau na Taovia God au tsarivanigamu laka inau segeniqû nogo sauba kau tsoni lalaveqira niqû sipi, ma kau mataligira dou. ¹² Ke vaga nogo kalina kesa na mane pitusipi e mataligira nina sipi ara viri totu piriutsa bamai me adisaigira tugua. Inau sauba kau pidikagira tana nauna sui i tana ara tova bamai i laona na kavu ma na rodo. ¹³ Me sauba nomoa kau adiligigira tania niqira kao na puku tavosi i tana ara tsinogo bâ, ma kau adivisumaigira tugua tana niqira kao segeni. Mi tana kara ba totudoutugua tana vungavunga, mi ligisaqira na ko tatave tana Israel, mi tana ti kau palaginigira na buruburu marao dou. ¹⁴ Eo, sauba kara mutsamutsa gaqira tana vungavunga ma na poi ni Israel, i tana e dato magobu dou

na buruburu. ¹⁵ Inau segeniqu nogo sauba kau reitutugugira niqu sipi, ma kau lavea na nauna dou i tana kara ba mango rago. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

¹⁶ “Inau sauba kau lalavegira igira ara nanga, ma kau adivisugira igira ara tova, ma kau veqoa na bokaqira, ma kau tali maurisigira igira ara lobogu, ma kau labumatesigira igira ara paquru mara susuliga, rongona inau nogo na reitutugusipi dou mau naua moa na omea e goto.

¹⁷ “Eo, mi kalina ia, igamu niqu sipi, inau nogo na Taovia God au tsarivanigamu laka inau sauba kau pede tatasagamu ma kau vili votagamu: na douna kara totu tavota tanigira na sekona, ma na sipi tanigira na naniqoti. ¹⁸ !Mara visana vidamui amu gani vatsa na buruburu dou bâ, mi kalina amu mutsa masu sui nogo mamu tsogorigira lê na buruburu amu masu tanigira! !Igamu amu inuvia na ko maroga dou, mi kalina amu inu vatsa nogo mamu vulo bokona! ¹⁹ Migira niqu sipi tavosi niqira aqo nomoa kara gania na buruburu igamu amu tsogori vuia, ma kara inuvia na kô igamu amu vulo bokona.

²⁰ “Bâ, mi kalina ia inau na Taovia God au tsarivanigamu laka inau segeniqu nogo sauba kau pede ka gaqira levuga na sipi papaquru ma na sipi qarogarosaga. ²¹ Igamu amu surukeligira igira ara lobogu, mamu sidivaginigira tania na alaala na sipi, mara totu saranga bamai lê. ²² Me vaga ia, minau segeniqu nogo sauba kau laumaurisigira niqu sipi, ma kau tau goto tamivania ke kesa ke sekoligira tugua. Sauba kau pede tatasagira niqu sipi, ma kau votagira

na douna tanigira na sekona. ²³ Inau sauba kau tusuvanigira kesa niqira taovia tsapakae ke vaga nogo a David niq maneaqo, maia ke lia gaqira reitutugu me ke paladougira. ²⁴ Inau nogo na Taovia sauba kau lia niqira God, me kesa na taovia tsapakae vaga nogo a David niq maneaqo ia ke lia gaqira ida. Inau nogo au tsaria na omea iani. ²⁵ Inau sauba kau naua kesa na vaitasogi kolugira gana kara gini totu raviravi dou tana rago. Ma kau tsialigi tania niqira kao pipi sui na omea tuavati atsi ara dona na sekoliaqira niq sipi, mi tana ti igira niq sipi kara totu raviravi dou i laona na nauna mangasâ, ma kara maturu tsonimuri i laoqira na goana atsi.

²⁶ “Minau sauba kau vangalaka vanigira sosongo, ma kau tamivanigira kara totu polia niq vungavunga tabu. Mi tana inau sauba kau molomai vanigira na usa tana taguna laka. ²⁷ Migira na gai mutsamutsa sauba kara molo vuaqira dangadanga, ma kara lakaga dou na uta sui, me pipi kesa ke totu ravi dou tana rago i laona nina kao segeni. Mi kalina inau kau kutiligira na itai tapala ara soriginia na limaqira niq tinoni, ma kau laumaurisigira tanigira igira ara malatsekagira, mi tana ti kara donaginia laka inau nogo na Taovia. ²⁸ Migira na tinoni ponotoba tana vera tavosi e utu nogo kara sekoligira tugua, me ke tagara goto sa omea tuavati atsi ke gati matesigira me ke ganigira. Migira sui sauba kara totu raviravi dou tana rago, me ke tagara goto ke kesa tangomana ke molo matagu vanigira. ²⁹ Inau sauba kau

sauvanigira na kao lakataga dou ma kara tau goto vatsangia na vitoa. Migira na puku tavosi e utu goto kara peagira tugua. ³⁰ Mi tana ti igira na tinoni sui kara donaginia laka inau nogo au reitutugudougira na tinoni ni Israel, me laka igira ara niq̄u tinoni nogo inau. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

³¹ “Migamu niq̄u sipi inau, minau nogo au palagamu. Igamu amu niq̄u tinoni inau, minau nogo nimui God. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

35

God e Kedea na Edom

¹ Na Taovia e goko vaniau me tsaria. ² “Dalena tinoni igoe, ko taimatana na butona kao ni Edom. ³ Ko tsarivulagi vania na omea inau na Taovia God au tsaria: !Inau au lia nogo gamui gala igamu na vungavunga ni Edom! Inau sauba kau naua ma kamu lia na kaomate lê. ⁴ Ma kau toroutsanigira nimu verabau, ma nimu butona momoru popono ke totu mangu lê. Mi tana ti igamu sauba kamu donaginia laka inau nogo na Taovia.

⁵ “Igoe o vaigalagi sailagi kolua moa na Israel. Mi kalina inau au ngaoa na kedeara na Israel tana rongona nina sasi mau mologira gana gala kara baginia, migoe o sanga goto na labumate-siaqira nina tinoni. ⁶ Bâ, me vaga ia minau au gini vatsa tana asaqu segeni nogo inau na Taovia God mamauri, laka inau au vangarau vanigo nogo gamu matemate, me utu goto ko tangomana na tsogo taniana. Igoe o gini loaga

na labumate, ma na labumate nogo sauba ke takuvigo. ⁷ Minau sauba kau naua ma na kao vungavungaga popono ni Edom sauba ke lia na kaomate lê, ma kau labumatesigira igira sui ara liu bâ i tana. ⁸ Ma kau molomaigira na gala kara labumatesigamu, ma na konimui sauba kara dangali poponogira na vungavunga ma na qouna. ⁹ Ma kau naua migoe ko totu seko lê saviliu, me ke tagara goto ke kesa ke totuvigira tugua nimu verabau. Mi tana ti igoe ko donaginia laka inau nogo na Taovia.

¹⁰ “Migoe o tsarivaganana iani: ‘!Kaira na puku na tinoni ni Juda mi Israel, kolua ka niqira kao popono sauba nomoa kara lia niqiu tamani nogo inau, minau kolugira niqiu tinoni sauba kami adi tamanimami!’ Eo, igoe o goko vaga ia atsa moa ti inau na Taovia niqira God au totu nogo i laoqira. ¹¹ Bâ, me vaga ia, minau au gini vatsa tana asaqu segeni nogo inau na Taovia God mamauri, laka inau segeniqu nogo sauba kau tangotugu matena nimu tobakore, ma nimu masugu, ma nimu reisaviaqira niqiu tinoni. Mi tana ti igira kara donaginia laka inau au kedeginigo matena na omea seko igoe o naua vanigira. ¹² Mi tana ti igoe na Edom ko donaginia laka inau na Taovia au rongomigo kalina igoe o goko peâ na Israel mo tsaria, ‘!Ara totu seko lê nogo na vungavunga sui tana Israel, minau nogo sauba kau ba aditamaniqiu.’ ¹³ Eo, minau au rongomigira sui goto nimu goko kaekae ma nimu goko peapea o nauvaniau inau. ¹⁴ Bâ, me vaga ia, minau sauba kau toroutsanigo saikesa,

migira na tinoni tana barangengo popono sauba kara gini magemage kalina kara reigo o toroutsa popono, ¹⁵ vaga nogo kalina igoe o gini mage sosongo kalina o reia e toroutsa popono na Israel, aia niq̄u tamani segeni nogo inau. Igira sui na vungavunga ni Seir, eo, na butona momoru popono ni Edom, sauba ke mangu lê. Mi tana ti igira na tinoni sui sauba kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

36

God e Arago Visua na Israel

¹ Ma na Taovia e tsaria, “Dalena tinoni igoe, ko goko vanigira na vungavunga tana Israel mo ko tsarivanigira kara rongomia na turupatu iani ² inau na Taovia God au vangaraunogoa vanigira: Igira gaqira gala na Israel ara goko kaekae sosongo mara tsaria, ‘!E dou sosongo nomoa! !Igira na vungavunga ni sau ara lia nogo nida tamani igita!’

³ “Bâ, mi kalina ia, migoe ko bâ mo ko katevulagi vanigira na omea inau na Taovia God au tsaria: Kalina igira na puku tavosi ara totu varangi ara tû mara mai tangoligira na vungavunga ni Israel mara aditamaniqira, migira sui ara gilugana moa na Israel. ⁴ Me vaga ia, mi kalina ia, igamu sui na vungavunga, ma na tetena, na masarina kô, ma na poiatsa, migamu sui goto na nauna amu toroutsa, ma na verabau amu totu mangu lê, eo, igamu sui amu lia nogo niqira mani gilugira na puku tavosi sui ara

totu poligamu, kamu rongomia na omea inau na Taovia God au tsaria.

⁵ “Inau na Taovia God au gini kore loki sosongo mau taimataqira na puku tavosi sui ara totu poligira na Israel, me putsikae bâ igira na Edom. Igira sui ara tsogori tsunaliau inau, mara gini mage loki kalina ara tangolia niq̄ butona momoru, mara aditamaniqira na kao tana e dato magobu dou na buruburu.

⁶ “Bâ, mo ko tsarivulagia niq̄ goko iani vania na kao ni Israel: Igamu na vungavunga, ma na tetena, ma na masarina kô, ma na poiatsa, kamu rorongo. Inau na Taovia God au gini kore loki sosongo, rongona igira na puku tavosi ara peagamu mara paluvangamamui igamu. ⁷ Minau nogo na Taovia God au vatsa mau gini veke laka sauba kau paluvangamaqira goto igira sui na puku tavosi ara totu poligamu. ⁸ Migamu na vungavunga ni Israel nimui gai sauba kara dato varimauri doutugua, ma kara latsu vaolu na rauqira, ma kara molo vuaqira danga vanigira niq̄ tinoni. Eo, e varangi sosongo nogo kara visumaitugua tana veraqira igira niq̄ tinoni ni Israel. ⁹ Inau nogo au sanga tabana kolugamu, me sauba kau reia laka kara ovugira tugua nimui uta. ¹⁰ Minau sauba kau naua ma kara pabo babâ igira na puku tana Israel ma kara totuwigira tugua nimui verabau. Me sauba kara arago visutugua na nauna sui i tana igira na gala ara toroutsanigira. ¹¹ Migira na tinoni ma na buluka ara totu i laomui sauba kara tamani daleqira dangadanga, ma kara danga bâ liusia tana idana. Ma kau tamivanigamu na totu dou

i tana vaga amu lavu nogo i sau, ma kamu tamani omea danga liusigotoa tana idana. Mi tana ti igamu kamu donaginia laka inau nogo na Taovia. ¹² Sauba nomoa kau adivisugira tugua niq̄u tinoni ni Israel, ma kara ba totudoutugua i konimui igamu na vungavunga, migamu sauba kamu lia niq̄ira kao. Me utu goto kamu sekoligira tugua na daleqira.

¹³ “Minau na Taovia God au tsaria: Eo, e mana laka igira na tinoni ara tsaria laka igamu na vungavunga tana Israel igamu na vanga gani tinoni, mamu matesigira sui na baka. ¹⁴ Me ke tû kalina ia me ke bâ, me sauba kamu tau nogo gani tinoni se kamu matesigira na baka. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani. ¹⁵ Migira na puku tavosi e utu goto kara tsirigamu ma kara paluvangamamui, migamu na vungavunga ni Israel e utu goto kamu raqa sasiligira niq̄u tinoni. Inau na Taovia au tsaria na omea iani.”

E Mauri Vaolutugua na Israel

¹⁶ Na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria, ¹⁷ “Dalena tinoni goe, kalina igira na tinoni ni Israel ara totu moa tana niq̄ira kao, igira ara naqugasiginia na kao niq̄ira sisi. Mara gini kaulinaqu i mataqu vaga moa kesa na daki tana nina tagu na reivula. ¹⁸ Igira ara labumatesigira danga sosongo na tinoni, mara samasama vanigira na god peropero, mara naua me gini kaulinaqu na butona momoru popono ni Israel, aia nogo na rongona ti inau au tamivanigira kara vatsangia na susuligana popono na korequ loki. ¹⁹ Mau kedegira tana rongona niq̄ira sasaga

tabaru, mau sarangasigira bamai i laoqira na veratavosi. ²⁰ Migira na tinoni ni tana ara morosigira ara totu seko lê i laoqira vaganana ia mara tsaria, 'Na tinoni girani nina tinoni segeni nogo na Taovia. ?Ma na rongona gua ti ara vanoligi tania nina kao?' Ma na goko vaga ia ara gini paluvangamana sosongo na asaqu tabu. ²¹ Mau rongomia moa na goko vaga ia e tangi pipi tana nauna sui i tana ara ba totu igira na Israel, mau pada sosongolia kara tau paluvangamana babâ moa na asaqu tabu.

²² "Bâ, mi kalina ia, ko turupatuna vanigira na Israel na omea inau na Taovia God au ngaoa na tsariana vaniaqira: Na omea inau sauba kau naua e tau tana rongomui igamu na tinoni ni Israel, mi tana rongona moa na asaqu tabu segeni inau, aia igamu amu paluvangamana i laoqira pipi moa na vera i tana igamu amu ba totu. ²³ Minau sauba nomoa kau saumakalia vanigira na puku tavosi laka na omea sui au naua inau e dou me gotolaka, mi tana ti igira kara padalokiginia na asaqu. Eo, nimui sasi nogo igamu na Israel ti igamu amu gini paluvangamana na asaqu tabu i laoqira igira. Mi kalina inau kau arago visugamu tugua, migira na puku tavosi sui kara reia laka na omea au naua inau e dou me gotolaka, ma kara donaginia laka inau nogo na Taovia. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

²⁴ "Miani saikesa nogo na omea inau sauba kau naua vanigamu. Sauba kau adiligigamu tania pipi niqira kao na puku tavosi i tana amu totu tsinogo, ma kau adivisugamu ba tugua tana

nimui kao segeni. ²⁵ Inau sauba kau tsirikagini bâ na ko male dou i konimui, ma kau naua ma kamu gini totu male tugua tanigira pipi sui nimui sasaga tabaru, ma nimui god peropero amu gini kaulinaqu i mataqu inau. ²⁶ Ma kau sau vanigamu na toba vaolu ma na papada vaolu. Ma kau adiligi tanigamu nimui tobakakai vaga na vatu, ma kau oliginia na tobalaka, aia e dona ke rongomangaqu inau. ²⁷ Ma kau moloa niqu Tarunga i laomui, ma kau naua migamu sauba kamu muridougira tugua niqu vali, ma kamu taoni mananâ pipi sui niqu ketsa au saugira nogo vanigamu. ²⁸ Mi tana ti sauba igamu kamu totuvitugua na kao au saunogoa vanigira na mumuamui. Migamu sauba kamu lia niqu tinoni, minau sauba kau lia nimui God. ²⁹⁻³⁰ Minau sauba kau sangagamu ma kamu tau goto naua sa omea kamu gini kaulinaqu i mataqu, ma kau naua ma kara dato dou na mutsa tana nimui uta, ma nimui gai mutsamutsa kara tamani vuaqira dangadanga. Me vaga ia, me utu goto ke laba vanigamu na uvirau, migira na tinoni tavosi kara tau goto tamani rongona kara goko peagamu. ³¹ Mi tana tagu ia, sauba kamu padavisugira pipi sui nimui sasaga tabaru ma na omea seko amu naugira, ma kamu sibi tanigamu segeni tana vangamâ. ³² Igamu na Israel, inau au ngaoa igamu kamu donadouginia laka e tau tana rongomui igamu ti inau au naugira na omea sui girani, tagara, mi tana rongona moa na asaqu tabu segeni. Minau au ngaoa igamu kamu padavisugira na omea seko igamu amu naua, me ke gini paluvangamamui.

Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

³³ “Minau na Taovia God au tsarigotoa laka tana tagu kalina kau malesigamu tanigira nimui sasi, minau sauba kau tamivanigamu kamu ba totuvitugua nimui verabau, ma kamu logovisugira tugua i tana ara toroutsa. ³⁴ Igira sui na tinoni ara liu i laona nimui uta ara reigira ara viri pono seko sosongo, minau sauba kau tamivanigamu kamu aqomalegira, ma kamu tsukagira tugua. ³⁵ Mi muri, kalina igira sui na tinoni tavosi kara reia na omea inau au naua i laomui, me sauba kara tsarivaganana iani, ‘I sau na uta girani ara viri pono seko sosongo. Mi kalina ia ara male dou saikesa vaga moa ti na Uta ni Eden. I sau na verabau sui girani ara toroutsa popono mara totu seko lê, mi kalina ia igira na Israel ara arago visugira tugua, mara turuvaginikae na baravatuqira, mara totuvigira tugua.’ ³⁶ Mi tana tagu kalina ke laba vaga ia, migira na puku tavosi ara matepitsa tana vailabu mara totu poligamu moa, sauba kara donaginia laka inau nogo na Taovia au tangomana na logo visutuguaqira na verabau ara toroutsa nogo, mau tsuka vaolutugua na uta ara pono seko lê nogo. Inau nogo na Taovia au vekea laka sauba kau naua na omea iani, me sauba nomoa kau naua.

³⁷ “Minau na Taovia au tsarigotoa laka tana tagu ia, ti vaga igira na tinoni ni Israel kara nongiau kau sangagira me ke gini pabo ba na dangaqira tana tsotsoko vaga kesa na alaala loki na sipi, minau sauba kau rongomia niqira nonginongi. ³⁸ Migira na verabau ara toroutsa

popono kalina ia, sauba nomoa kara dangadato na tinoni i laoqira, vaga goto nogo na Jerusalem i sau, kalina e dangadato na sipi i laona gana na savori-kodoputsa tana dani tabu. Mi tana ti igira sauba kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

37

Na Poiatsa i Tana Ara Danga na Suli Lê

¹ Minau au vatsangia na susuligana na Taovia e totu varangi, me totuviau nina Tarunga, me adivanoau kesa tana poiatsa i tana ara totu danga na sulina tinoni. ² Maia e adiau mau liu bâ i laona na poiatsa popono, mi tana au reigira ara danga sosongo na suli mamatsa lê saikesa. ³ Maia e tsarivaniau, “?Dalena tinoni igoe, laka tangomana kara maurivisutugua na suli girani?”

Minau au gokovisu mau tsaria, “!Taovia God igoe moa o dona!”

⁴ Maia e tsarivaniau, “Inau au ngaoa ko kat-evulagia niqû goko vanigira na suli girani. Mo ko tsarivanigira kara rongomia na gokona na Taovia. ⁵ Ko tsarivanigira laka inau na Taovia God au goko vaga iani vanigira: Sauba kau molo bâ na magomago i laomui ma kamu maurivisutugua. ⁶ Minau sauba kau moloa na lasi ma na velesi i konimui, ma kau poroginigamu na kokora. Me sauba kau molo bâ na magomago i laomui, ma kamu gini maurivisutugua. Mi tana ti igamu kamu donaginia laka inau nogo na Taovia.”

⁷ Bâ, minau au tû, mau katevulagia na omea vaga nogo na Taovia e mologiniau kau tsaria. Mi

kalina au gogoko moa, mau rongomia kesa na omea e rereke, mau reigira na suli ara tuturiga na saitugua. ⁸ Mi kalina inau au momoro moa, ma na lasi ma na velesi ara tsavugira na suli popono, mi muri ma na kokora e poroginigira. Me tagara moa sa magomago i koniqira.

⁹ Maia God e tsarivaniau, “Dalena tinoni igoe, ko katevulagia niqū goko vania na guguri mo ko tsarivanja laka inau na Taovia God au ketsalia ke liumai pipi moa tana tabana, me ke magovigira na konina na tinoni mate girani, ma kara gini maurivisutugua.”

¹⁰ Bâ, minau au tû, mau katevulagia na omea vaga nogo na Taovia e mologiniau kau tsaria. Ma na magomago e sage i laona na koniqira, mara maurivisutugua mara totu tû. Migira ara danga sosongo, tugua kesa na alaala popono na mane vaumate.

¹¹ Ma God e tsarigotoa vaniau, “Dalena tinoni igoe, igira na tinoni ni Israel ara vaga saikesa nogo na suli girani. Igira ara tsarivaganana iani, ‘Igami ami mamatsa lê, me utu goto kami dou visutugua, me tagara lê vanigami nogo.’ ¹² Bâ, migoe ko ba katevulagi vanigira niqū tinoni ni Israel na omea iani inau na Taovia God au tsaria: ‘Inau na Taovia nimui God, sauba kau sangavia na qilumui. Ma kau maurisivisugamu tugua, ma kau adivisugamu bâ i veramui tana kao ni Israel. ¹³ Mi kalina inau kau sangavia na qilumui i tana ara qilugamu igamu niqū tinoni, ma kau maurisivisugamu tugua, mi tana ti sauba igamu kamu donaginia laka inau nogo na Taovia. ¹⁴ Inau nogo sauba kau uvi bâ na mamagoqu i laomui, ma

kamu gini maurivisitugua, ma kau mologamu kamu bâ totu i laona nimui kao segeni. Mi tana nogoria ti igamu kamu donaginia laka inau nogo na Taovia. Inau au veke vanigamu nogo laka sauba kau nauvanigamu na omea iani. Eo, me sauba manana nomoa kau naua. Inau nogo na Taovia au tsaria na omea iani.’ ”

Na Juda ma na Israel Ara Ka Sai i Laona Kesa Moa na Tagao

¹⁵ Ma na Taovia e goko vaniau tugua me tsaria, ¹⁶ “Dalena tinoni igoe, ko adimaia kesa na gai mo ko marea i konina na goko vaga iani, ‘Na Juda, migira sui na puku tavosi ara totu kolua aia.’ Mi muri mo ko adia kesa goto na gai mo ko marea i konina na goko vaga iani: ‘Na Israel, migira sui goto na puku tavosi ara totu kolua aia.’ ¹⁷ Mi muri, migoe ko tangolisaikaira na gai karani tana limamu rongona kara ka gini rerei vaga ti kesa moa na gai. ¹⁸ Mi muri, kalina igira nimu tinoni kara veisuago na rongona gua ti o nauvaganana ia, migoe ko votadoua vanigira na rongona, ¹⁹ mo ko tsarivanigira vaganana iani, ‘Inau nogo na Taovia God sauba kau adia na gai na tuguna na Israel, ma kau tangolisaia kolua na gai na tuguna na Juda. Me sauba kau naua ma na gai kaira kara ka lia kesa moa na gai tana limaqu inau.’

²⁰ “Dalena tinoni igoe, ko tangolikaie i mataqira na tinoni kaira na gai karani, gana kara morosikaira. ²¹ Mi tana ti igoe ko tsarivanigira laka inau na Taovia God sauba kau adirutsumigira niqu tinoni tanigira sui na puku tavosi i tana nogo ara tsinogo bâ, ma kau adisaigira, ma kau

adivisugira bâ tana niqira kao segeni. ²² Inau sauba kau molosaikaira ma kara ka lia kesa moa i laona na kao ia i kelaqira na vungavunga ni Israel. Me sauba ke kesa moa niqira taovia tsapakae ke tagaovi kaputigira, ma kara tau goto tavota ruka. ²³ Me utu goto kara gini kaulinaqu tana samasama vaniaqira na god peropero marasibiga, ma niqira sasaga tabaru ara lavu na nauana. Inau sauba kau sangagira ma kara mololea pipi niqira omeomea seko ara gini piloligi taniau inau, ma kau naua ma kara gini totu maletugua i mataqu. Migira sauba kara lia niqu tinoni, minau kau lia niqira God. ²⁴ Me kesa na taovia tsapakae vaga nogo a David niqu maneaqo sauba ke lia niqira taovia tsapakae. Migira sui sauba kara totusai i vavana kesa moa na reitutugu, maia ke tagao dou vanigira, ma kara muri kalavatavigira niqu ketsa sui. ²⁵ Iqira sauba kara totuvia na kao inau au sauvaninogoa a Jakob niqu maneaqo, aia na butona i tana ara totu igira na mumuaqira i sau. Mi tana kara ba totu sailagi, migira sui goto na daleqira ma na kukuaqira. Me kesa na taovia tsapakae vaga nogo a David niqu maneaqo aia nogo sauba ke tagaovi sailaginigira. ²⁶ Inau sauba kau naukologira kesa na vaitasogi ma kara gini totu dou sailagi tana rago. Ma kau mologira kara totu kalavata nogo i tana, ma kau paboa na dangaqira ma kara lia kesa na puku loki, ma kau logoa niqu Vale Tabu i levugaqira, mi tana ke totu sailagi. ²⁷ Minau sauba kau totu kolugira i tana, ma kau lia niqira God, migira kara lia niqu tinoni. ²⁸ Mi kalina inau kau molo kalavatavia niqu Vale Tabu

i laoqira, mi tana ti igira na tinoni tavosi sui kara donaginia laka inau nogo na Taovia au viligira na Israel kara lia niqu tinoni segeni.”

38

God e Goko Vania a Gog

¹ Na Taovia e goko vaniau me tsaria, ² “Dalena tinoni igoe, ko taimatana a Gog, aia gaqira tagao loki kaira na puku ni Mesek mi Tubal tana butona momoru ni Magog. ³ Ko taimatana mo ko tsarivaganana vania iani, A Gog igoe, inau na Taovia God au lia nogo gamu gala. ⁴ Inau sauba kau pilogo mo ko arotada, ma kau kautsiginia na salili na ngongoemu, ma kau raqamaigo kolugira sui nimu alaala na mane vaumate. E loki sosongo manana na alaala nimu mane vaumate kolugira nimu ose. Migira sui nimu mane ara sage tana ose ara sagelia na polo na vailabu, mara tango kesa niqira tako kolua na isi. ⁵ Migira na mane ni Persia, mi Sudan, mi Put, ara dulikolugo, migira sui ara tamanina tango kesa na tako kolua na kepi na vailabu. ⁶ Migira sui na mane na vailabu ni Gomer, mi Bet Togarma tabana i vava, migira goto na mane talu danga tana puku tavosi ara dulikolugo goto. ⁷ Migoe a Gog ko vangarau segenimu na vano na vailabu, migira goto nimu mane vaumate kara vangarau segeniqira, ma kara pitugo igoe ko ketsaligira ti kara aligiri na vano na vailabu. ⁸ Mi murina ke putsi nogo ke danga na ngalitupa, kalina ke varangi nogo na susuina dani, minau sauba kau ketsaligo ko ba bokia kesa na kao i tana inau

au adivisumaigira nogo na tinonina tanigira na puku tavosi, mara totu raviravi dou i tana, mara tau goto matagunia na vailabu. Migoe sauba ko ba bokigira na vungavunga tana Israel, igira ara toroutsa mara totu mangu lê oka nogo, mi tana nogo igira na tinoni inau au adivisumaigira ara totu raviravi dou kalina ia. ⁹ Migoe kolugira nimu mane vaumate, migira goto niqira mane vaumate igira danga na puku tavosi, sauba kamu baginigira vaga saikesa moa kesa na tulonga loki, ma kamu tsavu poponoa niqira kao vaga moa kesa na parako loki.”

¹⁰ Miani nogo e vaga na omea na Taovia God e tsarivania a Gog: “Kalina ke labamai na tagu ia, me sauba ke datomai i tobamu na vorogokona na omea seko. ¹¹ Mo ko tsarivaganana iani, ‘Inau sauba kau ba bokinovotia niqira kao kesa na puku i tana na tinoni ara totu raviravi dou, me tagara baravatuna na veraqira, me tagara goto sa matsapakapuna kolu raravena.’ ¹² Migoe sauba ko laua niqira omea tatamani igira na tinoni ara totu i laoqira na verabau ara toroutsa nogo tana idana, migira na tamanina ara visumai talu i laoqira na puku tavosi. Mi kalina ia migira ara tamanina danga ba niqira omea tuavati ma niqira omea levo, mara totu tana levugana patupatu na barangengo. ¹³ Migira na tinoni ni Seba mi Dedan migira na mane kavogolo ni Spain sauba kara veisuago, ‘?Laka igoe o soasaigira nimu mane vaumate gana ko ba bokia kesa na vera, mo ko sekolia? ?Me laka o ngaogotoa ko ba komigira niqira omea, mo ko aditanimu ke danga na siliva, ma na qolumila,

ma na buluka, ma na omea levolevo, ne?’

¹⁴ “Bâ, dalena tinoni igoe, ko bâ tsarivania a Gog na omea inau na Taovia God au tsarivania: Kalina igira niq̄u tinoni ni Israel kara totu raviravi dou tana rago, migoe sauba ko mololea ¹⁵ na veramu tabana i vava ao, mo ko raq̄â kesa na alaala loki na mane vaumate susuliga talumai danga tana puku tavosi, me pipi gira sui kara sagekae tana niq̄ira ose. ¹⁶ Migoe sauba ko baginigira niq̄u tinoni ni Israel vaga moa kesa na tulonga loki e liu gaukuti bâ i levugana na momoru. Eo, mi kalina ke mai tsau na tagu ia, minau sauba kau molovanogo igoe ko ba bokia niq̄u kao agana kau gini saumakali vanigira na tinoni sui laka aseï inau, me laka pipi sui na omea au naua e dou me gotolaka. ¹⁷ Igoe saikesa nogo au goko kalego i sau, kalina au katevulagia tana mangaq̄ira niq̄u maneaq̄o igira na propete tana Israel, laka tana tagu ke mai inau sauba kau molomaia ke kesa ke baginia na Israel. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

God e Kede a Gog

¹⁸ Na Taovia God e tsaria, “Tana dani kalina a Gog ke ba bokia na Israel, minau sauba kau kore loki sosongo. ¹⁹ Mi tana koreq̄u loki sauba kau naua me ke kasi loki na vuluge tana kao popono ni Israel. ²⁰ Me pipi sui na tsetse, ma na manu, ma na omea tuavati, na lokina ma na tetelona, me pipi sui goto na tinoni i laona na barangengo, sauba kara matagu loki ma kara gariri. Migira na vungavunga sauba kara tatsora, ma na maragova sui sauba kara

viru tapa, ma na baravatuna pipi sui na verabau sauba kara toroutsu takuti. ²¹ Minau sauba kau mologira kara danga na omea mataguniga loki kara laba vania a Gog. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani. Migira sui nina mane vaumate sauba kara gini vailabugi segeni niqira isi. ²² Inau sauba kau kedeginia na lobogu seko ma na vailabu mate. Ma na usa loki ma na kakoluna na usa kakai, kolua na lake ma na papasa mila sigini seko, kara tumu tsuna i konina aia kolugira nina mane vaumate, migira goto na puku tavosi sui ara sai alaala kolua. ²³ Mi tana nauvaganana ia, ti inau kau sauvulagi vanigira na tinoni sui laka inau nogo au loki tsapakae, me pipi na omea au naua e dou me gotolaka. Mi tana ti igira kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

39

God e Tulusia a Gog

¹ Na Taovia God e tsaria, “Dalena tinoni igoe, ko taimatana a Gog, aia gaqira tagao loki kaira na puku na tinoni ni Mesek mi Tubal, mo ko tsarivania vaganana iani: ‘A Gog igoe, inau na Taovia God au lia nogo gamu gala. ² Inau sauba kau pilogo mo ko arotada, ma kau raqaligigo tania na veramu tabana i vava, ma kau adivanogo tsau tana vungavunga ni Israel. ³ Mi tana ti inau kau labuligia na parige tania na limamu mauli, ma nimu pipili tania na limamu madoa. ⁴⁻⁵ Migoe, kolugira nimu mane vaumate, migira sui goto ara sai alaala kolugo, sauba kamu viri puka mate sui i kelaqira na vungavunga ma na

nauna mangasâ tana Israel. Ma kau moloa na konimui kara lia gaqira mutsa pipi vatana na manu ma na omea tuavati atsi. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.'

⁶ "Inau sauba kau soqoia kesa na lake loki i laona na kao ni Magog, mi laoqira goto pipi sui na tabana tasi i tana ara totu rago dou na tinoni, migira sui sauba kara donaginia laka inau nogo na Taovia. ⁷ Mi tana omea sui inau sauba kau naua vanigira niq̄u tinoni ni Israel, ti igira niq̄u tinoni kara donaginia na asaqu tabu, ma kara tau goto paluvangamana. Migira sui goto na tinoni tavosi kara donaginia laka inau nogo na Taovia, mau totu kolugira niq̄u tinoni Israel, ma na omea sui au naua e dou me gotolaka."

⁸ Ma na Taovia God e tsaria, "Na dani ia inau au gini goko nogo tana rongona, e utu nomoa ke tau labamai. ⁹ Migira na tinoni ara totu vigira na verabau tana Israel sauba kara tsuna i tano, ma kara tsakogira na tabokuna na vangana na vailabu ara viri totu piriutsa bamai lê i tana gana na tsoko lake. Sauba kara gini tsoko lake na tako, ma na parige, ma na pipili, ma na bao, ma na tubi, i laona ke vitu na ngalitupa popono. ¹⁰ Mi tana tagu popono ia e utu goto kara visa lake i laona niq̄ira uta, se kara kavi gai tana goana, rongona sauba kara gini soqoi lake moa na tabokuna na vangana na vailabu. Me sauba kara sekoliginia niq̄ira omea igira ara sekoligira i sau, ma kara laua niq̄ira omea levo igira ara laua niq̄ira omea tatamani tana idana. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani."

Ara Qilua a Gog

¹¹ Ma na Taovia e tsarigotoa, “Mi kalina kara laba sui na omea girani, minau sauba kau molovania a Gog kesa nina kao na qiluqilu i laona na Israel, tana nauna ara soaginia ‘Niqira Poi na Tavetadana’ tabana i longa tana Tasi Mate. Mi tana nogo sauba kara qilua a Gog migira nina alaala popono na mane vaumate. Ma na poi ia sauba kara soaginia ‘Na Poiqira Nina Mane Vaumate a Gog’.

¹² Me sauba igira na Israel kara aqo i laona ke vitu na vula popono na qiluana na kubuqira pipi sui na mane vaumate. Mi kalina ke sui na aqona ia, mi tana ti ke maletugua na kao i mataqu inau.

¹³ Me pipi sui na tinoni tana Israel kara vaisangagi na qiluaqira. Mi kalina igira na tinoni kara padalokiau inau tana rongona au naua na omea iani, me sauba kara padalokigira goto igira. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

¹⁴ Mi murina kalina ara putsu nogo vitu na vula, sauba kara viligira visana na mane kara liuvia na butona momoru popono gana na laveaqira ma na qiluaqira igira ara tau vati qilugira moa, rongona ke gini male popono na kao ia i mataqu inau.

¹⁵ Mi kalina igira ara liu bamai i laona na kao popono ia na lave sulina tinoni kara ba tsodoa kesa, ma niqira aqo kara moloa kesa na padapada i ligisana. Ma kara mai igira na mane niqira aqo na tsai qilu, ma kara tsakogira ma kara ba qilugira tana Poiqira Nina Mane Vaumate a Gog.

¹⁶ Mi kalina kara qilugira sui nogo na sulina na mane vaumate gira, me sauba ke male doutugua na kao ia i mataqu inau. Ma na vera e totu i ligisana na qiluqilu ia sauba kara soaginia ‘Na Alaala Loki na Mane Vaumate.’

”

¹⁷ Ma na Taovia God e tsarivaniau, “Dalena tinoni igoe, ko soamaigira pipi na manu ma na omea tuavati, kara talumai pipi sui tana nauna, ma kara gania na vangana na savori-kodoputsa inau au vangaraunogoa vanigira. Aia sauba ke lia kesa na kavomutsa loki sosongo tana vungavunga ni Israel, i tana kara gini masu na gani velesi ma na inuvi gabu. ¹⁸ Igira sauba kara gania na koniqira na mane vaumate, ma kara inuvia na gabuqira na mane tagao tana barangengo, vaga moa ti na velesina na sipi mane, se na dalena sipi, se na naniqoti, se na buluka mane papaquru. ¹⁹ Mi kalina inau kau labumatesigira na tinoni girani vaga moa na savori-kodoputsa, me sauba igira na manu ma na omea tuavati kara gania na seregana poi tsau kara masudoka, ma kara inuvia na gabu poi tsau kalina ke ulavigira. ²⁰ Eo, inau sauba kau vangaraua kesa na kavomutsa loki vanigira, ma kara gini masu na ganiaqira na velesiqira na ose, ma na mane sage tana ose, ma na mane vaumate. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

God Sauba Ke Arago Visutugua Na Israel

²¹ Na Taovia e tsaria, “Inau sauba kau kedegira na puku na tinoni sui ara sekoligira niqiu tinoni, mi kalina igira kara morosia na omea vaga ia inau au naua tana susuligaqu loki, mi tana ti igira kara tsonikaeginiau. ²² Me tuturiga tana tagu ia, migira na Israel sauba kara donaginia laka inau nogo na Taovia niqira God. ²³ Migira na puku tavosi sauba kara donaginia na rongona

manana na omea inau au nauvanigira na Israel kalina au tsoni tsekagira vano tana vera ao. Au nauvaganana ia, rongona ara sove na rongoman-ga-qu inau, mara sasi sosongo i mataqu. Minau au piloligi tanigira, mau tamivanigira gaqira gala kara tuliugira ma kara matesigira tana vailabu. ²⁴ Au piloligi tanigira, mau tuguvisu vanigira na omea ke atsa kolua niqira sasaga tabaru ma niqira sasi ara naua mara gini kaulinaqu i mataqu inau.

²⁵ “Minau na Taovia God au tsarigotoa laka kalina ia inau sauba kau galuvegira tugua na kukuana a Jakob, igira na tinoni ni Israel, ma kau naua migira kara gini tamani danga tugua. Ma kau tau goto tamivanja ke kesa ke tsogori tsunâ na asaqu tabu. ²⁶ Mi kalina igira kara totu raviravi doutugua tana niqira kao, me ke tagara goto kesa ke molo matagu vanigira, bâ, mi tana ti igira sauba kara padalea niqira nauseko ara naua i sau mara gini paluvangamaqira sosongo. ²⁷ Mi kalina inau kau adiligigira niqu tinoni tania na veraqira gaqira gala, ma kau adivisumaigira tugua tana niqira kao segeni, mi tana ti sauba igira na tinoni tavosi kara reia ma kara don-againia laka pipi na omea inau au naua e dou me gotolaka. ²⁸ Migira niqu tinoni sauba kara donagainia laka inau nogo na Taovia niqira God. Eo, sauba kara donagainia na omea iani, rongona inau nogo au molotsekagira, mi kalina ia, inau goto nogo au adivisumaigira tugua tana niqira kao segeni, mau tau goto molovisua sa vidaqira. ²⁹ Minau sauba kau sau niqu tarunga vanigira sui na Israel, me utu goto kau piloligi tanigira

tugua. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

GOD E SAUVULAGIA VANIA A ESEKIEL NA REREINA NA VALETABU VAOLU (40:1-48:35)

40

God e Adivanoa a Ezekiel i Jerusalem

¹ Tana rukapatu tsegenina ngalitupa murina kalina ara aditsekagita, mi tana sangavulu vatinina ngalitupa murina kalina igira na gala ara tangolia na Jerusalem, tana sangavulunina dani tana kesianina vula tana ngalitupa vaolu nogo ia, inau au vatsangia na susuligana loki na Taovia e totuviau me sulukaeau. ² Mi tana moro ia, au reia laka God e adiau bâ tana kao ni Israel, me ba moloau i kelana kesa na vungavunga katsi sosongo. Mi tana inau au moro tada mau morosigira visana na vale vaga moa ti e totu kesa na verabau i tana. ³ Maia e adiau varangi bâ, mau morosia kesa na mane e angaanga vaga moa na tapalamila. Ma na mane ia e tangolia kesa na itai na totovo ara aqosiginia na polo vovosi laka, me kesa na gai gana goto na totovo, me tutû i matana na matsapakapuna na vera ia.

⁴ Ma na mane ia e tsarivaniau, “Dalena tinoni igoe, ko morosidougira pipi sui na omea sauba kau sauvulagigira vanigo, mo ko rongomidougira pipi sui na omea inau kau tsarivanigo, aia nogo na rongona ti God e adimaiginigo ieni. Mi muri ma nimu aqo ko ba turupatuna vanigira na tinoni ni Israel pipi sui na omea o reigira.”

Na Matsapakapu Tabana i Longa

⁵ Inau au morosia na Vale Tabu ma na baravatu ara barapoliginia. Ma na mane ia e adia nina gai na totovo, aia e sangava kesa tabailima na katsina, me ba tovoginia na baravatu ia. Maia e sangava kesa tabailima na datona me sangava kesa tabailima na matoluna. ⁶ Mi muri maia e bâ tana kovokovo e aro bâ tabana i longa. Me ba dato tana mani tsotsodato, me tovoa na damana na mani sage bâ; maia e sangava kesa tabailima goto. ⁷ Mi tabana i laona e totu kesa na sautu na mani liu, me pipi kesa tabana na sautu ia ara totu tolu na vokiçira na mane matali. Me pipi na voki e kesa moa atsa na damana ma na katsina, e sangava kesa tabailima pipi kesa tabana, ma na ponopono i levugaçira e sangava kesa tinaçe tolu na matoluna. Mi tabana bâ na vokiçira na mane matali e totu goto kesa na sautu na mani liu bâ, maia e sangava kesa tabailima na katsina, me liu bâ kesa tana kovokovo e arokalea na Vale Tabu. ⁸⁻⁹ Maia e tovogotoa na damana na kovokovo e totu i ligisana na Vale Tabu me tsodoa laka e sangava ruka. Ma na ponopono tana susuina tsotsodo e tabailima moa na matoluna. ¹⁰ Migira na vokiçira na mane matali girani ara totu tabana mi tabana na sautu na mani liu, e kesa moa atsa na totovoçira, ma na ponopono i levugaçira e kesa goto moa atsa na matoluçira.

¹¹ Mi muri, ma na mane ia e ba tovoa na damana tana mani sage bâ tana matsapakapu, maia e sangava tolu tinaçe ono labu tsege na damana. Mi kalina ara sangavigira na banina na matsapakapu ia, ma na sautu na liu bâ i

laona e sangava ruka tabailima moa na damana. ¹² Mi matana pipi na voki qira na mane matali e totu kesa na ponopono e tinaqe ruka buto kakau moa na datona, me tinaqe ruka buto kakau na matoluna. Me pipi na voki e sangava kesa tabailima na katsina ma na damana. ¹³ Mi muri, maia e tovoa na aona tû tana ponopono i murina kesa na voki, me tsau bâ i murina na ponoponona na voki e totu gana ngongo aia, maia e tsaulia e sangava ono tinaqe ono labu tsege na aona. ¹⁴ Mi muri maia e tovoa na voki loki e totu tana mani tsuna bâ tana pakokana i matana na Vale Tabu, me sangava tsege na damana. ¹⁵ Ma na aona ponopono tû tana matsapakapuna na baravatu tabana i tano, tsau bâ tana ponoponona na susuina na voki, e tsaulia sangava sangavulu ruka tabailima na katsina. ¹⁶ Me pipi tana voki ara totu na ovaova na bisi tana ponopono tabana i tano, mi tana ponopono e voro votagira pipi na voki tabana i laona. Mara kavitaonia na nunuqira na gai na koirou tana ponopono ara aro bâ tana sautu na mani liu.

Na Pakoka Tabana i Tano

¹⁷ Mi muri, ma na mane ia e adiau mami ka liu bâ tana matsapakapuna na pakoka tabana i tano. Mi tana au reigira ara tolu sangavulu na voki ara vataragi bâ tana baravatu tabana i tano, ma na pakoka ponopono i mataqira ara paleva ponopono ginia na vatu. ¹⁸ Ma na pakoka iani aia e totu tabana i tano, e palatsuna vania na pakoka e totu i matana na Vale Tabu.

¹⁹ Mi muri, maia e tovoa na aona tû tana matsapakapuna na pakoka tabana i tano, me

tsau bâ tana mani sage bâ tana pakoka tabana i laona, maia e tsaulia e sangava rukapatu tsege na katsina.

Na Matsapakapu Tabana i Vava

²⁰ Mi muri, ma na mane ia e tovogotoa na mani sage bâ tana matsapakapu tabana i vava, aia e liu bâ tana pakoka tabana i tano. ²¹ Mi tugira ono na vokiçira na mane matali ara totu ruka tabana tana sautu na mani liu bâ, migira na ponopono tana gaçira levuga, ma na kovokovo, igira sui ara kesa moa atsa na totovoçira vaga igira tana matsapakapu tabana i longa. Ma na aona popono tû tana matsapakapuna na baravatu tabana i tano, tsau bâ tana ponoponona na susuina na voki, e tsaulia sangava sangavulu ruka tabailima na katsina, me sangava ono tinaçe ruka labu tsege na damaña. ²² Ma na kovokovo, ma na ovaova na bisi, ma na gai na koirou ara kavitaonigira, ara kesa moa na atsa kolugira igira tana matsapakapu tabana i longa. Mara vitu na mani tsotso dato bâ tana matsapakapuna ia, ma na kovokovo e mata bâ tana pakoka i matana na Vale Tabu. ²³ Mi tabana i vava tana rukanina pakoka e totu i matana na Vale Tabu e totu goto kesa na mani sage bâ. Maia e kesa moa atsa kolua na mani sage bâ tabana i longa. Mi muri, maia na mane e tovoa na aona tû tana matsapakapuna na pakoka tabana i tano, tsau bâ tana mani sage bâ tana pakoka tabana i laona, maia e tsaulia e sangava rukapatu tsege na katsina.

Na Matsapakapu Tabana i Ata

²⁴ Bâ, mi muri, ma na mane ia e adivanoau tabana i ata. Mi tana ami ka ba morosigotoa kesa na matsapakapu. Maia e tovogotoa na ponoponona ma na kovokovona, me kesa moa atsa kolugira na tавosina. ²⁵ Mara totu goto na ovaova na bisi i laogira pipi na voki. Ma na aona popono tû tana matsapakapuna na baravatu tabana i tano tsau bâ tana ponoponona na susuina na voki, e tsaulia sangava sangavulu ruka tabailima na katsina, me sangava ono tinaqe ruka labu tsege na damana. ²⁶ Mara vitu na mani tsotso dato bâ i konina, me kesa na kovokovona e totu goto tabana tana e mata bâ tana pakoka i matana na Vale Tabu. Mara kavitaonigotoa na nunugira na gai na koirou tana ponopono e aro bâ tana sautu na mani liu. ²⁷ Mi tana e totu goto kesa na matsapakapu e liu tsuna bâ tana pakoka i matana na Vale Tabu. Ma na mane ia e tovoa na aona tû tana matsapakapuna na pakoka tabana i tano, tsau bâ tana mani sage bâ tana pakoka tabana i laona, maia e tsaulia e sangava rukapatu tsege na katsina.

Na Pakoka Tabana i Ata

²⁸ Maia na mane ia e adiau bâ tana matsapakapu tabana i ata, mami ka sage tana pakoka i matana na Vale Tabu. Maia e tovoa na matsapakapu iani, me atsa kolugira moa na matsapakapu igira aia e tovonogoa tabana i tano. ²⁹⁻³⁰ Ma na vokiqira na mane matali, ma na kovokovo, ma na ponopono i laona, ara kesa moa atsa kolugira na tавosina. Mara totu goto na ovaova gana na bisi i laona. Ma na aona

ponono na pakoka i matana na Vale Tabu tabana i ata e sangava sangavulu ruka tabailima na katsina me sangava ono tinaqe ruka labu tsege na damana. ³¹ Ma nina kovokovo e aro bâ tana pakoka tavosi, mara kavitaonigira na gai na koirou tana ponopono ruka tabana na mani liu. Mara alu na mani tsotso dato tana matsapakapu iani.

Na Pakoka Tabana i Longa

³² Ma na mane ia e adiau bâ tana matsapakapu tabana i longa, mami ka sage bâ tana pakoka i matana na Vale Tabu. Maia e tovoa na matsapakapu iani, me atsa kolugira moa na matsapakapu igira aia e tovogira sui nogo. ³³ Ma na vokiqira na mane matali, ma na kovokovo, ma na ponopono i laona, ara kesa moa atsa kolugira na tavosina. Mara totu polipoli goto na ovaova gana na bisi, mi laona goto na kovokovona. Ma na aona popono na pakoka i matana na Vale Tabu tabana i longa e sangava sangavulu ruka tabailima na katsina, me sangava ono tinaqe ruka labu tsege na damana. ³⁴ Ma na kovokovo ia e mata bâ tana pakoka tabana i tano. Mara kavitaonigira na nununa na gai na koirou tana ponopono ruka tabana na mani liu. Mara alu goto na mani tsotso dato bâ tana matsapakapu iani.

Na Pakoka Tabana i Vava

³⁵ Mi muri, ma na mane ia e adiau bâ tana matsapakapu tabana i vava. Maia e ba tovogotoa na matsapakapu ia, me atsa kolugira goto moa na tavosina. ³⁶ Maia e tamanigotoa na vokiqira na mane matali, mara inilaugira na ponopono i

laona, me kesa na kovokovo, ma na ovaova gana na bisi ara totu polipolia. Ma na aona popono na pakoka ia e sangava sangavulu ruka tabailima na katsina, me sangava ono tinaqe ruka labu tsege na damana. ³⁷ Ma na kovokovo ia e mata bâ tana pakoka tabana i tano. Mara kavitaonigira na nununa na gai na koirou tana ponopono ruka tabana na mani liu. Mara alu goto na mani tsotso dato bâ tana matsapakapu iani.

Igira na Vale i Ligisana na Matsapakapu Tabana i Vava

³⁸ Mi tana pakoka tabana i vava e totu goto kesa na voki tetelo e vataragi bâ tana matsapakapu, me gado bâ tana kovokovo aia e matamai tana pakoka ia, mi tana nogo ara vulimalegira na omea tuavati ara matesigira gana na savori-kodokodo. ³⁹ Mi laona na kovokovo ia ara tu totu vati na belabela, ara ka ruka tabana, mara ka ruka tabana. Mi tu kelaqira nogo ara labumatesigira na omea tuavati gana na savori-kodoputsa, atsa moa ti gana na kodo poponoana, se gana na sese matena na sasi, se gana na volivisu matena na sasi. ⁴⁰ Mi tabana i tano na voki tetelo ia ara tu totu goto vati na belabela, ara ka ruka tabana mi tabana na matsapakapu tabana i longa. ⁴¹ Mara saisai igira sui mara alu na belabela i tana nogo ara labumatesigira na omea tuavati gana na savori-kodoputsa: ara vati ara totu i laona na voki tetelo, mara vati ara totu tana pakoka i tano. ⁴² Mi tugira vati na belabela ara totu i laona na voki tetelo ia ara aqosiginia na vatu, mara

gini aqo na vangarauaqira na vangana na savori-kodokodo. Igira ara tinaqe ruka buto kakau na datona, mara tinaqe tolu labu kesa na damana i kelaqira. Mi tana nogo ara mololakagira pipi sui na vangana gana na labumatesiginiqira na omea tuavati agana na savori-kodokodo. ⁴³ Mara tsauraginigira na salili polipolia na ponoponona na voki ia, mara labuvati na katsiqira. Ma na velesi gana na savori-kodoputsa ara moloa i kelaqira na belabela girani.

⁴⁴ Mi muri, maia e adivanoau tana pakoka e totu i matana na Vale Tabu. Mi tana ara ka ruka na voki ara ka sangavi bâ tana pakoka ia, kesa e totu i ligisana na matsapakapu tabana i vava, me arotada tabana i ata, me kesa e totu i ligisana na matsapakapu tabana i ata, me arotave tabana i vava. ⁴⁵ Ma na mane e tsarivaniau laka aia na voki e arotada tabana i ata niqira igira na manetabu ara aqo tana Vale Tabu. ⁴⁶ Ma na voki e arotave tabana i vava niqira igira na manetabu ara aqo tana belatabu. Migira sui na manetabu girani ara talumai sui tana vungu konina a Sadok tana duli konina a Levi. Migira segeni moa ara tamivanigira kara mai varangisia na Taovia ma kara aqo vania.

Na Pakoka ma na Vale Tabu

⁴⁷ Ma na mane ia e tovoa na pakoka i matana na Vale Tabu, me tsaulia e rukapatu tsege sangava pipi kesa tabana. Ma na Vale Tabu e totu tabana i tasi, me kesa na belatabu e totu i matana. ⁴⁸ Mi muri maia e adiau bâ i laona na kovokovo i matana na Vale Tabu. Mi tana e tovoa na savuna na matsapa me tsaulia sangava

kesa tinaqe ruka, me sangava tolu tabailima na damana, ma na ponopono ruka tabana e mataguni sangava na matoluna. ⁴⁹ Mara visana na mani tsotso dato bâ tana kovokovo, ma na kovokovo ia e sangava tsege na damana me sangava tolu na taliguna. Mi tana mani sage bâ ara ka totu ruka na tuguru loki, kesa tabana me kesa tabana.

41

¹ Mi muri, maia na mane ia e adiau bâ i laona na Nauna Tabu. Maia e tovoa na savuna matsapa na mani sage bâ i laona me sangava kesa tabailima na taliguna, ² me sangava ruka tabailima na damana, ma na ponopono ruka tabana e sangava kesa tinaqe rukâ na matoluna. Maia e tovogotoa na voki tabu, me tsaulia sangava sangavulu na katsina, me sangava tsege na damana.

³ Mi muri, maia e sage tana voki i levuga patupatu. Me tovoa na savuna matsapa na mani sage bâ i laona, me tabailima na taliguna, me sangava kesa tabailima na damana, ma na ponopono ruka tabana e sangava kesa tabailima tinaqe ruka na matoluna. ⁴ Maia e tovogotoa na voki i levuga patupatu me tsaulia sangava tsege pipi kesa tabana. Mi tana maia e tsarivaniau, "Iani saikesa nogo na Nauna Tabu Loki Sosongo."

Igira na Voki Ara Vataragi Bâ Tana Vale Tabu

⁵ Ma na mane ia e tovoa na matoluna na ponopono tabana i laona na Vale Tabu, me tsaulia sangava kesa tabailima. Mara visana na voki tetelo ara vataragi bâ tana ponopono polia na Vale Tabu, mara tsaulia moa sangava kesa na

damaqira. ⁶ Ma na voki girani ara totu tolu tana vatabela, me tolu sangavulu na voki i laona kesa na vatabela. Ma na ponoponona na Vale Tabu pipi kesa tana vatabela, e madeve lê liusia na ponoponona na vatabela i lao, rongona na voki gira kara gini vataragi tana ponopono, me ke gini tau kilia na moloana na gogo ke tabekaegira.

⁷ Bâ, mi kalina ara tû i tano mara morosia na ponopono na Vale Tabu, me rerei vaga laka e kesa moa atsa na matoluna tû i gotu me tsau i lao. Mi tana ponoponona na Vale Tabu tabana i tano, ara aqosikaira ruka na mani tsotso dato damadama, rongona kara gini tangomana na liu dato tana rukanina ma na tolunina vatabela.

⁸⁻¹¹ Ma na ponopono tabana i tano tana voki girani e sangava kesa tinaqe ruka labu tsege na matoluna. Me totu kesa na matsapakapu e sage bâ tana voki ara totu tabana i vava na Vale Tabu, me kesa segeni e sage bâ tana voki ara totu tabana i ata. Mi tana inau au morosia kesa na mangamanga e tugua sangava kesa tinaqe ruka labu tsege na damana e polia na Vale Tabu. Maia e dato sangava kesa tabailima liusia na kao, me atsa kolua na kelana na tsutsuvatuqira na voki ara totu vataragi tana ponoponona na Vale Tabu. Mi ka gaqira levuga na mangamanga ia migira na voki i tana ara aqo igira na manetabu e totu kesa na nauna mangasâ e sangava tsege na damana.

Na Vale Tabana i Tasi

¹² Mi tana e vota bâ na nauna mangasâ tabana i tasi na Vale Tabu, e totu goto kesa na vale e sangava rukapatu ruka tabailima na katsina, me

sangava sangavulu vitu tabailima na damana, ma na ponoponona e sangava kesa tinaqe ruka labu tsege na matoluna.

Na Katsina ma na Damana na Vale Tabu

¹³ Ma na mane ia e tovoa na Vale Tabu tabana i tano, me tsaulia sangava rukapatu tsege na katsina. Me tû tana murina na Vale Tabu, me savu bâ tana nauna mangasâ, me tsau bâ tana susuina na vale tabana i tasi ma na aomangana e tsauligotoa e sangava rukapatu tsege. ¹⁴ Ma na aomangana e taligu bâ i matana na Vale Tabu, kolugotoa na nauna mangasâ tabana mi tabana e tsauligotoa sangava rukapatu tsege. ¹⁵ Maia e tovogotoa na katsina na vale tabana i tasi, kolugotoa na sautu na liu bâ tabana mi tabana, maia goto e tsaulia sangava rukapatu tsege.

Na Inilauna na Vale Tabu

Na kovokovo tana matana na Vale Tabu, ma na Nauna Tabu kolugotoa na Nauna Tabu Loki Sosongo, ¹⁶ ara barapoliginigira na pava damadama tû tana bela i lao me tsau dato bâ tana ovaova na bisi. Ma na ovaova na bisi ara tamani baniqira goto. ¹⁷⁻¹⁸ Migira na ponopono tabana i laona na Vale Tabu, ara inilauginia na nunuqira na gai na koirou ma na angelo, tû i lao me tsau dato tana gotuqira na matsapa, e kesa na nununa na angelo i ka levugaqira ruka na nununa na gai na koirou, me babâ vaga poli poponoa na laona na ponopono na Vale Tabu. Me pipi kesa na angelo e tamani ruka na lovana: ¹⁹ kesa e rerei vaga na lovana tinoni, me pilo bâ tana gai na koirou kesa tabana, me kesa e rerei vaga na lovana laeone, me pilo bâ tana gai

na koiro e totu kesa tabana. Me babâ vaga poli poponoa na laona na ponopono na Vale Tabu, ²⁰ tû i lao me tsau dato bâ tana gotuqira na matsapa. ²¹ Ma na tuguruna na matsapana na Nauna Tabu ara lali vati sui moa.

Na Belatabu Ara Aqosiginia na Gai

Mi matana na matsapana na Nauna Tabu Loki Sosongo e totu kesa na omea e rerei vaga moa ²² kesa na belatabu ara aqosiginia na gai. Aia e mataguni sangava na katsina, me tabailima na damana. Mi tugira na tuguru ara totu vati tana tsukena, ma na tototona, me tugira vati tabana ara aqosiginigira sui moa na gai. Ma na mane ia e tsarivaniau, “Iani nogo na belatabu e totu i matana na Taovia.”

Igira na Matsapa

²³ Tana nauna tana mani sage bâ i laona na Nauna Tabu, mi tana Nauna Tabu Loki Sosongo, ara moloa ruka na matsapa. ²⁴ Ma na matsapa kaira ara ka tamani tango kesa na bani, me tavota i levuga kalina ara sangavia. ²⁵ Tana banina na matsapana na Nauna Tabu ara kavitaonigira na nununa na gai na koiro ma na angelo, vaga nogo ara kavitaonia tana ponopono. Mi gotuna na matsapa na mani sage bâ i laona na Vale Tabu e totu kesa na kovokovo ara kepiginia na gai. ²⁶ Mi tabana mi tabana na kovokovo ia ara totu goto visana na ovaova gana na bisi, ma na ponoponona ara inilauginigotoa na nununa na gai na koiro.

42

Ruka na Vale Ligisana na Vale Tabu

¹ Mi muri, ma na mane ia e adirutsumiau tana pakoka i tano me adiau bâ kesa tana vale ligisana na Vale Tabu tabana i vava, e tau moa ao tania na vale e totu tana susuina na Vale Tabu tabana i tasi. ² Ma na vale ia e sangava rukapatu tsege na katsina me sangava sangavulu ruka tabailima na damana. ³ Me kesa tabana e arokalea na mangamanga e sangava tsege na damana, me totu tana buritina na Vale Tabu, me kesa tabana e arokalea na pakoka i tano. Ma na vale ia e tamanina tolu na vatabela, mi kaira na vatabela i gotu tsotsodo maia i levuga, ara ka tetelo liusia aia i lao tsotsodo. ⁴ Mi ligisana tabana i vava na vale ia e totu kesa na sautu na mani liu e sangava ruka tabailima na damana me sangava rukapatu tsege na katsina kolugira goto na matsapa na tsunasage. ⁵ Migira na voki ara totu tana vatabela i gotu tana vale ia ara govikoko lê liusigira igira ara totu tana vatabela i levuga mi lao tsotsodo, rongona ara aqosia na tolunina vatabela ke tau dama vaga na rukanina ma na kesanina. ⁶ Migira na voki i tu laogira tolu na vatabela na vale ia ara tau tamani tuguru ke tabekaegira vaga ara totu tana vale tavosi i laona na pakoka ia. ⁷⁻⁸ Ma na turina na ponopono i lao tsotsodo, aia e aro bâ tana pakoka i tano, ara aqosia e matolu popono e sangava sangavulu ruka tabailima na katsina, maia na turina popono e totuvisu e sangava sangavulu ruka tabailima goto na katsina, mara totu visana na voki i laona. Mi tana rukanina ma na tolunina

vatabela, na voki ara totu tana nauna popono e sangava rukapatu tsege na katsina. ⁹⁻¹⁰ Mi vavaqira na voki tana susuina na vale ia tabana i longa, i tana nogo e tuturiga na baravatu, e totu kesa na matsapa na tsunasage tana pakoka i tano.

Mi tabana i ata na Vale Tabu e totu goto kesa na vale e atsa kolu gotoa na vale e totu tabana i vava, me tau ao tania na vale e totu tabana i tasi. ¹¹ Mi matana na vale ia e totu goto kesa na sautu na liu vaga goto moa aia e totu tabana i vava. Me kesa goto moa atsa na totovona, ma na rereina, ma na matsapa gana na tsunasage. ¹² Me totu goto kesa na matsapa i vavaqira na voki ara totu tabana i ata na vale ia, i tana e tuturiga na baravatu tabana i longa.

¹³ Ma na mane e tsarivaniau, “Ma na vale karani na vale tabu sui moa. Igira moa na manetabu kalina e tsau niqira tagu na sage bâ i matana na Taovia, tangomana kara sage i ka laoqira na ganiana na sausau tabu loki. Mi tana rongona nogo na vale kaira ara ka tabu loki vaga ia, te igira na manetabu niqira aqo kara mologira moa na sausau tabu loki i ka laoqira: igira nogo na sausau na uiti, ma na vangana na savori gana na sese matena na sasi, ma na volivisu matena na sasi. ¹⁴ Mi kalina igira na manetabu ara aqo i laona na Vale Tabu ara ngaoa kara tsuna tana pakoka i tano, ma niqira aqo kara tsoraligi talua niqira polotabu ara sagelia kalina ara aqo vania na Taovia, ma kara mololakagira i ka laoqira na vale kaira. Ma kara sagelia na poloqira segeni, mi muri moa ti kara tsuna i tano i tana ara sai

na tinoni.”

Na Totovona Tana e Totu na Vale Tabu

¹⁵ Mi kalina na mane ia e suilavaginia na tovoana na laona na Vale Tabu popono, maia e adirutsumiau tana matsapakapu tabana i longa, mi muri maia e tovogotoa na nauna popono tabana i tano. ¹⁶ Me adia nina gai na totovo, me tovoginia tabana i longa me tsaulia kesa sangatu rukapatu tsege na sangava. ¹⁷⁻¹⁹ Mi muri maia e tovoa tabana i vava, mi tabana i ata, mi tabana i tasi, me pipi kesa tabana e kesa moa atsa na totovona, e kesa sangatu rukapatu tsege na sangava. ²⁰ Me kesa goto moa atsa na totovona na baravatu ara barapoliginia na Vale Tabu aia e kesa sangatu rukapatu tsege na sangava na katsina pipi tabana gana na votaginia na nauna e tabu, ma na nauna e tau tabu.

43

Na Taovia E Visutugua Tana Vale Tabu

¹ Ma na mane ia e adiau bâ i matana na matsapakapu e aro bâ tabana i longa. ² Mi tana minau au morosia na mararana angaanga na God ni Israel e palamai tabana i longa. Ma na tatangina nina goko God e vaga saikesa moa na kararana na panu, ma na mararana angaanga e mararasi poponoa na barangengo. ³ Ma na moro iani e atsa kolua moa aia au reia kalina God e mai na toroutsaniana na Jerusalem, me atsa kolugotoa aia au reia tana Kô Kebar. Mi tana, minau au puka kovoragi tana kao. ⁴ Ma na marara angaanga e liumai tana matsapakapu tabana i longa me bâ sage i laona na Vale Tabu.

⁵ Ma nina Tarunga na Taovia e tatatuau me adivanoau tana pakoka i matana na Vale Tabu, mi tana au morosia laka na mararana loki na Taovia e dangali poponoa na Vale Tabu. ⁶ Ma na mane ia e totu tû i ligisaqu i tana, minau au rongomia na Taovia e goko vaniau i laona na Vale Tabu me tsaria: ⁷⁻⁸ “Dalena tinoni igoe, ieni nogo niq̄u sasana na totukae. Mieni nogo na nauna i tana igira na tinoni tangomana kara mai na samasama vaniaqu. Inau sauba kau totu sailagi nogo ieni i laoqira na tinoni ni Israel. Mi muri, me sauba ke tagara goto sa tinoni ni Israel se sa niqira taovia tsapakae ke paluvangamana goto na asaqu tabu. Me utu goto kara samasama vanigira na god peropero. Migira na taovia tsapakae e utu goto kara logo vataraginimaia na valeqira tana valequ inau. I sau ara logo valeqira vaganana nogo ia, me kesa moa na baravatu e votagami. Mi kalina ti kesa na taovia tsapakae e mate i laona na valena segeni, maia nogo e naua me gini kaulinaqu goto na valequ inau. Migira ara naugotoa danga na vatana na omea marasibiga, mara sekoliginia na asaqu tabu. Mi tana nogo ti inau au gini kore loki sosongo vanigira mau toroutsanigira. ⁹ Mi kalina ia, ma niqira aqo kara molole saikesalia na samasama vaniaqira na god peropero, ma kara adiligigira na kubuqira niqira taovia tsapakae tania na valeqira ara totu i ligisana na valequ inau. Me ti vaga kara nauvaganana ia, minau sauba kau totu sailagi i laoqira.”

¹⁰ Ma na Taovia e goko babâ moa vaniau me tsaria, “Dalena tinoni igoe, ko sau makalidoua

vanigira na tinoni ni Israel laka e koegua na rereina na Vale Tabu, gana ke gini paluvangamaqira tana rongona na omea seko ara naua. ¹¹ Mi muri, ti vaga igira kara gini vangamâ manana tana rongona na omea seko ara naugira nogo, mi tana ti igoe ko tsari makalidoua vanigira ke koegua na rereina na Vale Tabu: na katsina ma na damana, ma na matsapana na tsunasage, ma na sasana i tana kara totu na vangana sui i laona, mo ko tsarivulagigotoa vanigira na ketsa sui e kalea na aqona i laona. Ko maretsunagira sui na omea girani vanigira rongona kara reiginia iava i tana e totu na sasana pipi na omea, ma kara muridoua pipi sui na vovorona na aqo. ¹² Iani nogo e vaga na vali tana rongona na Vale Tabu: Niqû Vale Tabu inau sauba ke totu i kelana na vungavunga, ma na nauna popono polipolia sauba ke lia niqû tamani segeni inau me ke tabu loki. Iani nogo e vaga na vali tana rongona na valequ inau.”

Na Sasana na Belatabu

¹³ Iani e vaga na totovona na belatabu. Poli poponoa na tuana na belatabu e totu kesa na qilu e tinaqe ruka buto kakau na tsunaana, me tinaqe ruka buto kakau na damana, ma na titibana tana liligina e tinaqe kesa labu kesa na datona. ¹⁴⁻¹⁵ Ma na belatabu ia e vota tolu tana turina. Na turina i lao tsotsodo tû tana tuana me dato, e tabailima na datona. Ma na turina i levuga e sangava kesa na datona, ma na turina i gotu tsotsodo i tana ara kodogira na savori e sangava kesa goto na datona.

Na katsina ma na damana na turina i levuga e tau atsa kolua na turina i lao tsotsodo rongona

e sage tinaqe ruka buto kakau polipolia Ma na turina i gotu tsotsodo e sage goto tinaqe ruka buto kakau liusia na rukanina. Me vati na gai ara katsadato vati tana tsukena. ¹⁶ Me kesa moa atsa na katsina ma na damana na turina i gotu tsotsodo e sangava tolu sui moa. ¹⁷ Me kesa goto moa atsa na katsina ma na damana na turina i levuga, e sangava tolu tabailima sui moa, ma na titibana e tinaqe kesa labu ruka na datona. Ma na qilu e poli poponoa na tuana na belatabu e tinaqe ruka buto kakau na damana. Ma na mani tsotso dato tana belatabu ia e totu tabana i longa.

Ara Baloa na Belatabu

¹⁸ Ma na Taovia God e tsarivaniau, “Dalena tinoni igoe, ko rongomidoua na omea inau au tsarivanigo kalina ia. Kalina kara logosuia na belatabu, ma nimu aqo igoe ko ida talu ko pungua na belatabu, mo ko baloa vaniau tana kodoaqira na savori-kodoputsa i kelana, ma na tsirikaginiana i konina na gabuqira na omea tuavati o gini savori-kodoputsa. ¹⁹ Migira segeni moa na manetabu tana duli konina a Levi, tana vungu konina a Sadok, tangomana kara labamai i mataqu ma kara aqo vaniau. Inau nogo na Taovia God au molo ketsana na omea iani. Ma nimu aqo igoe ko sauvanigira kesa na buluka mane vaolu kara matesia gana na savori matena na sasi. ²⁰ Migoe ko adia na turina na gabuna na buluka mane vaolu ia, mo ko ninaginigira na gai ara katsadato vati tana tsukena tabana i gotu na belatabu, mi tana vati tsukena na vatabela i levugana na belatabu, me poli poponogotoa na liligina. Mi tana nauvaganana ia migoe ko

gini pungua na belatabu mo ko baloa vaniau. ²¹ Mo ko adia na buluka mane ia gana na savori matena na sasi, mo ko ba kodoa tana nauna ara molonogoa gana na savori-kodokodo e totu tabana i tano na Vale Tabu. ²² Mi tana dani ngana, migoe ko adimaia kesa na naniqoti mane me ke tau goto seko sa tabana na konina, mo ko sauva vaga na savori matena na sasi, ma na gabuna ko lesovimaleginia na belatabu vaga nogo o nauginia na gabuna na buluka mane. ²³ Mi kalina ko nausua na omea iani, mo ko adia kesa na buluka mane vaolu, me kesa na sipi mane vaolu, mi kaira sui ke tau goto seko sa tabana ka koniqira, ²⁴ mo ko adimaikaira vaniau inau. Migira na manetabu kara qetu bâ na solo ka koniqira, ma kara savorikaira vaga na savori-kodokodo vaniau. ²⁵ Me pipi dani i laona ke vitu na dani, migoe nimu aqo ko sauva kesa na naniqoti, me kesa na buluka mane, me kesa na sipi mane vaga na savori matena na sasi. Mi tugira sui na omea tuavati tugirani ke tau goto seko sa tabana tu koniqira. ²⁶ Mi laona ke vitu na dani niqira aqo na manetabu kara pungua na belatabu, mi tana nauvaganana nogo ia igira ara gini baloa vaniau nogo inau. ²⁷ Mi kalina e putsu nogo vitu na dani, migira na manetabu kara tuturiga na sauana i kelana na belatabu na savori-kodokodo, ma na savori tangomana na tinoni kara sangapata na ganiana. Mi tana ti inau kau tobalaka vanigamu sui. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

Na Matsapakapu Tabana i Longa E Totu Vovongo Saviliu

¹ Ma na mane ia e adiau bâ tana matsapakapu tabana i longa na Vale Tabu. Mau reia na matsapakapu ia e vovongo, ² ma na Taovia e tsarivaniau, “Na matsapakapu iani nina aqo ke totu vovongo saviliu. Mau tau goto tamivania sa tinoni ke liu bâ i konina, rongona inau na Taovia na God ni Israel au sagemai nogo i konina. Aia nogo na rongona ti na matsapakapu ia ke totu vovongo saviliu. ³ Na taovia tsapakae segeni moa tangomana ke ba totu i tana, me ke mutsa i mataqu inau. Aia nina aqo ke sage tana e totu na voki loki tabana i laona, me ke liuvisutugua i tana.”

Asei Masei Tangomana Kara Sage i Laona na Vale Tabu

⁴ Mi muri, ma na mane ia e adisageau tugua tana matsapakapu tabana i vava, mami ka ba tû i matana na Vale Tabu. Mi kalina au moro bâ mau reia na mararana angaanga i tana e totu na Taovia e dangali poponoa na Vale Tabu. Minau au puka kovoragi tana kao, ⁵ ma na Taovia e tsarivaniau, “Dalena tinoni igoe, ko morosidoua na omea sui inau sauba kau sauvulagia vanigo, mo ko rongomi vatavidoua na omea kau tsaria. Inau sauba kau tsarivulagi vanigo na vovorona sui e kalea na aqo tana Vale Tabu, me laka aseï tinoni e ulagana ke tsunasage i laona niqû Vale Tabu, masei ke tau ulagana. Ko rorongou dou, mo ko pukudoua na omea kau tsaria vanigo.

⁶ “Mo ko tsarivanigira na tinoni vanga pet-sakoe ni Israel laka inau na Taovia God au ngaoa

kau tsarivanigira laka e utu goto kau berengiti na reiaqira na omea marasibiga vaga ara naua igira. ⁷ Igira ara tami vanigira moa na mane ponotoba kara sagemai i laona niqū Vale Tabu kalina ara savori vaniau na seregana ma na gabuna na omea tuavati vaga gaqu tuva nogo inau. Ma na tinoni ponotoba girani ara tau paripapadana, mara tau goto dona na rongomangaqu, mara naqugasiginia moa na valequ kalina ara sage i laona. Mi tana, migira niqū tinoni ara kutsigininogoa niqira tabana na vaitasogi koluau tana pipi sui na omea marasibiga ara naugira. ⁸ Igira ara gato na reitutuguana na vavanona na aqo tabu i laona niqū Vale Tabu, mara tavongani molovanigira na tinoni ponotoba kara naua.

⁹ “Inau nogo na Taovia God, au tsari makalia laka ke tagara goto sa tinoni ni veratavosi aia e tau vati paripapadana, se sa tinoni e tau rongomangaqu inau, ke sage bâ i laona niqū Vale Tabu, atsa moa ti kesa na tinoni ni veratavosi e totulalo nogo kolugira na tinoni ni Israel.”

God e Tongo Vanigira na Levi na Aqo Manetabu

¹⁰⁻¹⁴ Ma na Taovia e tsarivaniau, “Kalina igira na tinoni ni Israel ara mololeau inau, migira goto na Levi ara piloligi taniau, mara idagana vanigira na tinoni na samasama vaniaqira na god peropero, mara gini raqa sasiligira niqū tinoni. Me vaga ia, minau na Taovia God au gini vatsa laka sauba manana nomoa kau kedegira na Levi. Me utu goto kau tamivanigira kara tangolia na aqo manetabu, se kara ba

varangisia na Nauna Tabu Loki Sosongo, se kara pelea sa omea tabu. Me vaga ia, migira sauba kara gini vangamâ loki sosongo tana rongona na omea marasibiga ara naugira. Minau kau molovanigira moa na aqona na reitutuguana na matsapana niqû Vale Tabu, ma na nauana na aqo lê tavosi sui i laona. Mau tami vanigira moa kara labumatesigira na omea tuavati na tinoni ara saugira agana na savori-kodokodo ma na savori sui moa, ma kara sangagira goto na tinoni tana tagu na samasama.”

Niqira Aqo na Manetabu

¹⁵ Ma na Taovia God e tsarivaniau, “Igira segeni moa na manetabu tana puku konina a Levi, tana vungu konina a Sadok, ara aqo babâ vaniau i laona na Vale Tabu kalina igira na tinoni tavosi sui tana Israel ara piloligi taniau inau. Me vaga ia, migira segeni moa na manetabu tana vungu konina a Sadok kara tangoli kalavatavia na aqo vaniaqu, ma kara mai i mataqu na savori vaniaqu na seregana ma na gabuna na omea tuavati igira na tinoni ara sau. ¹⁶ Migira segeni lelê moa au tamivanigira kara sage bâ i laona niqû Vale Tabu, ma kara savori-kodoputsa tana niqû belatabu, ma kara idagana vanigira na tinoni na samasama i laona na Vale Tabu. ¹⁷ Mi kalina kara sage bâ tana matsapakapuna na pakoka i matana na Vale Tabu, ma niqira aqo kara sagelia moa na polo vovosi laka. Ma kara laka na sageliana na polo ara vosiginia na ivuna sipi kalina ara naua niqira aqo tana pakoka ia, se i laona nogo na Vale Tabu. ¹⁸ Kara viriginia

na lovaqira na sangava na polo vovosi laka, ma kara sagelia na polo ni vavana ara aqosiginigotoa na polo vovosi laka, ma kara laka goto na sori bungu. Niqira aqo kara tau sagelia sa vatana polo e dona kara gini maono. ¹⁹ Mi kalina kara ngaoa na visutugua tana pakoka i tano tana ara sai na tinoni, ma niqira aqo kara adigitalua na polo tabu ara sagelia kalina ara aqo i laona na Vale Tabu, ma kara mololakagira i laona na voki tabu kaira. Ma kara sagelitugua na poloqira segeni ti kara sagelalo kolugira na tinoni tavosi. E tau dou igira na tinoni lê kara pelea na polo tabu me ke sekoligira.*

²⁰ “Ma na manetabu kara laka goto na tsara koakoana na lovaqira se kara moloa ke dato katsi na ivuqira. Kara tsabea moa. ²¹ Ma kara laka goto na inuviana sa uaeni ti kara sage bâ tana pakoka i matana na Vale Tabu. ²² Me ke laka goto sa manetabu na taugaana sa daki ke tsonitsunanogoa na savana. Nina aqo moa ke taugâ kesa na daki siama ni Israel, se na tinamatena sa manetabu tavosi.

²³ “Ma niqira aqo goto na manetabu na sasiaqira niqiu tinoni gana kara reigadoviginia na omea e tabu, ma na omea e tau tabu, na omea e male tana vovorona na lotu, ma na omea e tau male. ²⁴ Mi kalina ti ke laba kesa na vaiganigi i laoqira na toga, migira nogo na manetabu niqira aqo kara pedegira taonia na vovorona niqiu ketsa

* **44:19** 44:19 “kara pelea na polo tabu me ke sekoligira.” Tana tagu ia ara tutunina laka ti vaga kesa tinoni lê ke pelea sa omea tabu me sauba ke laba vania sa omea seko.

inau. Niqira aqo kara lokisigira na dani tabu vaga inau au moloketsana nogo, ma kara muria na ketsa na mango tana Dani na Sabat.

²⁵ “Igira na manetabu kara laka na gini kaulinaqu tana peleana na konina sa tinoni mate. Me ti vaga ke mate na tamana se na tinana, se na dalena, se na kulana, se kesa na vavinena ke tau moa vati tauga, e dou moa ti ke pelea, me sauba moa ke kaulinaqu tana vovorona na lotu. ²⁶ Mi muri, ma nina aqo ke naua na aqona na suisui ti ke gini totumaletugua i mataqu inau. Mi kalina aia ke maletugua me ke pitu goto ke vitu na dani. ²⁷ Mi muri moa ti aia tangomana ke sagetugua i laona na pakoka i matana na Vale Tabu, me ke savoria na kodoputsa gana na suisui matena segeni, rongona ke gini ulagana tugua na nauana nina aqo i laona na Vale Tabu. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

²⁸ “Igira na manetabu kara laka na tamaniana sa butona kao i laona na Israel gana kara tangolidatoa igira na kukuaqira i muri. Inau nogo ngiti niqira omea tatamani sailagi. ²⁹ Igira nogo na sausau na uiti ara naua na tinoni, ma na sausau gana na sese matena na sasi, ma na volivisu matena na sasi, igira nogo kara lia gaqira mutsa na manetabu, ma kara adigotoa pipi sui na omea tana Israel ara balovaniau inau. ³⁰ Migira na tinoni niqira aqo kara sauvanigira na manetabu na vuana dou bâ tana kesanina pipitsu tana niqira uta, me pipi na omea tavosi sui goto ara sauvaniau. Me pipi kalina igira na tinoni kara bulo breidi ma niqira aqo kara tusua na kesanina sivona vanigira na manetabu

vaga na sausau, minau sauba kau tabugira kolua niqira tamadale popono. ³¹ Me vali vanigira na manetabu kara gania sa manu se sa omea tuavati e tavongani mate lê, se ke gati matesinogoa kesa na omea tuavati tavosi.”

45

Na Butona Kao Kara Balovania na Taovia

¹ Ma na Taovia e tsarigotoa “Bâ, mi kalina igamu kamu visutugua tana kao ni Israel, ma kamu votakao gana kamu tuvari vania pipi na puku tango kesa butona, ma nimui aqo kamu balovaniau inau kesa na butona. Nina aqo ke sangavulu ruka ma na turina na kilomita na taliguna, me ke sangavulu kilomita na damana. Ma na butona popono ia sauba ke lia na nauna tabu. ² Ma kamu votaligia kesa turina i laona na butona kao tabu iani, mi tana kamu logoa niq Vale Tabu. Ma na nauna ia ke kesa moa atsa na katsina ma na damana, ke kesa sangatu rukapatu tsege sangava pipi kesa tabana. Ma kamu votagotoa kesa turina polipoli tana nauna ia, ke sangava sangavulu ruka tabailima na damana, me ke lia na nauna mangasâ polia na Vale Tabu popono. ³⁻⁴ Bâ, migamu kamu votarukâ na butona kao igamu amu balovaniau, me pipi kesa turina ke sangavulu ruka ma na turina kilomita na katsina, me tsege na kilomita na damana. Me kesa ka vidaqira na butona kao karani inau kau mololigi vanigira na manetabu, mi tana goto nogo ke totu niq Vale Tabu. Migira na manetabu igira ara dona kara mai i mataqu na nauana niqira aqo i laona na Vale Tabu,

tangomana kara logoa na valeqira i tana. Ma na butona kao iani niqû nogo inau, me ke lia na nauna tabu. ⁵ Ma na rukanina butona kao ke lia gaqira tamani igira na Levi, igira ara naua na aqo tavosi sui i laona na Vale Tabu. Mi tana nogo kara logo valeqira.

⁶ “Mi ligisana na nauna tabu ara tamanina igira na manetabu, kara mololigigotoa kesa na butona kao, me ke sangavulu ruka ma na turina kilomita na katsina, me ruka ma na turina kilomita na damana, ma na butona kao iani niqira nogo na toga ni Israel, mi tana kara mai logo valeqira.

Na Kao Vania na Taovia Tsapakae

⁷ “Ma kamu mololigigotoa na butona kao vania na taovia tsapakae. Ke tuturiga tana votavota tabana i tasi tana nauna tabu, me ke votu bâ tsau tana Tasi Mediteranean; me ke tû tana votavota tabana i longa, me ke longa tsau bâ tana isuisuna na butona momoru. Ma na totozona nina kao na taovia tsapakae ke kesa moa atsa kolua na butona kao ara vota vania pipi kesa na puku tana Israel. ⁸ Na butona kao iani sauba ke lia gana tuva na taovia tsapakae i laona na kao ni Israel. Me vaga ia, maia ke laka goto na bingi sekoliaqira na tinoni, me ke molovanigira moa na puku ni Israel kara tamanina na turina na kao ara kauvisu.”

⁹ “Inau na Taovia God au tsarivanigamu igamu na ida tana Israel, ‘Igamu amu sasi oka sosongo nogo. Kamu mololea na bingi sekoliaqira ma na rotasiaqira lê niqû tinoni. Ma kamu tuturiga na nauana na omea e dou me gotolaka. Kamu laka

saikesa goto na tsialigiaqira tugua niqū tinoni tania niqira kao.’ Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

Niqira Aqo Kara Gini Aqo na Omea na Totovo

Dou

¹⁰ “Bâ, migamu sui na tinoni tana Israel nimui aqo kamu gini aqo moa na tovo mamava ma na tovo sangava dou vaga girani:

¹¹ “Na epa agana na tovoana na omea mamatsa, ma na bat agana na tovoana na omea koga. Kaira sui na epa ma na bat e kesa moa atsa ka mamavaqira. Sangavulu na epa e lia kesa na homa,* me sangavulu na bat e lia goto kesa na homa se na kor.

¹² “Ma nimui tovo mamava kara vaga iani: Rukapatu na gera ara tsaulia kesa na sekel,† ma ono sangavulu na sekel ara tsaulia kesa na mina.

¹³ “Mi kalina kamu adimaigira nimui omea gana na sauana vaniaqu, ma kamu tovogira vaga iani: Kamu sau ke kesa baeke i laona pipi ono sangavulu baeke na uiti se na barli amu pitsugira tana nimui uta. ¹⁴ Ma kamu sau ke kesa dangana na kogau i laona pipi kesa sangatu kogau na oela na olive amu adia tana vuana nimui gai na olive. ¹⁵ Me pipi tamadale tana Israel ke sau kesa sipi i laona pipi ruka sangatu niqira sipi. Igirani nogo na vangana kamu adimaigira tana sausau na uiti, ma na omea

* **45:11** 45:11 Na homa ma na kor kaira ara ka tsaulia gana ngongo 175 lita. Me vaga ia ma na epa ma na bat kaira ara ka tsaulia 17.5 na lita. † **45:12** 45:12 Na mamavana kesa na sekel tana nina tagu a Ezekiel e tsaulia 11.4 na gram, ma na mamavana na nina e tsaulia 684 na gram.

tuavati gana na savori-kodokodo, ma na savori-kodoputsa tangomana na tinoni kara ganipatâ na turina, na mani sese matena nimui sasi. Inau nogo na Taovia God au ketsaligamu kamu nauvaganana ia.

¹⁶ “Me pipi sui na tinoni niqira aqo kara adimaigira na vangana niqira sausau girani vania na taovia tsapakae tana Israel. ¹⁷ Maia nogo gana aqo na taovia tsapakae ke saugira na omea tuavati agana na savori-kodokodo, ma na vangana agana na sausau na uiti ma na uaeni tana asaqira na tinoni sui tana Israel pipi tana Dani Tabu na Vula Vaolu, ma na Dani na Sabat, migira na dani tabu tavosi goto. Maia goto gana aqo ke saugira na vangana sui agana na sausau na sese matena na sasi, ma na sausau na uiti, ma na savori-kodokodo, ma na savori-kodoputsa tangomana na tinoni kara ganipatâ na turina, na mani sese matena niqira sasi na toga tana Israel.

Igira na Dani Tabu

(Binaboli 12:1-20; Aqo Manetabu 23:33-43)

¹⁸ “Inau na Taovia God au tsarigotoa laka tana kesanina dani tana kesanina vula, ma nimui aqo kamu gini savori-kodoputsa kesa na buluka mane me ke tau goto seko sa turina na konina, agana kamu punguginia na Vale Tabu. ¹⁹ Ma na manetabu ke adia na turina na gabuna na buluka ara savoria gana na sese matena na sasi, me ke nina bâ tana tuguruna na matsapana na Vale Tabu, mi tana vati tsukena na belatabu, mi tana tuguruna na matsapana na mani sage bâ tana pakoka i matana na Vale Tabu. ²⁰ Mi tana vitunina dani tana vula nogo ia, ma kamu

nauvaganana goto na mani sese matena niqira sasi igira na tinoni ara tau pada mananâ nagua ara naua mara ba sasi, se ara tau dona laka e sasi kesa na omea mara ba naua, mara naqugasiginia niqū Vale Tabu. Mi tana nauvaganana ia ti sauba ke maletugua niqū Vale Tabu.

²¹ “Mi tana sangavulu vatinina dani tana kesianina vula sauba kamu tuturiga na lokisiana na Dani Tabu na Paseka. Mi laona ke vitu na dani popono, pipi sui lakalaka na tinoni kara gania moa na breḏi tagara isti i konina. ²² Mi tana kesianina dani tana tagu tabu ia, maia na taovia tsapakae nina aqo ke sauā kesa na buluka mane vania na manetabu gana aia ke gini savori matena nina sasi segeni nogo ia ma niqira sasi na toga popono. ²³ Me pipi dani i laoqira tugira vitu na dani, nina aqo na taovia tsapakae ke saugira ke vitu na buluka mane, me ke vitu na sipi mane, me ke tau goto seko sa tabana na koniqira, vanigira na manetabu kara gini savori-kodokodo vaniau. Mi laona goto pipi na dani ke sauā kesa na naniqoti mane ngiti sausau gana na sese matena na sasi. ²⁴ Maia na taovia tsapakae ke saugotoa ke sangavulu vati kilo na pulaoa, me ke tolu lita na oela na olive kolua pipi na buluka mane ma na sipi mane aia e sauā gana na savori-kodokodo.

²⁵ “Me pipi tana Dani Tabu na Babale aia e tuturiga tana sangavulu tsegenina dani tana vitunina vula, ma na taovia tsapakae ke saugotoa i laona ke vitu na dani, ke kesa goto moa atsa na sausau vaga e naua tana Dani Tabu na Paseka. I laona pipi kesa dani ke saugira ke kesa goto moa

atsa na dangana na buluka ma na sipi vania na savori-kodokodo, ma na naniqoti vania na savori matena na sasi. Me ke saugotoa kesa moa atsa na dangana na uiti ma na oela na olive.”

46

Na Sausau Ke Naua Aia Na Taovia Tsapakae

¹ Na Taovia God e tsaria, “Tana uiki popono na matsapakapu tana mani sage bâ tana pakoka i matana na Vale Tabu tabana i longa nina aqo ke vovongo saviliu i laona ke ono na dani na aqo. Me pipi moa tana Dani na Sabat, mi tana Dani Tabu na Vula Vaolu, ti kara sangavia. ² Me pipi tana dani tabu vaga girani, ma nina aqo na taovia tsapakae ke sagemai i laona na kovokovo loki e totu tana matsapakapu ia, me ke ba tû ligisana na tuguruna na matsapakapu, mi tana ke samasama vaniau kalina igira na manetabu kara nauvania na aqona na savori-kodokodo, ma na sausau tangomana na tinoni kara ganipatâ na turina. Mi murina, maia ke rutsutsunatugua i tano, ma kara tau goto vongoa na matsapakapu ia poi ke tsau tana ngulavi. ³ Me pipi tana Dani na Sabat, mi tana Dani Tabu na Vula Vaolu, igira sui lakalaka na toga niqira aqo kara saimai tana pakoka i tano i matana na matsapakapu ia, ma kara tsuporu ma kara samasama vaniau inau na Taovia.

⁴ “Mi tana Dani na Sabat maia na taovia tsapakae nina aqo ke adimaia vania na Taovia ke ono na dalena sipi, me kesa na sipi mane, me ke tau goto seko sa tabana na koniqira, gana na savori-kodokodo. ⁵ Ma na taovia tsapakae ke

saugotoa ke sangavulu vati kilo na pulaoa kolua na sipi mane, maia segeni moa ke pedea na omea gua moa ke saukolua pipi na dalena sipi. Me kolua pipi na sausau na uiti aia ke saugotoa ke tolu na lita na oela na olive. ⁶ Mi tana Dani Tabu na Vula Vaolu, nina aqo ke sau kesa na buluka mane vaolu, me ke ono na dalena sipi, me kesa na sipi mane, me ke tau goto seko sa tabana tu koniqira. ⁷ Maia ke saugotoa ke sangavulu vati kilo na pulaoa kolua pipi kesa na buluka mane, ma na sipi mane, maia segeni moa ke pedea na omea gua moa ke saukolua pipi na dalena sipi. Me ke saugotoa ke tolu na lita na oela na olive kolua pipi na sausau na uiti. ⁸ Me pipi kalina na taovia tsapakae ke mai na samasama ma nina aqo ke liusage tana kovokovo loki tana matsapakapu ia, mi kalina ke lotu sui maia ke rutsutsunatugua i tana aia e sagemai.

⁹ “Mi kalina igira na tinoni kara mai na samasama vaniaqu inau na Taovia i laona sa dani tabu koegua moa, mara sagemai tana matsapakapu tabana i vava, mi kalina kara lotu sui ma kara rutsutsuna tana matsapakapu tabana i ata. Migira ara sagemai tana matsapakapu tabana i ata kalina kara lotu sui ma niqira aqo kara rutsutsuna tana matsapakapu tabana i vava. Me ke laka goto kesa na liuvisutugua tana matsapa i tana e sagemai, nina aqo nomoa ke sagemai kesa tana matsapa, me ke rutsutsuna kesa tana matsapa tavosi. ¹⁰ Ma na taovia tsapakae nina aqo ke sagemai kalina moa kara sagemai igira na toga, me ke rutsu kalina moa igira kara rutsu. ¹¹ Me pipi tana dani tabu ma

na dani loki, nina aqo pipi tinoni ke saua ke sangavulu vati kilo na pulaoa kolua pipi kesa na buluka mane se na sipi mane, maia segeni moa ke pedea na omea koegua moa aia ke saukolua pipi kesa na dalena sipi. Me ke saugotoa ke tolu na lita na oela na olive kolua pipi na sausau na uiti.

¹² “Me pipi moa kalina na taovia tsapakae ke padâ na adimai vaniaqu inau na Taovia kesa na omea tana nina padangao segeni, atsa moa ti na vangana na savori-kodokodo, se na sausau tangomana na tinoni kara ganipatâ na turina, migira na manetabu kara sangavi vania na matsapakapu tabana i longa tana pakoka i matana na Vale Tabu. Maia ke ba tû ligisana na tuguruna na matsapakapu, me ke samasama vaniau i tana kalina igira na manetabu kara nauvania na aqona na savori, vaga nogo e naua tana Dani na Sabat, ma kara vongotugua na matsapakapu kalina aia ke rutsutsunatugua i tano.”

¹³ Ma na Taovia e tsarigotoa, “Me pipi tana matsaraka nina aqo ke saua ke kesa na dalena sipi ke kesa moa na ngalitupana, me ke tau goto seko sa tabana konina, gana na savori-kodokodo vaniaqu inau na Taovia. Ma na sausau vaga iani nina aqo ke naua pipi dani. ¹⁴ Me pipi tana matsaraka ke saugotoa ke ruka na kilo na pulaoa, me ke kesa na lita na oela na olive gana na mani lalokoluginiana na pulaoa ia. Ma na vovorona gana na sausau vaniaqu inau na Taovia pipi tana matsaraka nina aqo ke totu sailagi. ¹⁵ Mi tana tagu sui ke mai pipi tana matsaraka nimui aqo

kamu savori vaniau inau na Taovia ke kesa na dalena sipi, ma na pulaoa ma na oela na olive.”

Na Taovia Tsapakae Ma Nina Kao

¹⁶ Ma na Taovia God e mologotoa na ketsa vaga iani: “Ti vaga sa taovia tsapakae ke gini vangalaka vania na dalena sa turina nina butona kao segeni, maia sauba ke lia saviliu nina tamani na dalena, vaga nogo na omea aia e adidatoa i konina tamana. ¹⁷ Me ti vaga na taovia tsapakae ia ke tusua sa turina nina butona kao vania sa nina tinoni aqo, ma na kao ia sauba ke lia tugua nina tamani na taovia tsapakae kalina ke laba na Ngalitupa Na Sauvisu Omea. Ma na kao ia nina nogo na taovia tsapakae, maia moa kolugira na dalena kara tamanina kalavata. ¹⁸ Ma na taovia tsapakae ke laka goto na lauana sa turina niqira butona kao nina tinoni. Me ti vaga aia ke ngaoa na tusu vaniaqira na dalena mane sa niqira butona kao, ma nina aqo ke saua moa na turina i laona nogo nina kao segeni ara mololigi vaninogoa, rongona ke tau goto bingi sekoliginia sa niqū tinoni inau tana tavongani lauvaniana nina kao.”

Na Nauna Gana na Tsokolake

¹⁹ Mi muri, ma na mane ia e adivanoau tana mangamanga i matana niqira voki na manetabu ara aro tave tabana i vava varangisia na mat-sapakapuna na pakoka tabana i ata. Maia e tū me tusu bâ kesa na nauna tabana i tasi tsotsodo, ²⁰ me tsarivaniau “Iani nogo na nauna i tana igira na manetabu kara kukia na velesi ara saua vaga na sausau gana na sese matena na sasi, se gana na volivisu matena na sasi, miani goto

kara buloa na sausau na pulaoa, me tau kiligotoa kara aditsunagira tana pakoka i tano, rongona na tinoni lê kara tau pelegira me ke sekoligira.”*

²¹ Mi muri, maia e adiau bâ tana pakoka i tano, mami ka liu bâ pipi tana vati tsuruna, mau reia laka pipi tana vati tsuruna e totu kesa na pakoka tetelo, ²² e sangava sangavulu na katsina me sangava vitu tabailima na damana. ²³ Me pipi kesa vidaqira ara barapoliginia na baravatu kolugotoa na sasana na tsokolake e vataragi bâ tana baravatu. ²⁴ Ma na mane ia e tsarivaniau, “Girani nogo na nauna gana na tsokolake i tana igira na maneaqo tana valetabu kara kukigira na vangana na savori igira na toga ara saua.”

47

Na Kô e Vuramai i Laona na Vale Tabu

¹ Ma na mane ia e adivisuau bâ i matana na Vale Tabu. Mau reia na kô e vuramai talu i vavana na matsapa na mani sage bâ, me tave bâ tabana i longa, i tana saikesa nogo e arokalea na Vale Tabu. Ma na kô ia e tave tû i vavana na matsapa na mani sage bâ tabana i ata, me liu bâ ligisana na belatabu tabana i ata. ² Mi muri ma na mane ia e adirutsumiau tania na nauna i tana e totu na Vale Tabu, mami ka liu tsuna bâ tana matsapakapu tabana i vava, mami ka liu poli bâ tana matsapakapu e aro bâ tabana i longa. Mi tana e kesa na ko tetelo e tavemai tabana i ata na matsapakapu ia. ³ Ma na mane ia e adia nina gai na totovo, me ba tovovotuginia ruka sangatu tsege sangavulu na sangava na kô e liu

* **46:20** 46:20 Reia tana lova 44 buto 19.

bâ tabana i longa, me tsarivaniau kau tulusavu bâ tana nauna ia. Ma na maona na kô ia e tsau moa tana vatukobito na tuaqu. ⁴ Mi muri, maia e tovovotugotoa ruka sangatu tsege sangavulu na sangava, ma na maona na kô tana nauna ia e tsaudato tana tuturuqu. Maia e tovovotugotoa ruka sangatu tsege sangavulu na sangava, ma na maona na kô tana nauna ia e tsaudato i bunguqu. ⁵ Maia e ba tovovotugotoa ruka sangatu tsege sangavulu na sangava, mi tana ma na kô ia e mao sosongo bâ me gini tau tangomana vaniau kau tulusavu, na olo moa ti tangomana na savu bâ. ⁶ Maia e tsarivaniau, “Dalena tinoni igoe, ko pukudougira na omea sui girani.”

Mi muri, ma na mane e adivisuau tugua i tabana kô, ⁷ mi kalina inau au ba tsautugua i tana, mau morosia laka ara dato danga sosongo na gai ruka tabana na kô ia. ⁸ Maia e tsarivaniau, “Na kô iani e tave bâ tabana i longa, me tsuna bâ tana Poi Jordan, me tsau bâ tana Tasi Mate. Mi kalina e sage bâ i laona na Tasi Mate maia e olia na tasi me lia na ko laka. ⁹ Me pipi sui nauna i tana e tave bâ na kô ia, sauba kara totu pipi sui moa vatana na omea tuavati. Ma kara danga sosongo goto bâ na tsetse kara mauri i laona. Ma na kô ia sauba ke mamisia na Tasi Mate me ke lia na ko laka, miava moa tana ke tave bâ na kô ia me sauba na omea sui kara mauri dou. ¹⁰ Migira na mane lavetsetse sauba kara tutû i liligina na Tasi Mate, ma kara tsonia niqira vugo tuturiga tana Vuravura ni Engedi, me ke tsau bâ tana Vuravura ni Eneglaim. Mi muri, ma kara valangâ niqira vugo vania na aso

i liligina tasi. Eo, sauba kara danga sosongo nomoa na vatana tsetse kara mauri i laona, vaga moa i laona na Tasi Mediteranean. ¹¹ Migira na maomao i liligina na Tasi Mate sauba kara tau moa lia na kô laka. Igira sauba kara totu moa agana na sao tasi. ¹² Me ruka tabana liligina na kô ia ara dato pipi vatana na gai mutsamutsa. Me sauba kara tau goto matsele lê na rauqira, me utu goto kara kuti na molo vuaqira. Pipi moa tana vula sauba kara molo vuaqira vaolu, rongona e lesovigira na kô e vura tsunamai tû tana Vale Tabu. Ma na vuaqira ke lia gaqira mutsa na tinoni, ma na rauqira ke lia na sinagore na mani taliginiaqira.”

Na Votavota na Kao

¹³⁻¹⁴ Ma na Taovia God e tsarigotoa, “Inau au vekenogoa vanigira na mumuamui laka sauba kau sauvanigamu na butona momoru tana Israel, maia ke lia sailagi moa nimui tamani. Ma nimui aqo kamu votâ na kao ia i laoqira na sangavulu ruka na puku tana Israel vaga iani: pipi kesa puku ke tamanina kesa butona, maia moa na puku konina a Josep igira kara tamanina ke ruka butona.* Iani nogo ke vaga na votavota tana kao ia.

¹⁵ “Na votavota tabana i vava e liusavu bâ tabana i longa, tû tana Tasi Mediteranean tsau bâ tana verabau ni Hetlon, me liu bâ tana Matana Sautu i Hamat, me tsau bâ tana verabau ni Sedad, ¹⁶ me liu bâ goto tana verabau ni Berota

* **47:13-14** 47:14 Na duli ka koniqira a Manase ma Epraim, kaira na dalena a Joseph kara sau tatasa vanikaira tango kesa na butona kao.

mi Sibraim ara ka totu ka gaqira levuga na verabau ni Damaskus mi Hamat. Ma na votavota iani ke tsau bâ goto tana verabau ni Tikon aia e totu tana votavota ligisana na butona vera ni Hauran. ¹⁷ Bâ, ma na votavota tabana i vava e tuturiga tana Tasi Mediteranean me longatave bâ, me ba tsau tana verabau ni Enon, aia e vataragi bâ tana ka niqira votavota na Damaskus ma na Hamat tabana i vava.

¹⁸ “Ma na votavota tabana i longa e savutada bâ tabana i ata, tuturiga tana ka gaqira levuga na Damaskus ma na Hauran, taonia na Kô Jordan i ka gaqira levuga na kao ni Israel tabana i tasi mi Gilead tabana i longa, me tsau bâ i Tamar tana Tasi Mate.

¹⁹ “Ma na votavota tabana i ata e tuturiga i Tamar, me votutada bâ tasiata tsau bâ tana vuravura i Kades Meriba. Me tû i tana e votutave bâ i tasivava me liu bâ tana niqira votavota na Ejipt, me ba votulaba tana Tasi Mediteranean.

²⁰ “Ma na votavota tabana i tasi e vataragi bâ tana Tasi Mediteranean, me liu bâ tabana i vava, me ba tsau gana ngongo na Matana Sautu ni Hamat tabana i tasi.

²¹ “Ma nimui aqo kamu votâ na kao iani i laoqira sui nimui puku. ²² Ma kara lia sailagi nogo nimui tamani manana igamu, migira goto na tinoni ni veratavosi ara totu lalo i laomui mara tamani daleqira ara botsa nogo ieni. Igira ara lia nogo na bobotsa ni Israel vaga nogo igamu, ma kara tangolidatoa niqira butona kao i laoqira nogo na puku ni Israel i tana ara totu vataragi. ²³ Pipi puku tana Israel niqira aqo kara vota vanigira kesa niqira turina kao igira

na tinoni ni veratavosi ara ba vataragi i koniqira. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.”

48

Na Vota Kao i Laoqira Na Puku ni Israel

¹⁻⁷ Ma na Taovia e tsaria vaga iani, “Ni qira kao na tinoni ni Israel tabana i vava e tuturiga tana Tasi Mediteranean me liu longa bâ i Hetlon, me tsau tana Matana Sautu i Hamat, me ba kalea na verabau ni Enon, me tsau bâ tana votavota i ka levugaqira na verabau ni Damaskus mi Hamat. Ma ni qira butona pipi na puku ke tuturiga tana votavota tabana i longa, me ke tsau votu tana Tasi Mediteranean.

“Na puku konina a Dan ke adia na butona e tuturiga tana votavota tabana i longavava tsotsodo. Ma na puku konina a Aser ke adia na butona tû tana votavota konina a Dan. Ma na puku konina a Naptali ke adia na butona tû tana votavota konina a Aser. Ma na puku konina a Manase ke adia na butona tû tana votavota konina a Naptali. Ma na puku konina a Epraim ke adia na butona tû tana votavota konina a Manase. Ma na puku konina a Ruben ke adia na butona tû tana votavota konina a Epraim. Ma na puku konina a Juda ke adia na butona tû tana votavota konina a Ruben.

Na Kao Tabu i Levugana na Momoru

⁸ “Ma na butona kao e totu tabana i ata tana votavota konina a Juda sauba kamu mololigia gana ke lia na nauna tabu. Ma nina aqo ia ke sangavulu ruka ma na turina na kilomita na damana tû i vava tsau i ata, me ke kesa moa atsa

na totovona tû i longa tsau i tasi vaga nogo amu votâ vanigira pipi na puku. Ma na Vale Tabu sauba ke totu nogo i laona na butona kao iani.

⁹ “Mi levugana patupatu na kao tabu ia, kamu balovaniau inau na Taovia kesa turina loki me ke sangavulu ruka ma na turina na kilomita na katsina, me ke sangavulu kilomita na damana.

¹⁰ Migira na manetabu kara tamanina niqira butona segeni i laona na nauna tabu iani. Ma niqira butona tû tabana i longa me tsau i tasi ke sangavulu ruka ma na turina na kilomita, me tû i vava me tsau i ata ke tsege na kilomita. Mi levugana tsotsodo na nauna tabu ia i tana nogo ke tû niqiu Vale Tabu inau na Taovia. ¹¹ Ma

na nauna tabu iani ke lia niqira tamani igira na manetabu tana vungu konina a Sadok. Igira segeni moa ara totu kalavata i koniqu inau, mara tau goto sangagira na tinoni tavosi tana Israel na piloligi taniaqu vaga ara naua igira na vungu tavosi tana duli konina a Levi. ¹² Me vaga ia, migira sauba kara tamanina niqira nauna segeni i ligisana niqira butona igira na puku konina a Levi, ma na nauna nogo ia sauba ke lia na nauna tabu loki liusigira bâ pipi na nauna sui.

¹³ Migira goto na duli konina a Levi sauba kara tamanina niqira nauna segeni ligisana niqira butona kao na manetabu tabana i ata. Maia goto ke sangavulu ruka ma na turina na kilomita tû i longa me tsau i tasi, me ke tsege na kilomita tû i vava me tsau i ata. ¹⁴ Ma na nauna i tana amu balonogoa vaniaiu inau na Taovia, aia na nauna dou liusigira bâ pipi sui na butona, me ke laka goto ke kesa na tsabiriana, se na oliana, se na

tusu lê vaniana ke kesa sa turina, rongona na butona kao ia e tabu loki me niqû tamani nogo inau.

¹⁵ “Ma na turina popono na kao e totuvisu, aia e sangavulu ruka ma na turina kilomita na katsina, me ruka ma na turina kilomita na damana, aia e tau na nauna tabu. Ma na turina na kao iani ke lia niqira tamani na toga, mi tana levugana patupatu na nauna ia, kara logoa niqira verabau. ¹⁶ Ma na verabau ia sauba ke kesa moa atsa na katsina ma na damana, ke 1,125 sangava pipi kesa tabana. ¹⁷ Me poli poponoa na verabau ia pipi kesa tabana sauba ke totu kesa na mangamanga ke sangava ono sangavulu ruka tabailima na damana. ¹⁸ Ma na turina na kao e totuvisu i murina kalina kara logo suinogoa na verabau ia varangisia na nauna tabu tabana i ata, aia e tsege kilomita na katsina me ruka ma na turina kilomita na damana tabana i longa, mi tabana i tasi. Mi tana ke lia niqira mani aqo uta igira na toga ara totu i laona na verabau ia. ¹⁹ Asei tinoni moa ke mauri i laona na verabau ia, atsa moa na puku gua, tangomana moa ke aqo tana kao ia.

²⁰ “Ma niqira kao na toga kolugotoa na butona i tana ara totu na manetabu ma na Levi, e lia kesa moa ma kao loki, pipi kesa tabana e sangavulu ruka ma na turina kilomita na katsina.

²¹⁻²² “Ma na turina kao e totuvisu tabana i longa mi tabana i tasi tana nauna popono i tana e totu na Vale Tabu, ma niqira nauna igira na manetabu, ma na puku konina a Levi, ma na verabau, aia nina tamani nogo na taovia tsapakae. Aia e longa me ba tsau tana votavota

tabana i longa, me tsau votu bâ tana Tasi Mediteranean, me ba tavota tabana i vava tana niqira butona igira na Juda, me tada bâ tabana i ata tana niqira butona igira na Benjamin.

Na Vota Kao Vanitugira Tsege Goto na Puku

²³⁻²⁷ “Mi tabana i ata na kao tabu iani, ke lia na tamaniqira igira na puku ara tau vati votavanigira moa sa butona kao. Ma niqira kao igira ke tuturiga goto tana votavota tabana i longa, me ke tsauvotu tana Tasi Mediteranean. Na puku konina a Benjamin ke adia na butona tû tana votavota na kao tabu tabana i ata. Ma na puku konina a Simeon ke adia na butona tû tana votavota konina a Benjamin. Ma na puku konina a Isakar ke adia na butona tû tana votavota konina a Simeon. Ma na puku konina a Sebulun ke adia na butona tû tana votavota konina a Isakar. Ma na puku konina a Gad ke adia na butona tû tana votavota konina a Sebulun.

²⁸ “Mi tana butona tabana i ata tana nauna ara sauvania na puku konina a Gad, na votavota e liu bâ i tasiata, tû i Tamar me tsau bâ tana vuravura i Kades Meriba, me tû i tana me tave bâ i tasivava tana niqira votavota na Ejipt me vosa bâ tana Tasi Mediteranean.

²⁹ “Iani nogoria ke vaga na omea kamu muria tana vota kao vaniaqira na puku ni Israel. Inau nogo na Taovia God au tsaria na omea iani.

Na Matsapakapuna na Jerusalem

³⁰⁻³⁴ “Ma kara totu ke sangavulu ruka na matsapakapu tana baravatuna na verabau ni Jerusalem. Ma na totovona pipi vati tabana na baravatu ia ke 1,125 sangava, ma kara tolu na

matsapakapu i konina pipi kesa tabana, ma kara tango malavuginitugira na sangavulu ruka na puku tana Israel. Tugira na matsapakapu tabana i vava kara tango malavuginitugira a Ruben, ma Juda, ma Levi; mi tugira tabana i longa kara tango malavuginitugira a Josep, ma Benjamin ma Dan: mi tugira tabana i ata kara tango malavuginitugira a Simeon, ma Isakar, ma Sebulun; mi tugira tabana i tasi kara tango malavuginitugira a Gad, ma Aser, ma Naptali. ³⁵ Me saisai ma na totovona vati tabana na baravatuna na verabau ia e tsaulia 4,500 sangava. Me ke tû kalina ia me ke bâ ma na verabau ia kara soaginia, 'Na-Taovia-E-Totu-Ieni!' "

CXCV

Ghari Bible

Ghari: Ghari Bible (Bible with Deuterocanon)

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ghari)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

eb379363-fbdd-532b-81c1-eb5fe7aa36a9